

TEKNILLINEN TIEDEKUNTA

**YMPÄRISTÖVASTUULLISUUSTEEMAT
MEDIASSA JA SUOMALAISTEN
METSÄTEOLLISUUDEN YRITYSTEN
RAPORTEISSA VUOSINA 2018–2021**

Tuuli Elomaa

TUOTANTOTALOUS

Diplomityö

Toukokuu 2023

TIIVISTELMÄ

Ympäristövastuullisuusteemat mediassa ja suomalaisten metsäteollisuuden yritysten raporteissa vuosina 2018–2021

Tuuli Elomaa

Oulun yliopisto, Tuotantotalouden tutkinto-ohjelma

Diplomityö 2023, 91 s. + 1 liite

Työn ohjaajat yliopistolla: Arto Reiman ja Päivi Kekkonen

Vastuullisuuden merkitys yritysten liiketoiminnassa on kasvamassa ja yrityksen pyrkivät luomaan omasta liiketoiminnasta moitteetonta kuvaa. Kansainväliset elimet vaativat yrityksiä kehittämään raportointiaan. Euroopan komission asettama direktiivi 2014/95/EU velvoittaa isoja eurooppalaisia yrityksiä julkaisemaan muita kuin taloudellisia tietoja raporteissaan. Direktiivi on vaikuttanut myös suomalaisiin metsäteollisuuden yrityksiin.

Tässä tutkimuksessa tutkittiin viiden suomalaisen metsäteollisuuden yrityksen ympäristövastuullisuutta vuosien 2018–2021 aikana. Tutkimus tehtiin laadullisena tutkimuksena, jolloin aineistoon kuuluu kohdeyritysten vastuullisuusraportit sekä vuosikertomukset. Tutkimuksessa muodostettiin myös kokonaiskuvaa kohdeyritysten toiminnasta hyödyntäen mediatalojen julkisia uutisia ja artikkeleita kohdeyrityksistä. Työssä huomioitiin myös Yhdistyneiden kansakuntien 17 kestävä kehityksen tavoitetta ja näiden toteutuminen osana kohdeyritysten ympäristövastuullisuutta. Tämän diplomityön tavoitteena oli tarkastella ympäristövastuullisuusteemojen toteutumista ensin mediakeskustelun kautta ja lopulta verrata tuloksia kohdeyritysten raporteista nousseihin teemoihin.

Tutkimuksessa kävi ilmi, että muutaman kohdeyritysten toiminta poikkesi julkaistuista raporteista mediatutkimuksen mukaan. Tarkasteltavissa raporteissa käytetyt viitekehukset erosivat myös toisistaan tutkimuksen loppuvaiheessa. Valittu viitekehys tuo esiin yrityksen tavoitteleman sidosryhmän, jota yritys haluaa puhutella julkaiseman raportin avulla. Tutkimuksessa huomattiin viitekehysten vaikuttavan myös raportin sisältöön, sillä toimialakohtaiset ohjeistukset ovat harvassa. Tämä tekee

ympäristövastuullisuusteemojen mittaamisesta ja sen vertailusta vaikeaa. Ympäristövastuullisuusteemoihin liitetyt kestävän kehityksen tavoitteet oli mainittu tarkasteltavissa raporteissa. Kestävän kehityksen tavoitteiden kehittymistä ei kuitenkaan seurattu, kuten yrityksen itse asettamia ympäristövastuullisuustavoitteita vuodelle 2030.

Tutkimuksen tärkeimpänä löydöksenä oli ulkoisen lainsäädännön vaikutus kohdeyrityksissä. Lainsäädännön myötä tulevat ylä- ja alarajat ohjaavat yritysten raportointia sekä liiketoimintaa. Osa kohdeyrityksistä silti koettelee rajoja. Tämä heijastuu suoraan yrityksen toimintaan luonnossa, mikä on samalla liiketoiminnan perusta. Metsäteollisuuden yritysten liiketoiminta perustuu monimuotoiseen luontoon, jolloin epäsuotuisa toiminta voi kääntyä metsäteollisuuden yrityksiä vastaan.

Tuloksen yleistäminen ei sovellu muihin toimialaan kuuluviin tai toimialan rajojen ulkopuolisiin yrityksiin, sillä aineisto on kerätty kohdeyritysten raporteista. Eri yritysten liiketoiminnat ovat harvoin identtisiä.

Asiasanat: ympäristövastuu, vastuullisuus, ympäristöraportointi

ABSTRACT

Environmental responsibility themes in media and Finnish forest industry company reports during years 2018-2021

Tuuli Elomaa

University of Oulu, Degree Programme of Industrial Engineering and Management

Master's thesis 2023, 91 pp. + 1 Appendix

Supervisors at the university: Arto Reiman and Päivi Kekkonen

The importance of responsibility in companies' business is growing. Meanwhile, companies tend to create a faultless image of their business. International governing bodies have also realized the significance of responsibility. The European Union adopted the directive 2014/95/EU, which requires certain large companies to publish a disclosure of non-financial and diversity information. Directive applies also to Finnish forest industry companies.

This research was conducted by quantitative methods. The research created an overall picture, where target companies' sustainability and annual reports were studied. Relevant news from Finnish newspapers were attached to complete the overall picture. This research focused on the environmental responsibility of five Finnish forest industry companies during 2018-2021. The aim of the research was to observe how environmental responsibility themes are fulfilled according to Finnish media and compare the results to themes arising from companies' published reports. The 17 Sustainable Development Goals of United Nations were observed and their fulfillment as part of target companies' environmental responsibility.

The study revealed that the lack of specific reporting guide to each field of activities challenges the comparison of reporting details as well as the measurement of environmental responsibilities. The study also revealed that operation of few target companies differed from their own reports according to studied media. Meanwhile, external regulations and directives have an influence to target companies' operations and annual reporting. Still some companies test the limits. Companies operating in the forest

industry are dependent of nature and its biodiversity. As the business is based on the wealth of forests, the unfavorable operation can turn against the forest industry itself.

Keywords: environmental responsibility, sustainable development, environmental reporting

ALKUSANAT

Tämä työ aloitettiin helmikuussa 2023 ja saatiin päätökseen toukokuussa 2023. Työn aihe ympäristövastuullisuuden parissa oli mielenkiintoinen ja opetti paljon. Koen tutkimuksen tarjonneen tärkeää yleissivistystä tulevaisuuden kannalta. Tutkimuksen tekeminen oli tiivistä: haasteita ja onnistumisen hetkiä mahtui matkan varrelle.

Työni ei olisi tullut valmiiksi ilman asiantuntevaa ohjausta Oulun yliopistolta. Kiitos kuuluu molemmille ohjaajilleni Arto Reimanille sekä Päivi Kekkoselle, jotka mahdollistavat tämän työn toteuttamisen. Oulun yliopiston tuotantotalouden opinnot avasivat uuden oven elämässäni. Yliopistolla saadut opit syvensivät osaamistani ja ovat hyödyksi myös tulevaisuudessa.

Haluan kiittää nykyistä työnantajaa ja omaa esihenkilöäni tuesta työn aikana sekä mahdollisuudesta pitää opintovapaata tutkimuksen ajan. Kiitos kuuluu myös kummitädilleni: hänen tukensa tutkimuksen ja suomenkielen parissa kantoivat erityisesti tutkimuksen loppuvaiheessa. Olen kiitollinen perheelleni, joka tuki minua työn kaikissa vaiheissa. Kiitos sisko, että pidit huolta vapaa-ajastani urheilun merkeissä. Haluan vielä kiittää avopuolisoani, joka oli tukena niin opintojen kuin tutkimuksen aikana. Kannustit vaikeina hetkinä ja toit naurua elämään, kun siitä oli puutetta.

Helsinki, 10.05.2023.

Tuuli Elomaa
Tuuli Elomaa

SISÄLLYSLUETTELO

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

ALKUSANAT

SISÄLLYSLUETTELO

MERKINNÄT JA LYHENTEET

1 JOHDANTO.....	10
1.1 Tutkimusaiheen tausta.....	10
1.2 Tutkimuksen taustaa ja vaiheet.....	11
2 KESTÄVÄ KEHITYS.....	13
2.1 Kestävän kehityksen taustaa.....	13
2.2 Maailmanlaajuinen toimintaohjelma Agenda 2030.....	14
2.2.1 Tavoiteohjelman vaikutus ja toteutuminen.....	16
2.2.2 Tavoiteohjelman toteutuminen.....	17
2.3 Pariisin ilmastopöytäkirja.....	19
2.4 Kasvihuonepäästöprotokolla.....	19
3 VASTUULLISUUSRAPORTOINTI.....	22
3.1 Vastuullisuusraportoinnin kansainvälinen kehitys.....	22
3.1.1 Uudistunut käsitys 1900-luvun aikana.....	22
3.1.2 Kehitys 2000-luvulla.....	23
3.1.3 Vastuullisuusraportointi nykypäivänä.....	25
3.2 Eurooppalaisten direktiivien vaikutus raportointiin.....	26
3.3 Environmental, Social and Governmental -raportointi.....	28
3.4 Vastuullisuusraportoinnin viitekehykset.....	29
3.4.1 Yritysarvoon ja vastuullisuuteen keskittyvät viitekehykset.....	29
3.4.2 Viitekehysten yhtäläisyydet ja eroavaisuudet.....	32
3.4.3 Kestävän kehityksen tavoitteiden huomioiminen viitekehyksissä.....	33
3.5 Kommunikaatio vastuullisuusraportoinnin kautta.....	35
4 YMPÄRISTÖVASTUULLISUUDEN MITTAAMINEN.....	38
4.1 Edut ja teemat ympäristövastuullisuuden mittaamisessa.....	38
4.2 Ympäristövastuun mittaaminen viitekehysten avulla.....	40
4.3 Kasvihuonekaasupäästöjen mittaaminen.....	41
5 METODOLOGIA.....	43
5.1 Aineiston analyysi.....	44

5.2 Aineisto	44
5.3 Kohdeyritysten esittely	45
5.3.1 Stora Enso	47
5.3.2 UPM.....	48
5.3.3 Metsä Group	48
5.3.4 Kotkamills.....	49
5.3.5 Tornator	49
6 TUTKIMUKSEN TULOKSET	50
6.1 Mediakeskustelun tarkastelu	50
6.1.1 Kestävä metsänhoito	50
6.1.2 Luonnon monimuotoisuus	51
6.1.3 Sijoittajat ja vastuullisuusteemat	52
6.1.4 Päästöt	53
6.2 Kohdeyritysten ympäristö vastuullisuusteemat.....	54
6.2.1 Ympäristö vastuullisuustavoitteiden mittaaminen.....	55
6.2.2 Ympäristö vastuullisuustavoitteiden seuranta	57
6.2.3 Raportointiviitekehys mittariston tukena.....	57
6.2.4 Tiedon todentaminen	58
6.3 Kestävän kehityksen tavoitteet ja ympäristö vastuullisuus	58
6.3.1 Kestävän kehityksen tavoitteet osana vastuullisuusraporttia	58
6.3.2 Perustelut kestävä kehityksen tavoitteille	59
6.3.3 Kohdeyritysten valitsemat kestävä kehityksen tavoitteet	60
6.3.4 Ympäristö vastuullisuuteen liitetyt kestävä kehityksen tavoitteet	62
7 KESKUSTELU	65
7.1 Kestävä kehitys	66
7.2 Viherpesun huomioiminen	68
7.3 Kasvihuonepäästöt	69
7.4 Direktiivien vaikutus	70
7.5 Sijoittajat ja vastuullisuusraportointi.....	71
7.6 Ympäristö vastuullisuus	72
7.7 Suositukset jatkotutkimukselle.....	73
8 YHTEENVETO	75
LÄHDELUETTELO	77

LIITEET:

Liite 1. Aineistotaulukko

MERKINNÄT JA LYHENTEET

CDP	Carbon Disclosure Project
CDSB	Climate Disclosure Standards
ESG	Environmental, Social, Governance
EU	Euroopan Unioni
GHG	Greenhouse gas
GRI	Global Reporting Initiative
IFRS	International Financial Reporting Standard
IIRC	International Integrated Reporting Council
IR	Integrated Reporting
SASB	Sustainability Accounting Standard Board
TCFD	Task Force on Climate-related Financial Disclosure
YK	Yhdistyneet kansakunnat

1 JOHDANTO

1.1 Tutkimusaiheen tausta

Yhdistyneet kansakunnat (YK) sopivat yhteisen ilmastonsuojelun puitesopimuksen (United Nations Framework Convention on Climate Change, UNFCCC) Rio de Janeirossa YK:n ympäristö- kehityskokouksessa vuonna 1992 (UNFCCC, 2023c; Suomen YK-liitto, 2016). Puitesopimuksen tarkoitus on ”*rajoittaa kasvihuonepäästöjen pitoisuutta ilmakehässä alle vaarallisen tason*” (Suomen YK-liitto, 2023a). Samaisessa kokouksessa luotiin myös kestävän kehityksen peruskirja ja hyväksyttiin Agenda 21 -toimintasuunnitelma maailmanlaajuisen kestävän kehityksen yhteistyön puolesta parantamaan ihmisten elinoloja ja suojelemaan ympäristöä (Earth Charter, 2023; United Nations, 2023). Ilmastonsuojelun puitesopimus astui voimaan vuonna 1994 ja sitä täydennettiin vuonna 1997 Kioton ilmastopimuksella, jolla teollisuusmaat ja siirtymätaloudet sidottiin vähentämään kasvihuonepäästöjä tavoitetason mukaisesti. Ilmastopimus edellyttää päästöjen seuranta- ja raportointia. (United Nations, 2023) Puitesopimus ei sitonut jäsenmaita toivotulla tasolla (Suomen YK-liitto, 2023a). Ilmastonsuojelun puitesopimusta päivitettiin vuonna 2015 Pariisin sopimuksella. Sen myötä yritysten on pyrittävä toimimaan niin, että kasvihuonepäästöt mataluvat ja lämpötilanousu jää alle 1,5 asteen. Myöhemmin vuonna 2015 YK:ssa asetettiin uusi toimintaohjelma Agenda 2030, joka sisältää 17 kestävän kehityksen tavoitetta. (Suomen YK-liitto, 2023a; UNFCCC, 2023a)

Jo ennen Pariisin ilmastopimusta vuonna 2014 Euroopan Unioni (EU) hyväksyi direktiivin 2014/95/EU, joka velvoittaa isoja eurooppalaisia yrityksiä julkaisemaan muut kuin taloudelliset tiedot raporteissaan. Lain päämäärä on tarjota kattava kokonaiskuva ”*yrityksen kehityksestä, tuloksesta, asemasta ja toiminnan aiheuttamista vaikutuksista*”. Yritysten tulee raporteissaan julkaista tietoa toimintansa vaikutuksista ihmisiin ja ympäristöön sekä yhteiskunnallisista- ja ympäristötekijöistä johtuvia riskejä sekä mahdollisuuksia. Vastuullisuusraportointi tulee muuttumaan Euroopan Unionin laajuisesti kaikilla toimialoilla tulevien vuosien aikana. Vuonna 2022 EU uudisti eitaloudellisen tiedon raportoinnin direktiiviä kestävyysraportointidirektiivillä (EU) 2022/2464 (Corporate Sustainability Reporting Directive, CSRD). Direktiivissä eri kokoisille yrityksille on asetettu uudenlaiset raportointivaatimukset muun muassa ympäristö- ja vastuullisuuteen liittyen. Strobierski (2021) on määritellyt

ympäristövastuullisuuden toimina, joiden mukaan organisaatioiden tulisi saavuttaa ympäristöystävällisempi toimintatapa. Tämän kaltaisiksi toimiksi on määritelty muun muassa kasvihuonekaasujen vähentäminen, kestävien resurssien tai materiaalien käyttö ja negatiivisten ympäristövaikutusten kompensointi. Ympäristövastuullisuutta koskevat raportointivaatimukset isoille pörssiyrityksille tulevat EU:n taksonomia- luokittelun mukaan. Luokittelussa on määritetty toimialakohtaisesti liiketoiminnallisia aktiviteetteja sekä niille sidonnaiset kriteerit. Samalla on poistettu nykyisiä hajanaisia toimialakohtaisia vaatimuksia. Kestävyystavoitteiden ja -mittareiden lisäksi organisaatioita vaaditaan ilmoittamaan, millaisia toimia organisaatiot tekevät liiketoimintamallissa ja strategiassa ilmasto- ja muiden kestävyysriskien parissa sekä ilmastonutraaliin talouteen siirtymisessä. (EU-direktiivi 2464, 2022; European Commission, 2023b)

Euroopan laajuiset direktiivit ovat vaikuttaneet eri kokoisten yritysten raportointiin ja toimintaa. Suomessa kansalliset päätökset ovat vaikuttaneet esimerkiksi metsäteollisuuden kehittämiseen. Helsingin Sanomat (Pelli, 2023) raportoivat Suomen hallituksen ympäristötoimista: luonnon monimuotoisuuden ylläpitämisen vaatii rohkeaa teollisuuspolitiikkaa, eikä päästölähteen siirtämistä. Suomen metsäteollisuuden kehittämisen taustalla on muun muassa valtio-omisteisia yhtiöitä ja julkisin varoin maksettuja metsätieteellisiä tutkimuksia. Samalla metsäteollisuudessa toivotaan hakkuumäärien kasvattamista ja innovoidaan uusia ratkaisuja korvata fossiiliset raaka-aineet uusiutuvalla puukuidulla. Suomen lisäksi EU:ssa pohditaan luonnon ennallistamistoimia. Tämä voisi tarkoittaa metsissä luonnon monimuotoisuuden palauttamista ennalleen monimuotoiseksi, mikä estäisi luontokatoa vähintään 20 % vuoteen 2030 mennessä. Ehdotus sai suomalaisilta etujärjestöiltä vaihtelevaa kritiikkiä, Metsäteollisuus ry vastasi ehdotuksen olevan haastava. Yritysten on siis huomioitava ympäristövaikutuksensa entistä vahvemmin ja oltava valmiita vastaamaan muuttuviin lakivelvoitteisiin. (Kupila 2022; Korkki 2022)

1.2 Tutkimuksen taustaa ja vaiheet

Tämän diplomityön tavoitteen on selvittää, miten ympäristövastuullisuusteemojen raportointi on kehittynyt viidessä suomalaisessa metsäteollisuuden yrityksessä. Tutkimukseen valitut metsäteollisuuden yritykset ovat Metsä Group, Stora Enso, UPM, Tornator ja Kotkamills. Kohdeyritykset toimivat sekä paikallisesti Suomen metsäteollisuudessa että globaalisti.

Diplomityö koostuu teoriaosuudesta, metodologian läpikäymisestä, empiirisestä tutkimusosiosta sekä pohdinnasta. Teoriaosuus käsittelee kestävän kehityksen historiaa, 2000-luvun aikana tulleita ilmastopimuksia, toimintaohjelmia, raportointiin vaikuttavia direktiivejä, vastuullisuuden eri kerroksista ja ympäristö vastuullisuuden teemoja sekä niiden mittaamisen tärkeyttä. Tämä tutkimus tehtiin induktiivisena tulkintana. Tutkimuksessa tehdyt havainnot voidaan liittää valmiiseen teoriaan aiheesta.

Diplomityössäni tutkitaan ensin laajemman kuvan saamiseksi yritysten omien julkaisujen lisäksi mediakeskustelua kohdeyritysten Suomessa toteutuneista tapahtumista, muutoksista sekä keskustelua ympäristö vastuullisuuteen liittyen vuosien 2018, 2019, 2020 ja 2021 aikana. Tutkimus toteutetaan julkisten artikkelien ja uutisten avulla.

- 1) Miten mediassa on keskusteltu yleisimmistä ympäristö vastuullisuusteemoista vuosien 2018–2021 aikana?

Tämän jälkeen yritysten ympäristö vastuullisuusteemojen mittaamista ja kestävän kehityksen tavoitteiden käyttöä analysoidaan ja vertaillaan julkisesti saatavilla olevien vastuullisuusraporttien ja vuosikertomusten kautta vuosien 2018–2021 aikana, eli aikana ennen kestävyysraportointidirektiivin vaikutusta (EU-direktiivi 2464, 2022).

- 2) Mitkä ovat yleisimmät raporteissa käytetyt mittarit ympäristö vastuullisuusteemoille kohdeyritysten vastuullisuusraporteissa vuosien 2018–2021 aikana?
- 3) Miten ympäristö vastuullisuus ja kestävän kehityksen tavoitteet huomioidaan kohdeyritysten vastuullisuusraporteissa vuosien 2018–2021 aikana?

2 KESTÄVÄ KEHITYS

2.1 Kestävän kehityksen taustaa

Ensimmäisen kerran kestävästä kehityksestä on keskusteltu jo 1800-luvun alussa taloustieteilijöiden keskuudessa. Taustalla oli maailman väkiluvun kasvaminen ja huoli siitä, riittävätkö maapallon rajalliset luonnonvarat tukemaan kasvavan väestön olemassaoloa. (Mensah, 2019; Dixon & Fallon, 1989; Coomer, 1979) Kestävä kehitys - käsite on alkuaan taloustieteistä (Mensah, 2019; Pigou; 1924). Kestävä kehitys käsitteenä sai ensimmäisen kerran kansainvälisen tunnustuksen YK:n ihmisympäristökongressissa Tukholmassa vuonna 1972. Jäsenmaat hyväksyivät kestävä kehityksen perustavanlaatuisena näkemyksenä, missä ympäristöä voisi hallita sekä väestöä että luontoa hyödyntäen. Käsite sai lopulta hyväksynnän kansainvälisessä yhteisössä YK:n Maapallon huippukokouksessa (Earth Summit) Rio de Janeirossa vuonna 1992. Samalla kestävä kehityksen periaatteet tulivat yleiseen tietoon, se tunnistettiin yhdeksi suurimmaksi haasteeksi. (Mensah, 2019; United Nation, 1992; Sustainable Development Commission, 2023)

1990-luvulla kestävä kehityksen kehityskaari jatkoi kasvua: Euroopan ympäristökeskus (EEA) perustettiin vuonna 1990, YK:n kestävä kehityksen toimintaohjelma (Agenda 21) sekä YK:n ilmastonsuojelun puitesopimus (United Nations Framework Convention on Climate Change, UNFCCC) hyväksyttiin Rio de Janeirossa vuonna 1992. Vuonna 1997 Kioton ilmastonsopimus luotiin täydentämään ilmastonsuojelun puitesopimusta. Sen pyrkimyksenä oli vähentää ilmastolle haitallisia kasvihuonekaasupäästöjä. Näiden elinten ja sopimusten myötä yrityksille tuli uudenlaisia toimintamalleja ja normeja ympäristöasioiden parissa. (Landrum & Ohsowski, 2018; Agudelo ym., 2019)

Rio+20-kongressissa vuonna 2012 jäsenmaat toivat esille kriittisyyden maailmanlaajuisen biodiversiteetin katoamisesta sekä ekosysteemin heikkenemisestä. Katoaminen ja heikentyminen vaikuttaa ihmisiin; maaseudun köyhien terveyteen; luontoon; ruuan- ja vedensaataavuuteen. Nykytila globaalia biodiversiteetin häviämisestä on lopputulos siitä, että päättäjät ja organisaatiot ovat keskittyneet lyhyen aikavälin toimiin pitkän tähtäimen vastuiden ja hyötyjen sijaan. (United Nations, 2023) Suomen YK-liiton (2023b) mukaan Suomessa ei paneuduta luonnonvarojen ylikulutukseen vielä riittävällä vakavuudella.

Nykyisin kestävä kehitys on tulkintatapa taloudellisten, sosiaalisten, ympäristöllisten ja poliittisten järjestelmien vuorovaikutuksien välille (Mensah, 2019; Pigou; 1924). Vallalla on ohjeita antava näkemystapa, joka kehottaa luomaan kokonaisvaltaisen ja eettisen näkemyksen, siitä millaisen hyvän yhteiskunnan tulisi olla. Siinä ehdotetaan tavoitteita ja normeja, joihin maailman tulisi pyrkiä ottaen huomioon nykyiset kansalaiset ja tulevat sukupolvet. (Sachs, 2015, s. 3, 11; Jeremic & Sachs, 2014, s. 181) Kestävä kehitys tuo esiin positiivista muutosta sosiaalisten, taloudellisten ja ympäristötekijöiden parissa. Samalla tavoitteena on luoda tasapainoa ympäristön, taloudellisen ja sosiaalisen kestävyuden keskuudessa. Näillä on sekä lyhyen että pitkän aikavälin vaikutuksia nykyisen ja tulevien sukupolvien tarpeisiin (Mensah, 2019, s. 9–15).

2.2 Maailmanlaajuinen toimintaohjelma Agenda 2030

Vuonna 2015 YK:n yleiskokouksessa New Yorkissa kestävä kehitys sai uuden maailmanlaajuisen merkityksen. Jäsenmaat hyväksyivät kestävä kehityksen tavoiteohjelman Agenda 2030. Tavoiteohjelma on maailmanlaajuinen yleissopimus tehdä muutosta ja ratkaista 17 kestävä kehityksen tavoitetta sekä niiden 169 alatavoitetta vuoteen 2030 mennessä. (United Nations, 2023) Taulukossa 1 on esitetty kestävä kehityksen tavoitteet, joihin jäsenmaat ovat sitoutuneet kehittämään omaa toimintaansa kansallisesti sekä panostaen maailmanlaajuisesti kestävään kehitykseen.

Taulukko 1. YK:n kestävä kehityksen 17 tavoitetta (Suomen YK-liitto, 2023b).

Tavoite	Tavoitteen päämäärä	Tavoite	Tavoitteen päämäärä
1 	Poistaa köyhyys sen kaikissa muodoissa.	10 	Vähentää eriarvoisuutta maiden sisällä ja niiden välillä.
2 	Poistaa nälkä, saavuttaa ruokaturva, parantaa ravitsemusta ja edistää kestävää maataloutta.	11 	Taata turvalliset ja kestävät kaupungit sekä asuinyhdyskunnat.

<p>3</p> 	<p>Taata terveellinen elämä ja hyvinvointi kaikenikäisille.</p>	<p>12</p> 	<p>Varmistaa kulutus- ja tuotantotapojen kestävyys.</p>
<p>4</p> 	<p>Taata kaikille avoin, tasa-arvoinen ja laadukas koulutus sekä elinikäiset oppimismahdollisuudet.</p>	<p>13</p> 	<p>Toimia kiireellisesti ilmastonmuutosta ja sen vaikutuksia vastaan.</p>
<p>5</p> 	<p>Saavuttaa sukupuolten välinen tasa-arvo sekä vahvistaa naisten ja tyttöjen oikeuksia ja mahdollisuuksia.</p>	<p>14</p> 	<p>Suojella meriä ja merten tarjoamia luonnonvaroja sekä edistää niiden kestäväää käyttöä.</p>
<p>6</p> 	<p>Varmistaa veden saanti ja kestävä käyttö sekä sanitaatio kaikille.</p>	<p>15</p> 	<p>Suojella ja palauttaa ennalleen maakekosysteemejä edistää niiden kestäväää käyttöä sekä pysäyttää maaperän köyhtyminen ja luonnon monimuotoisuuden häviäminen.</p>
<p>7</p> 	<p>Varmistaa edullinen, luotettava ja uudenaikainen energia kaikille.</p>	<p>16</p> 	<p>Edistää rauhanomaisia yhteiskuntia, taata kaikille oikeuspalvelut, rakentaa tehokkaita ja vastuullisia instituutioita kaikilla tasoilla.</p>
<p>8</p> 	<p>Edistää kaikkia koskevaa kestäväää talouskasvua, täyttää ja tuottavaa työllisyyttä sekä säällisiä työpaikkoja.</p>	<p>17</p> 	<p>Vahvistaa kestäväää kehityksen toimeenpanoa ja globaalia kumppanuutta.</p>

<p>9</p> 	<p>Rakentaa kestäväää infrastruktuuria sekä edistää kestäväää teollisuutta ja innovaatioita.</p>		
--	--	--	--

Agenda 2030:n pääteemat keskittyvät ihmisiin, maapalloon, vaurauteen, rauhaan sekä kumppanuuteen (United Nations, 2023). Jotta kestävä kehityksen tavoitteet voidaan saavuttaa, tulee teemat ottaa tasaisesti huomioon niin julkisen kuin yksityisen sektorin suunnitelmissa (Mpabanga & Sesa, 2020). Tavoitteilla on vahvat kytkökset toisiinsa, sillä kehitystä ei voida saavuttaa vaikuttamatta muihin tavoitteisiin (UNEP, 2021a).

2.2.1 Tavoiteohjelman vaikutus ja toteutuminen

Maailmanlaajuinen toimintaohjelma on yksi parhaiten tunnetuista kestävä kehityksen viitekehyksistä. Vaihtoehtoisia malleja on tuotu esiin, mutta näissä taloudellisia, ekologisia ja sosiaalisia tavoitteita ei tulkita yhtenäisesti, toisistaan riippuvaisina kokonaisuuksina. (Hellström & Parkkonen, 2022) Kestävä kehityksen tavoitteet ovat kasvattaneet yleistä tietoisuutta. Sidosryhmät ymmärtävät, etteivät vain taloudellisiin arvoihin keskittyvät toimenpiteet riitä selittämään arvoa, jonka yritys luo tai eliminoi teoillaan yhteiskunnassa. (Aras & Williams, 2022)

Yhteiset toimet ilmastonmuutosta ja köyhyyden ehkäisemistä vastaan vaativat linjakkuutta yritysten strategian kanssa. Kestävä kehityksen toteuttamista edesauttavat ihmisten, talouden ja ympäristön tasavertainen huomioon ottaminen; metsien ja maiden suojeleminen, terveyden ja koulutuksen parantaminen sekä epätasa-arvon vähentäminen ja talouskasvun vauhdittaminen. (United Nations, 2023; Suomen YK-liitto, 2023b)

Gallego-Sosan (2021) mukaan kestävä kehityksen ulottuvuudet vastaavat yritysten yhteiskuntavastuun ydinulottuvuuksia. Tämän vuoksi globaali yhteistyö ja vastuullisuuteen sitoutuminen ovat merkittäviä piirteitä. Tavoitteiden liittyessä vahvasti toisiinsa, tulisi tavoitteet ottaa käytäntöön kokonaisuutena integroidusti eikä hajanaisesti (Boto-Álvarez, 2020). Agenda 2030 -ohjelma on kiihdyttänyt hallituksen ja kaupunkien lisäksi yrityksiä kohti vastuullisempaa toimintaa. Toimintaohjelma on vaikuttanut yhtä lailla Suomen vastuullisuustoimintaan. Suomi on asettanut yrityksille pakolliset kiintiöt

kestävän kehityksen tavoitteisiin, mutta sääntöjen noudattamatta jättämisestä ei tule seuraamuksia (Gallego-Sosa, 2021) Kestävä kehitys ja sen edistäminen nähdään entistä vahvemmin osana yrityksen toiminnan tarkoitusta ja strategista päämäärää (Hellström & Parkkonen, 2022).

2.2.2 Tavoiteohjelman toteutuminen

YK:n jäsenmaiden kestävän kehityksen tavoitteiden lähtötasoa mitattiin vuonna 2016. Tämä tapahtui puoli vuotta Agenda 2030:n voimaan astumisen jälkeen. Lähtötilakartoituksen toteutti Sustainable Development Network Solution -järjestö yhdessä järjestöön kuuluvien kestävän kehityksen ammattilaisten kanssa. (Sachs ym., 2016) Järjestö edistää YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden ja Pariisin sopimuksen toteutumista sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla koulutuksen, tutkimusten ja yhteistöiden avulla (Sustainable Development Solutions Network, 2023). Lähtötilakartoituksen tavoitteena oli korostaa maakohtaisesti aihealueita, joihin tuli kiinnittää huomiota tai priorisoida, auttaa ymmärtämään haasteet toimeenpanossa ja tunnistaa puutteet, jotta kestävän kehityksen tavoitteet saavutetaan vuoteen 2030 mennessä. Mittari mahdollisti myös maiden vertaamisen keskenään tavoitekohtaisesti tai kokonaisuudessaan, sillä maat pisteytettiin keskenään ”huonoimmasta parhaimpaan” tavoitekohtaisesti.

Vuonna 2016 tavoitteiden tilannetta arvioitiin kolmessa luokassa omilla väreillä. Vihreä edustaa tilaa, missä tavoite on saavutettu, keltainen kertoo tavoitetilan saavuttamisessa olevan haasteita ja punainen kertoo nykytilan olevan kaukana tavoitetilasta. (Sachs ym., 2016) Suomen lähtötilannetta ja kehitystä aina vuoteen 2022 asti on kuvattu taulukossa 2. Vuodesta 2017 eteenpäin arviointivärit muuttuivat: vihreä kertoo tavoitteen olevan saavutettu, keltainen kertoo tavoitetilan saavuttamisessa olevan haasteita, oranssi kertoo tavoitetilan saavuttamisessa olevan merkittäviä haasteita ja punainen kertoo nykytilan olevan haasteellinen ja kaukana tavoitetilasta. (Sachs ym., 2017)

Taulukko 2. Suomen tilanne kestävän kehityksen tavoitteiden parissa vuosien 2016–2022 aikana (Sachs ym., 2016–2022).

Tavoite	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green
2	Yellow	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange
3	Green	Green	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Orange
4	Green	Yellow	Yellow	Green	Orange	Green	Green
5	Green	Yellow	Yellow	Orange	Yellow	Yellow	Yellow
6	Green	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Green	Yellow
7	Green	Green	Green	Green	Yellow	Green	Green
8	Red	Orange	Orange	Yellow	Orange	Yellow	Yellow
9	Green	Green	Orange	Orange	Yellow	Yellow	Yellow
10	Green	Green	Yellow	Green	Yellow	Yellow	Yellow
11	Green	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow
12	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Orange
13	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red
14	Red	Yellow	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange
15	Red	Red	Orange	Yellow	Orange	Orange	Orange
16	Yellow	Orange	Yellow	Yellow	Orange	Yellow	Yellow
17	Yellow	Yellow	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange

Taulukko 2 tuo esiin Suomen onnistumisalueet sekä haasteet kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa. Kuuden vuoden aikana tavoitetila on saavutettu tavoitteissa 1. *Ei köyhyyttä*, 4. *Hyvä koulutus* ja 7. *Edullista ja puhdasta energiaa*. Selviä haasteita on tavoitteen 13. *Ilmastotoimia* saavuttamisen parissa, joka on kaukana tavoitetilasta. (Sachs ym., 2022)

Maailmanlaajuinen toimintaohjelma on yksi parhaiten tunnetuista kestävän kehityksen viitekehyksistä. Vaihtoehtoisia malleja on tuotu esiin, mutta näissä taloudellisia, ekologisia ja sosiaalisia tavoitteita ei rinnasteta oikein tai tulkita toisistaan riippuvaisina teemoina. (Hellström & Parkkonen, 2022) Tavoitteilla on vahvat liitokset toisiinsa, sillä kehitystä ei voida saavuttaa vaikuttamatta muihin tavoitteisiin (UNEP, 2021a). Yhdistyneiden kansakuntien ympäristöohjelma (United Nations Environmental Program, UNEP) on määritellyt kestävän kehityksen tavoitteista ympäristövastuullisuuteen liittyvät alatavoitteet. Näitä muodostuu 92 kappaletta eli yli puolet kokonaisuudesta. YK:n ympäristöohjelma seuraa ja analysoi näiden tavoitteiden maailmanlaajuisista sekä

alueellista toteutumista ja kehitystä, mikä antaa vuosittaisen kuvan maailmanlaajuisesta ympäristövastuullisuuden tilasta. (UNEP, 2021b)

2.3 Pariisin ilmastopimus

YK:n 196 jäsenmaata hyväksyivät Pariisin ilmastopimuksen (tai Pariisin sopimus) vuonna 2015. Ilmastopimuksen teot ja tavoitteet pyrkivät estämään ilmastonmuutosta. Sopimus on oikeudellisesti sitova kansainvälinen ilmastonmuutossopimus ja sen tavoitteena on *”pitää maapallon keskilämpötilan nousu selvästi alle kahdessa asteessa suhteessa esiteolliseen aikaan ja pyrkii toimiin, joilla lämpeneminen saataisiin rajattua alle 1,5 asteen.”* Toimet tavoitteen saavuttamiseksi kattavat muun muassa päästövähennysvelvoitteita, vähähiilisen ja ilmastoystävällisen kestävä kehityksen rahoitusta sekä raportointia. (Ympäristöministeriö, 2023)

Pariisin ilmastopimus velvoittaa jäsenmaitaan asettamaan omat kansalliset päästövähennystavoitteet (Nationally Determined Contributions, NDC). Riippumattomia pyrkimyksiä vähentää kansallisia päästöjä ja tapoja sopeutua ilmastonmuutoksen vaikutuksiin seurataan maakohtaisesti. (SopS 75/2016) Nykyiset kansalliset päästövähennystavoitteet osoittavat lämpötilan nousun 2,6 asteeseen vuoteen 2100 mennessä. Tämä menee Pariisin ilmastopimuksen tavoiterajan ohi. Ilmastotoimia vaaditaan vuoteen 2030 mennessä, jotta ilmaston lämpeneminen saadaan rajattua ilmastopimuksen mukaiseksi. (Hamilton ym., 2021; UNEP, 2022)

2.4 Kasvihuonepäästöprotokolla

YK:n ilmaston lämpenemistä käsittelevä viitekehys, Kioton pöytäkirja, toimi tukena Kasvihuonepäästöprotokollan (Greenhouse Gas Protocol, GHG Protocol) asettamisessa vuonna 1998. Protokolla on kansainvälinen vapaaehtoisstandardi, joka asetettiin kehittämään kasvihuonepäästöjen laskentaa ja raportointia. Sen tavoitteena on edistää toimintatapojen käyttöönottoa vähäpäästöisen talouden saavuttamiseksi maailmanlaajuisesti. (Sundih & Ranganathan, 2002) Protokolla voi olla maailman käytetyin viitekehys kasvihuonepäästöjen mittaamiseen ja raportointiin (Rajgopal, 2022). Maailman luonnonvarainstituutti (World Resource Institute, WRI) sekä Kestävä kehityksen yritysneuvosto (World Business Council for Sustainable Development ,

WBCSD) ovat kehittäneet protokollaa kansainvälisten sidosryhmäyhteistöiden kanssa. (Antolin-Lopez, 2016; Sundih & Ranganathan, 2002; Hickmann, 2017)

Kasvihuonepäästöprotokollaa pidetään selkeänä edelläkävijänä maailmanlaajuisessa toiminnassa ilmastonmuutosta vastaan. Alun perin protokollan avulla haluttiin levittää kirjanpidollista lähestymistapaa raportoimiseen hiilipainotteisilla teollisuudenaloilla. Myöhemmin kasvihuonepäästöprotokollan katsotaan täyttäneen sääntelyaukon maailmanlaajuisessa ilmastopolitiikan päätöksenteossa tarjoten yrityksille työkalut ja menetelmät laskea ja kommunikoida päästöjään (Hickmann, 2017). Kasvihuonepäästöistä raportoivien tahojen tulisi herättää mielenkiintoa sidosryhmissä. Tämä on mahdollista, kun raportit ovat läpinäkyviä, tarkkoja ja johdonmukaisia. Näin raportin sisältö erottuisi ympäristötietoisilla markkinoilla eri kohderyhmille, kuten sisäinen johto ja osakkeenomistajat. (Greenhouse Gas Protocol, 2011) Prado-Lorenzo ym. (2009) tekemän tutkimuksen mukaan yrityksen koolla on vaikutusta jaetun tiedon määrään. Useimmiten suuret yritykset kommunikoivat kattavammin kasvihuonepäästöistään verrattuna pieniin yrityksiin.

Eri kokoiset yritykset eri toimialoilla pystyvät hyödyntämään standardin työkaluja raportoinnissa. Yritykset pystyvät raportoimaan toimistaan tavalla, joka antaa selkeän kuvan kasvihuonekaasuriskeistä ja vähemysmahdollisuuksista. Tämä helpottaa raportin ymmärtämistä sekä vertailua vastaaviin raportteihin. (Greenhouse Gas Protocol, 2011) Vaikka arvoketjun päästöt pystytään tunnistamaan ja auditoimaan, Patchellin (2018) mukaan se ei vielä takaa päästöjen todenmukaista laskemista. Jos yritykset käyttävät keskimääräisiä tietoja jäljitettävien tietojen sijaan, päästöluokan lukeman eheys heikkenee. (Kaplan, 2022) Yksityisten yritysten ja julkisten elinten teot päästöjen mittaamisessa ovat edesauttaneet kansallisella tasolla kasvihuonepäästöjen rajaamistoimenpiteiden kehittämisessä sekä kasvihuoneprotokollan työkalujen ja toimintatapojen hyödyntämisessä. (Greenhouse Gas Protocol; Hickmann, 2017)

Pariisin ilmasopimuksessa YK:n jäsenmaita on vaadittu pienentämään kasvihuonepäästöjä (Hickmann, 2017). Yrityksen tuottamat kasvihuonepäästöt luokitellaan kolmeen eri päästöluokkaan yrityksen arvoketjussa tapahtuvien toimintojen mukaan. Päästöluokka 1 koskee suoria päästöjä, jotka muodostuvat raportoivan yrityksen omistamista tai hallinnoimista toiminnoista. Epäsuorat päästöt jaetaan kahteen päästöluokkaan 2 ja 3. Päästöluokka 2 sisältää yrityksen omaan käyttöön ostetun sähkön,

lämmön, höyryn tai jäähtymisen tuotannosta syntyneet kasvihuonepäästöt. Päästöluokka 3 ilmoittaa kaikki muut epäsuorat päästöt, joita syntyy raportoivan yrityksen arvoketjun ylä- ja alavirran aikana. (Greenhouse Gas Protocol, 2011) Tällä hetkellä päästöluokka 3 raportoiminen on vapaaehtoista. Sen raportoimiseen löytyy vajavaiset standardit, mikä vaikeuttaa päästöluokan todenmukaista laskentaa. (Kaplan, 2022). Yrityksille on usein epäselvää, mitä tietoja päästöluokkaan on sisällytetty tai jätetty ulkopuolelle. Näin ollen päästöluokat saattavat sisältää samoja tietoja kahdesti tai useammin. (Ryan & Tiller, 2022)

3 VASTUULLISUUSRAPORTOINTI

Vastuullisuusraportointi oli pitkään vapaaehtoista eri kokoisille yrityksille. Sen julkaisumäärä on kasvanut, koska yritykset julkaisevat vastuullisuusraportin joko yksittäisenä raporttina tai osana yritysten vuosikertomusta tai yhteiskuntavastuuraporttia. (KPMG, 2022a; UNEP, 2019) Nykyisin yrityksiltä vaaditaan vastuullisuusraportointia Euroopassa direktiivien nojalla - yhteiskuntavastuun (corporate social responsibility, CSR) perinteinen tulkinta koostuu sosiaalisesta vastuusta, taloudellisesta vastuusta ja ympäristövastuusta. Nämä kolme vastuualuetta perustuvat Triple Bottom Line -tulkintatapaan, mikä toimii samalla vastuullisuusraportoinnin viitekehysenä. (Holma, 2021) Vastuullisuusraportin kolmeksi päälähtökohdaksi on kehittynyt ESG-asiat (Environmental, Social and Governmental) eli ympäristövastuu, sosiaalinen vastuu ja hallintotapaan liittyvät asiat. (UNFCCC, 2023a; Hyske ym., 2020, 345; Holma, 2021).

Seuraavissa kappaleissa käydään tarkemmin läpi vastuullisuus- ja yhteiskuntavastuuraportin kehitystä nykymuotoon sekä direktiivien ja puitesopimusten globaalia vaikutusta raportointiin.

3.1 Vastuullisuusraportoinnin kansainvälinen kehitys

3.1.1 Uudistunut käsitys 1900-luvun aikana

Yritysten katsotaan huomioineen liiketoimintansa vaikutus yhteiskuntaan jo vuosisatojen ajan (Agudelo ym., 2019). Modernin yritysvastuuliikkeen katsotaan alkaneen 1920-luvulla, kun yritykset kohtasivat kapitalismin sosiaaliset ongelmat (Carroll ym., 2012, s.27). Kapitalismi kuvaa talousjärjestelmää, jossa ”*tuotantovälineet ovat yksityisten omistuksessa*” (Suomisanakirja.fi, 2023). Uudistuneen yhteiskuntavastuu -käsityksen ajanjakso katsotaan alkaneen 1960-luvulla. Yhteiskuntavastuu -termi kasvatti suosiotaan 1970-luvulla ilman selkeää standardia (Agudelo, 2019). Liiketoiminnallisten ja strategisten tekijöiden lisäksi yritykset alkoivat huomioimaan ympäristöön ja kansalaisoikeuksiin liittyviä asioita. Uuteen toimintatapaan vaikutti yhteiskuntavastuu -käsitteen uudistuminen, esimerkiksi lakiuudistusten seurauksena. Yritysten toiminta kehittyi uusien velvollisuuksien, kuten ympäristö ja tuoteturvallisuus, kohtaan. (Agudelo ym., 2019; Carroll ym., 2012, s. 27)

1980-luvulla yritysmaailmassa nousi kansainvälisellä tasolla kiinnostus kestävästä kehitystä kohtaan. Tässä merkittävä vaikuttaja oli yritysten käyttäytymismalli. (Agudelo ym., 2019) Yritysten kohtaamien tuhojen ja eettisten skandaalien takia yritykset ryhtyivät julkaisemaan vapaaehtoisesti raportteja ympäristö- ja yhteiskuntavastuullisuus toiminnasta. Erityisesti kemianteollisuuden yritykset toimivat edelläkävijöinä ympäristöraportoinnin parissa. Raportoinnin taustalla oleva motiivi keskittyi imagon parantamiseen ja taloudellisen hyödyn tuottamiseen. (Landrum & Ohsowski, 2018; UNEP, 2019)

Globalisaation takia 1990-luvulla yritykset keskittyivät yhteiskuntavastuuseen. Se nähtiin kilpailuvalttina, kun liiketoimintaa kasvatettiin maailmanlaajuisiksi. (Carroll ym., 2012, s. 27) Yritykset huomasivat viestinnän ympäristö- ja sosiaalivastuullisesta toiminnasta parantavan heidän imagoansa tuottaen taloudellista hyötyä (Christofi ym., 20212; Landrum & Ohsowski, 2018). Ympäristöraportointi kasvatti yritysten keskittymistä ympäristöhuoliin. Ympäristöraporttien sisällön kattavuutta kasvatettiin 1990-luvulla, kun ensimmäiset yhteiskuntavastuuraportit julkaistiin. (Carroll ym., 2012, s. 353; Harmaala & Jallinoja, 2012, s. 222)

Agudelon ym. (2019) mukaan yritysten yhteiskuntavastuu tulkintatapa uudistui kolmoistilinpäätöksen (Triple Bottom Line, TBL) myötä 1990-luvulla. Se jakaa yhteiskuntavastuun taloudelliseen, sosiaaliseen sekä ympäristövastuuseen (Sorsa, 2010). Kolmoistilinpäätösviitekehys tarjoaa yrityksille tavan kommunikoida yhteiskuntavastuustaan kattavammin. Kommunikaatiossa otetaan huomioon yrityksen toiminnan taloudellisen, ekologisen ja sosiaalisen vaikutukset (Suomen YK-liitto, 2023c). Viitekehystä käytetään myös vastuullisuusraportoinnissa, sillä kolmoistilinpäätös nousi oleelliseksi osaksi vastuullisuutta kestävästä kehityksestä mukana. Organisaatioiden sosiaali- ja ympäristövastuun tulisi olla hyvässä tasapainossa taloudellisten tavoitteiden kanssa. Taloudellisten tietojen lisäksi keskitytään asioihin, mitkä eivät ilmene yritysten tilinpäätöksessä. (Agudelo ym., 2019) Kolmoistilinpäätös mallin käyttöönottoa ehdotettiin yrityksille Euroopan komission laatimassa kestävästä kehityksen strategissa (Euroopan Komissio, 2001).

3.1.2 Kehitys 2000-luvulla

2000-luvulla Euroopan alueella toteutettiin useita yritysten yhteiskuntavastuuseen liittyviä toimia, kuten Vihreä kirja -asiakirjan (Green Paper) asettaminen edistämään

keskustelua ajankohtaisesta aiheesta koko Euroopan Unionissa. Euroopan komission julkaisee asiakirjoja Vihreä kirja- nimikkeellä. Asiakirjojen kautta edistetään keskustelua tietyistä aiheista Euroopan unionin tasolla. (EUR-Lex, 2023) Vuonna 2001 Euroopan komissio julkaisi Vihreän kirjan edistämään eurooppalaista viitekehystä yhteiskuntavastuullisten asioiden parissa. Asiakirjassa nostetaan esiin yritysten sosiaalisen vastuun edistämistavoitteet ja kasvava huoli liiketoiminnan suhteesta ympäristöön. (Agudelo ym., 2019; Euroopan Komissio, 2001)

”Jotta kertomuksista olisi hyötyä, on päästävä maailmanlaajuiseen yhteisymmärrykseen annettavien tietojen tyypistä, raportointimuodosta ja arviointi- ja auditointimenettelyjen luotettavuudesta. Vain harvat yritykset antavat yksityiskohtaisia tietoja toimintalinjoistaan ja toiminnastaan...” (Euroopan Komissio, 2001). Vuoden 2001 Vihreä kirja toimi lopulta pohjana Euroopan komission asettamalle yhteiskuntavastuustrategialle vuonna 2002. Strategian katsotaan muokanneen ja ohjanneen yhteiskuntavastuukäsitystä sekä sen toteuttamista osana liiketoimintaa sekä Euroopassa että kansainvälisesti. Euroopan komissio jatkoi yhteiskuntavastuun edistämistä, tietoisuuden levittämistä, avoimuutta sekä yrityksen strategiaan liittämistä Euroopassa. (Euroopan Komissio 2001; Euroopan Komissio, 2011; Agudelo ym., 2019)

YK kehitti yritysvastuualoitteen, Global Compactin, vuonna 2000 edistämään yritysten vastuullisuutta ihmisoikeuksien, työntekijöiden, ympäristön sekä korruption vastaisen toiminnan parissa. Näitä tukee kymmenen yleispätevää periaatetta, jotka yrityksen tulisi integroida strategiaan ja toimintaansa. Ympäristöön kohdistuvien periaatteiden mukaan yritysten tulisi edistää vastuullisuutta ympäristöasioissa, kannustaa ympäristöstävällisten teknologioiden kehittämistä sekä tukea varovaisuusperiaatetta ympäristöasioissa. (United Nations Global Compact, 2007) YK:n Global Compact-sopimuksesta katsotaan muodostuneen roolimalli maailmanlaajuisille hallintoaloitteille ja se on tehnyt yritysten yhteiskuntavastuun näkyväksi maailmanlaajuisesti (Voetglin & Pless, 2014). Yrityksen sitoutuminen YK:n Global Compactin periaatteisiin heijastuu positiivisesti yrityksen ESG-suorituskykyyn. Vapaaehtoisen yhteiskuntavastuualoitteen käyttöönotto vaikuttaa myönteisesti muun muassa ympäristönsuojeluun ja kestävään kehitykseen. (Ortas ym., 2015) Yritykset voivat käyttää Global Compactia viitekehystenä rakentamaan muiden kuin taloudellisten tietojen raporttia (Fiechter ym., 2022). Voetglin ja Pless (2014) katsovat aloitteeseen liittymisen olevan liian helppoa, koska liittymisen edellytykset ovat vähäiset. Jäsenmaiden on helppo hyötyä YK:n

statuksen kautta luotettavuudesta ja samalla jättää noudattamatta aloitteen kymmentä periaatetta. Yritykset saattavat käyttää Global Compactia "bluewash":na eli harhaanjohtavana markkinointina. Sopimus ei vaadi jäsenmailta sertifiointiprosessia periaatteiden mukaisesta toiminnasta (Williams, 2014). Jäsenyyttä käytetään vahvistamaan yrityskuvaa, jotta vähemmän vastuullinen yritystoiminta jätettäisiin huomiotta (Voegtlin & Pless, 2014).

3.1.3 Vastuullisuusraportointi nykypäivänä

Yritysten motiivi julkaista kestävän kehityksen raportteja muovautui markkinakäyttäytymisen mukaan vuonna 2009 (Landrum & Ohsowsk, 2018). Vuonna 2011 komissio uudisti yritysten yhteiskuntavastuuta koskevan EU-strategian vuosille 2011–2014. Samalla komissio määritteli uudelleen yritysten yhteiskuntavastuun ”*yritysten vastuuna omista yhteiskunnallisista vaikutuksistaan*”. Yhteiskuntavastuulla katsottiin olevan merkittävä rooli Euroopan talouden kestävän kehityksen kannalta. (Agudelo ym., 2019; Euroopan Komissio, 2011) Vuonna 2012 YK:n kestävän kehityksen konferenssissa Rio+20, tunnustettiin kestävän kehityksen raportoinnin merkitys ja samalla kannustettiin ”*yrityksiä harkitsemaan tarvittaessa kestävyyttä koskevien tietojen sisällyttämistä raportointiprosessiin*” (EU-direktiivi 95, 2014). Yhteiskuntavastuuraportointia haluttiin standardisoida ja tehdä läpinäkyvämmäksi muille sidosryhmille, sillä yrityksillä havaittiin olevan eri tavat toteuttaa ja raportoida yhteiskuntavastuustaan. Näin ollen vuonna 2014 asetettiin Euroopan laajuinen direktiivi edellyttämään suurilta yrityksiltä muiden kuin taloudellisten tietojen ja monimuotoisuutta koskevien tietojen julkaisua. (Agudelo ym., 2019; EU-direktiivi 95, 2014)

Yhteiskuntavastuullisuusraportointi on kehittänyt sekä yritysten kattavaa raportointia että mittaamista yrityksen arvoon vaikuttavista tekijöistä (Niskala & Tarna, 2003; Siljala, 2009, 30). Myös YK:n kestävän kehityksen 17 tavoitteet ovat muokanneet yritysraportointia (Aras & Williams, 2022). Tällä hetkellä 90 % maailman suurimmista yrityksistä julkaisee yritysvastuullisuusraportin, mutta pienempi osa yrityksistä varmentaa tiedot kolmannen osapuolen toimesta. Tiukempi lainsäädäntö ohjaisi yritysten toimintaa kestävämmäksi (Pucker, 2021). Toimialat tai yritykset, joiden toiminta on suoraan vaikutuksessa luontoon julkaisevat todennäköisemmin vapaaehtoisesti vastuullisuusraportin (Ugyar ym., 2020). Sekä vapaaehtoisen että pakollisen ympäristövastuuraportoinnin on katsottu sisältävän viherpesua (Gatti ym., 2019). Viherpesun avulla yritykset, joilla on huono yritysvastuusuorituskyky, panostavat

raportointiin tavoitteena muuttaa sidosryhmien käsitystä heidän todellisesta suorituskyvystään (Uyar ym., 2020). Läpinäkyvyys julkaisujen ja todellisten toimien välillä on tärkeä, koska yrityksen avoimuus ilman toimivia kestävä kehityksen tekoja voi heikentää yrityksen uskottavuutta. (Quilice ym., 2018). Pucker (2021) näkee vastuullisuuden olevan ylikorostettua, sillä ympäristöuhkien määrä jatkaa kasvua.

Sidosryhmät tulevat vaatimaan yrityksiltä enemmän vastuullisuuden suhteen (Pucker, 2021) ja painostavat yrityksiä, joiden toiminta on luonnon monimuotoisuudesta riippuvainen (Tsalis ym., 2018). Yritysten raporttien keskeisinä sidosryhminä pidetään sijoittajia, työntekijöitä, asiakkaita, hallitusta, liiketoimintakumppaneita, kuluttajia, tutkijoita, kansalaisia, säätelyelimiä sekä voittoa tavoittelemattomia organisaatioita (Antolin-Lopez, 2016; PwC, 2022). Yritykset kommunikoivat vastuullisuuden kolmesta pääpilarista useimmiten yritys vastuullisuusraportin muodossa. Heiltä odotetaan laadukasta raportointia, jotta vastuullisuussuorituskyky tuottaisi yritystä suosivaa huomioita. (Tsalis ym., 2018) Laadukkaan raportoinnin katsotaan tuovan yrityksille myös parempaa kilpailukykyä (Uyar ym., 2020). Kansainvälisesti toimivan tilintarkastus- ja liikkeenjohdon konsultointiyritys KPMG:n (2022a) tuottama vastuullisuusraportointikysely todistaa metsäteollisuuden yrityksissä raportoinnin luonnon monimuotoisuudesta kasvaneen yli 40 prosentilla kahdessa vuodessa (tarkka arvo vuodelle 2022 76 %).

3.2 Eurooppalaisten direktiivien vaikutus raportointiin

Yritysten motiivi julkaista kestävä kehityksen raporteja muovautui markkinakäyttäytymisen mukaan vuonna 2009 (Landrum & Ohsowsk, 2018). Vuonna 2011 komissio uudisti yritysten yhteiskuntavastuuta koskevan EU-strategian vuosille 2011–2014. Samalla komissio määritteli uudelleen yritysten yhteiskuntavastuun ”*yritysten vastuuna omista yhteiskunnallisista vaikutuksistaan*”. Yhteiskuntavastuulla katsottiin olevan merkittävä rooli Euroopan talouden kestävä kehityksen kannalta. (Agudelo ym., 2019; Euroopan Komissio, 2011) Vuonna 2012 YK:n kestävä kehityksen konferenssissa Rio+20, tunnustettiin kestävä kehityksen raportoinnin merkitys ja samalla kannustettiin ”*yrityksiä harkitsemaan tarvittaessa kestävyttä koskevien tietojen sisällyttämistä raportointiprosessiin*” (EU-direktiivi 95, 2014). Yhteiskuntavastuuraportointia haluttiin standardisoida ja tehdä läpinäkyvämmäksi muille sidosryhmille, sillä yrityksillä havaittiin olevan eri tavat toteuttaa ja raportoida

yhteiskuntavastuustaan. Näin ollen vuonna 2014 asetettiin Euroopan laajuinen direktiivi edellyttämään suurilta yrityksiltä muiden kuin taloudellisten tietojen ja monimuotoisuutta koskevien tietojen julkaisua. (Agudelo ym., 2019; EU-direktiivi 95, 2014)

Yhteiskuntavastuullisuusraportointi on kehittänyt sekä yritysten kattavaa raportointia että mittaamista yrityksen arvoon vaikuttavista tekijöistä (Niskala & Tarna, 2003; Siljala, 2009, 30). Myös YK:n kestävän kehityksen 17 tavoitteet ovat muokanneet yritysraportointia (Aras & Williams, 2022). Tällä hetkellä 90 % maailman suurimmista yrityksistä julkaisee yritys vastuullisuusraportin, mutta pienempi osa yrityksistä varmentaa tiedot kolmannen osapuolen toimesta. Tiukempi lainsäädäntö ohjaisi yritysten toimintaa kestävämmäksi (Pucker, 2021). Toimialat tai yritykset, joiden toiminta on suoraan vaikutuksessa luontoon julkaisevat todennäköisemmin vapaaehtoisesti vastuullisuusraportin (Ugyar ym., 2020). Sekä vapaaehtoisen että pakollisen ympäristövuorokertomuksen on katsottu sisältävän viherpesua (Gatti ym., 2019). Viherpesun avulla yritykset, joilla on huono yritys vastuusuorituskyky, panostavat raportointiin tavoitteena muuttaa sidosryhmien käsitystä heidän todellisesta suorituskyvystään (Uyar ym., 2020). Läpinäkyvyys julkaisujen ja todellisten toimien välillä on tärkeä, koska yrityksen avoimuus ilman toimivia kestävän kehityksen tekoja voi heikentää yrityksen uskottavuutta. (Quilice ym., 2018). Pucker (2021) näkee vastuullisuuden olevan ylikorostettua, sillä ympäristöuhkien määrä jatkaa kasvua.

Sidosryhmät tulevat vaatimaan yrityksiltä enemmän vastuullisuuden suhteen (Pucker, 2021) ja painostavat yrityksiä, joiden toiminta on luonnon monimuotoisuudesta riippuvainen (Tsalis ym., 2018). Yritysten raporttien keskeisinä sidosryhminä pidetään sijoittajia, työntekijöitä, asiakkaita, hallitusta, liiketoimintakumppaneita, kuluttajia, tutkijoita, kansalaisia, säätelyelimiä sekä voittoa tavoittelemattomia organisaatioita (Antolin-Lopez, 2016; PwC, 2022). Yritykset kommunikoivat vastuullisuuden kolmesta pääpilarista useimmiten yritys vastuullisuusraportin muodossa. Heiltä odotetaan laadukasta raportointia, jotta vastuullisuussuorituskyky tuottaisi yritystä suosivaa huomioita. (Tsalis ym., 2018) Laadukkaan raportoinnin katsotaan tuovan yrityksille myös parempaa kilpailukykyä (Uyar ym., 2020). Kansainvälisesti toimivan tilintarkastus- ja liikkeenjohdon konsultointiyritys KPMG:n (2022a) tuottama vastuullisuusraportointikysely todistaa metsäteollisuuden yrityksissä raportoinnin luonnon monimuotoisuudesta kasvaneen yli 40 prosentilla kahdessa vuodessa (tarkka arvo vuodelle 2022 76 %).

3.3 Environmental, Social and Governmental -raportointi

Euroopan komission asettama muiden kuin taloudellisten tietojen direktiivi edellyttää isoja Euroopassa toimivia yrityksiä julkaisemaan vuosittain vastuullisuustietonsa. Yhtiön vaikutuksia ulkoisiin ja sisäisiin sidosryhmiin voidaan katsoa ympäristö vaikutuksen, sosiaalisen vaikutuksen ja hallinnollisen käytännön näkökulmista. Näitä voidaan tarkastella ja mitata ESG-standardin mukaisesti. ESG-teemat (ympäristövastuu, sosiaalinen vastuu ja hallintotapaan liittyvät asiat) ovat saaneet tukea ja vetovoimaa yritysmailmassa. Nykyään teemoilla katsotaan olevan yhä suurempi rooli vastuullisuusraportoinnissa. (Pérez, 2022; Janicka & Sajnog, 2022; Suomen YK-liitto, 2023c; KPMG, 2022a; UNFCC, 2023a) Sidosryhmät ovat kiinnostuneet muista, kuin taloudellisista suorituksista. Sijoittajat keskittyvät ja tekevät päätöksiä pohjautuen ympäristöön, yhteiskuntaan ja hallintoon. (Beretta ym., 2023; Siljala, 2009)

ESG-standardi ohjaa yrityksiä strategisessa suunnittelussa, päätöksentekoprosessissa, toimimaan vastuullisesti sekä olennaisten riskien mittaamisessa ja hallinnoimisessa (Antončić, 2019; PwC, 2022). ESG-asiat ovat luonteeltaan monitahoisia, joten yritysten tulisi selvittää omalle toiminnalleen keskeiset teemat. Nämä tulisi myös sisällyttää vuosittaiseen vastuullisuusraporttiin. (Hyrskke ym. 2020; EU-direktiivi 2464, 2022). Kun vastuullisuusraportin pääteemat muodostuvat ESG-teemojen mukaisesti, Pérezin (2022) mukaan kriitikot ovat pitäneet julkaisuja viherpesua edistävinä tekoina.

ESG-standardi luo kattavan kokonaiskuvan sekä yrityksen kestävyystiedoista, että eri riskeistä, jotka kiinnostavat erityisesti sijoittajia (Antončić, 2019; PwC, 2022). ESG-mittareita tulisi kehittää, sillä nykyisin yritysten ESG-suorituskykyä on haastavaa verrata. Mittausmenetelmät voivat silti vaihdella tapauskohtaisesti, jolloin ilmiöiden mittaukset eivät ole täysin verrattavissa. Pucker (2021) huomioi mittariston olevan epäselvä myös yrityksille. ESG-teemojen mittausstandardeja ja raportointiviitekehyksiä parannetaan ja kehitetään jatkuvasti. Esimerkiksi viitekehysorganisaatiot ovat reagoineet tähän yhteistyöllä, jonka tuotoksena on harmonisoidut raportointistandardit. (Pérez, 2022; Pucker, 2021)

3.4 Vastuullisuusraportoinnin viitekehykset

Ensimmäinen vastuullisuusraportoinnin tueksi luotu viitekehys, the Global Reporting Initiative, syntyi 1990-luvulla. Tämä tapahtui YK:n ympäristöohjelman ja vastuullisen johtajuuden puolesta toimiva voittoa tavoittelemattoman organisaation, Cereksen, yhteistyön tuloksena (Landrum & Ohsowski, 2018). Viitekehykset auttavat raportoivia tahoja ymmärtämään ja raportoimaan liiketoimintansa vastuullisuusvaikutusta ympäristö-, yhteiskunnallisiin- ja hallintotekijöihin liittyen (Demaria & Rigot, 2021). Jotta yritykset pystyvät kommunikoimaan muun muassa ympäristö- ja sosiaalivastuullisuudesta tehokkaasti, on tähän luotu viitekehyksiä ja standardeja. Näiden tarkoitus on tukea ja helpottaa raportointia: mitä ja miten raportoida. (Hoang & Trotman, 2021; KPMG, 2022a; UNEP, 2019) Standardiin pohjautuva raportti on valmiiksi jäsenelty ja asiat tuodaan esiin mittareilla tai kerronnalla. Tämä auttaa yritysten suorituskyvyn vertailua. Oikealle sidosryhmälle tulee esittää olennaiset vastuullisuusasiat. Nämä on hyvä tuoda esiin tarkasti, selkeästi ja vertailukelpoisesti, jolloin tieto on ajan tasalla sekä luotettavaa. (UNEP, 2019; Marshall & Brown, 2003; KPMG, 2022b) Myös Quilice ym. (2018) toteaa yritysten vertailun olevan helpompaa, jos heidän raporttinsa ovat saman standardin mukaiset. Viitekehysorganisaatiot ovat yhdessä sitoutuneet kehittämään kokonaisvaltaista yritysraportointia (UNEP, 2022). Marshall ja Brown (2003) mukaan yritysten raporttien kattavuuden ja laadun katsotaan parantuvan, jos viitekehysten ohjeita noudatetaan ajan saatossa.

Viitekehysten katsotaan luoneen yrityksille uutta avoimempaa lähestymistapaa tarkastella omien toimien vaikutuksia ulkoisiin tekijöihin ja toimia niiden lieventämiseksi (UNEP, 2019). Ilman paranneltua raportointia yritysmaailma tullaan näkemään entistä vahvemmin yhteiskunnan vastuullisia tarpeita vastaan (Adams ym., 2020). Antoncic (2019) muukaan viitekehyksissä ei ole huomioitu tiedon laatua tai julkaistun tiedon käytettävyyttä. Landrum ja Ohsowski (2018) kyseenalaistavat raporttien sisällön, onko sisältö yritysten päättämää vai ohjaako raportointiviitekehyksiä tarjoavat organisaatiot sisältöä standardeillaan.

3.4.1 Yritysarvoon ja vastuullisuuteen keskittyvät viitekehykset

Kysely vastuullisuusraportoinnista vuodelta 2022 osoittaa raportointiviitekehysten määrän kasvaneen. Raportoinnin tehokkuutta ja vaikuttavuutta pystytään tukemaan paremmin. (KPMG, 2022a) Viitekehykset voidaan jaotella IFRS-standardin

(Kansainvälinen standardi tilinpäätöstietojen julkaisuun) mukaan yritysarvoon keskittyviin ja vastuullisuuteen keskittyviin viitekehyksiin (KPMG, 2022b). Direktiivissä 2014/95/EU todetaan direktiivin kohdistuvien yritysten voivan käyttää unionin tai muita tunnettuja kansainvälisiä toimintakehyksiä, joissa painopiste vaihtelee. Viisi suurinta muiden kuin taloudellisten tietojen raportoinnin viitekehystä tarjoaa Global Reporting Initiative (GRI), Sustainability Accounting Standards Board (SASB), The International Integrated Reporting Council (IIRC), Climate Disclosure Standards Board (CDSB) ja Carbon Disclosure Project (CDP). Viitekehykset auttavat raportoimaan maailmanlaajusten haasteiden toimista, kuten ilmastonmuutosta vastaan ja metsien hävittämisen torjumiseksi. (UNEP, 2022)

GRI pohjautuu kolmen kulmakiven päälle tuoden esille taloudellisen, ympäristöllisen ja yhteiskunnallisen näkökulman (KPMG, 2022b). Viitekehys tarkastelee yrityksen vaikutuksia maailmaan. GRI-standardi auttaa avaamaan raportissa teemoja kattavasti lähestyiden useita sidosryhmiä (Eng, 2021) Viitekehys painottaa raportoinnissa sen sisältöä ja laatua. Quilice ym. (2018) nostaa esiin mittareiden maltillisen määrän sekä suurempiin yrityksiin kohdistuvan ohjeistuksen pk-yritysten sijaan. Pk-yritykset voisivat hyödyntää standardia omassa raportoinnissa, vaikka direktiivi 2014/95/EU ei koske heitä. Dobbsin ym. (2016) tutkimuksen mukaan GRI osoittautui suosituimmaksi standarditarjoajaksi yritys vastuuraporteille. GRI-standardi on Toppisen ym. (2012) mukaan omaksuttu suurimpien metsäteollisuusyritysten raportointiin.

SASB-standardi tarkastelee maailman vaikutuksia yritykseen. Erityisesti viitekehys keskittyy taloudellisiin teemoihin, jotka kiinnostavat sidosryhmiä erityisesti sijoittajia. (Eng, 2021) Lopullinen versio SASB-standardista julkaistiin vuoden 2018 lopulla (Parfitt, 2022). SASB tarjoaa raportointiin kehittyneet vastuullisuuslaskentastandardit. Nämä sisältävät olennaista tietoa muille sidosryhmille, kuten sijoittajille, päätöksenteon yhteydessä (KPMG, 2022a). Viitekehys luo standardisoidut raamit ESG-asioista raportointiin. Ne käsittelevät vastuullisuutta viidessä kategoriassa: ympäristö, sosiaalinen ja inhimillinen pääoma, liiketoimintamalli ja innovaatio sekä johtaminen ja hallinto (PwC, 2022). Viitekehys pitää sisällään toimialakohtaiset mittarit neljältä näkökulmalta: objektiivisuus, mitattavuus, kokonaisuus ja relevanttius (KPMG, 2022b). Vuonna 2021 SASB ja IIRC yhdistivät viitekehyksensä, minkä johdosta syntyi Value Reporting Foundation. Organisaatio tarjoaa yhtenäisempää lähestymistä vastuullisuusraportointiin ja opetukseen maailmanlaajuisesti. (Afolabi ym., 2022)

IIRC-organisaatio on kehittänyt viitekehyksen IR, joka painottaa toimintaperiaatteitaan ja sisältöä integroidussa raportissa. Viitekehyksen avulla organisaatio pystyy viestimään taloudellisista, tuotannollisista, tiedollisista, yhteiskunnallisista suhteista sekä luontoon kohdistuvista toimista. Raportin avulla yritys voi todentaa pitkän aikavälin arvonluomisen. (Demaria & Rigot, 2021; UNEP, 2019; KPMG, 2022b) Vitollan ym. (2019) mukaan viitekehys keskittyy liikaa liiketoiminnallisiin näkökohtiin eikä kohtaa käytännössä kestäväen kehityksen arvoja läpi arvoketjun.

CDSB on yksityisten yritysten ja kansalaisjärjestöjen yhtymä, joka keskittyy ympäristö- ja yhteiskunnallisten tietojen julkistamiseen (UNEP, 2019; KPMG, 2022b). Viitekehys tarjoaa myös ilmastonmuutokseen liittyvää tietoa yleisessä taloudellisessa raportissa, mikä kohdistuu sijoittajille ja rahoitusmarkkinoille. Raportoimissa ympäristötiedot avataan samalla tarkkuudella, kuin taloudelliset tiedot. (UNEP, 2019)

CDP on sijoittajia, yrityksiä sekä kaupunkeja tukeva kansalaisjärjestö. Sen tavoitteena on tarjota alusta ympäristövaikutuksen mittaamiseen, ymmärtämiseen ja tietojen kommunikointiin. CDP:llä ei siis ole omia ohjeita tai vaatimuksia. CDP kattaa muun muassa hiilipäästöjen sekä vesistö- ja metsätietojen julkaisemisen. (UNEP, 2019; KPMG, 2022b)

TCFD-standardin tavoitteena on kehittää yritysten ja organisaatioiden vapaaehtoista sekä johdonmukaista raportointia ilmastoasioiden parissa. Tiedotteet sisältävät ilmastoon liittyviä rahoitusriskejä, strategiaa sekä mittareita ja tavoitteita. Yritykset voivat käyttää tiedotteita, kun he viestivät sijoittajille tai muille sidosryhmille. Viitekehyksen tavoitteena on auttaa yrityksiä ymmärtämään ja tuottamaan tietoa. Tiedoissa käsitellään mitattavia ilmastonmuutokseen liittyviä riskejä, mitkä vastaavat rahoitusmarkkinoiden tarpeisiin ja helpottaa tietoon reagoimista. (UNEP, 2019; KPMG, 2022b) KPMG:n kyselyn (2022b) mukaan TCFD:hen pohjautuvien raporttien määrä oli lähes kaksinkertaistunut. Suosio on luonut raporteista johdonmukaisempia sekä muovannut ilmastotiedoista vertailukelpoisempia. Viitekehyksen uskotaan kasvattavan vastuullisuusraportointia tulevaisuudessa, sillä sen suositukset on otettu osaksi EU:n muiden kuitien taloudellisten tietojen raportointiohjeistusta liitteen muodossa. (KPMG, 2022a; Hyske ym., 2020, 286)

3.4.2 Viitekehysten yhtäläisyydet ja eroavaisuudet

Yhdistyneiden kansakuntien ympäristöohjelman viitekehysvertailussa SASB erottuu IIRC ja GRI -viitekehysistä toimialakohtaisilla raportointisisällöillä. IIRC ja GRI ovat puolestaan määritelleet yleisiä raportointiperiaatteita, jotka ohjaavat raportin sisältöä. (UNEP, 2019) Parfitt (2022) väittää erityisesti SASB- ja IIRC-standardien antavan yrityksille mahdollisuuden laskea ja raportoida vajaan sosiaaliset- ja ympäristökustannukset, sillä täydellinen laskeminen tuhoaisi yrityksen tuottoasteen. Ympäristöaiheiden parissa GRI mittaa saastumista, ilmastonmuutosta sekä luonnon monimuotoisuutta, kun muissa viitekehyksissä mainitaan yksi näistä (Antolin-Lopez, 2016). GRI keskittyy kattavaan raportointiin, eikä sisällä indikaattoreita toimialakohtaisesti, kuten SASB (Quilice ym. (2018). GRI, SASB ja IIRC päätiedot ja samalla eroavaisuudet on tiivistetty taulukkoon 3. Vastuullisuusstandardien tarjoajat, kuten GRI ja SASB ovat reagoineet raporttien yhtenäistämiseen ja vertailukelpoisuuteen yhteistyöllään tuottaakseen harmonisoituja raportointistandardeja (Pérez, 2022; Pucker, 2021).

Taulukko 3. Viitekehysten vertailu mukailen Afolabi ym. (2022) taulukkoa.

	GRI	IIRC	SASB
Viitekehysten aihealue	Viitekehys edistää vertailukelpoisuutta ja johdonmukaista	Periaatteisiin perustava viitekehys edistää perustavanlaatuista olettamusta	Sääntöihin ja todisteisiin perustuva viitekehys
Varsinainen kohderyhmä	Eri sidosryhmät	Rahoituspääomantarjoajat	Sijoittajat
Aiheet	Organisaation toiminnan ESG vaikutus sekä sidosryhmien kyky arvioida organisaation ESG-suorituskyky	Taloudellinen näkökulma, missä tietoja julkaistaan kaikista lähtökohdista, jotka vaikuttavat organisaation kykyyn luoda arvoja	Taloudellinen näkökulma, missä kommunikoidaan taloudelliset olennaiset vastuullisuustiedot sijoittajille

Todentaminen	Laadullinen suorituskyky, missä mittareita ja tietoa voidaan seurata	Raportointimittarit puuttuvat	Laadullinen suorituskyky, missä mittareita ja tietoa voidaan seurata
Toimialakohtaiset vaatimukset	Kyllä	Ei	Kyllä

Viitekehyksien katsotaan yhdessä edistäneen vastuullisuusraportoinnin merkitystä yritysten raportoinnissa. Vastuullisuusraportoinnista on pyritty luomaan vapaaehtoisen raportin sijaan pakollisen joko erillisenä raporttina tai integroituna osana yrityksen vuosittaisista raporttia. Samalla vastuullisuusraportin merkitys investointien yhteydessä on kasvanut. Pyrkimyksenä luoda kuvaa onko yrityksen arvonluonti mahdollista tulevaisuudessa. (UNEP, 2019)

3.4.3 Kestävän kehityksen tavoitteiden huomioiminen viitekehyksissä

Agenda 2030 -toimintaohjelman julkaisun jälkeen IIRC-organisaatio tarkensi omaa IR-viitekehystä ottaen huomioon kestävän kehityksen tavoitteet. Päivitetyin viitekehyksen avulla yritykset voivat sisällyttää kestävän kehityksen tavoitteet liiketoimintamalliin sekä strategiaan. Samalla muotoiltiin prosessi, jossa kestävän kehityksen tavoitteiden suhde organisaatioon ja yhteiskuntaan on kuvattu luoden pitkän aikavälin arvoa. Viitekehys voi auttaa organisaatioita sovittamaan yrityksen pääoman panokset kestävän kehityksen tavoitteisiin sekä siihen, miten ne luovat arvoa (Adams, 2017; Adams ym., 2020). Nämä yrityksen pääoma-alueet muodostavat pohjan yrityksen toiminnan suorituskyvyille. Aihealueet koostuvat ympäristöön liittyvästä, taloudellisesta, tehdasvalmisteisesta, intellektuellisesta, inhimillisestä sekä sosiaalisesta pääomasta.

Yritykset kohtasivat Agenda 2030:n samaan aikaan, kun ne kyseenalaistivat oman toiminnan lähestymistapaa ympäristön kestävyteen ja kehitysvaikutuksiin. Yrityksen liiketoiminnan ympäristöpääoman arvonluontiin on yhdistetty yhdeksän kestävän

kehityksen tavoitetta. Taulukossa 4 esitetään ympäristöön liitetyt kestävän kehityksen tavoitteet, jotka koostuvat Adams (2017) mukaan

Taulukko 4. Ympäristöpääomaan rinnastetut kestävän kehityksen tavoitteet (Adams, 2017).

Tavoite	Tavoitteen päämäärä	Tavoite	Tavoitteen päämäärä
2 	Poistaa nälkä, saavuttaa ruokaturva, parantaa ravitsemusta ja edistää kestävää maataloutta.	13 	Toimia kiireellisesti ilmastonmuutosta ja sen vaikutuksia vastaan.
6 	Varmistaa veden saanti ja kestävä käyttö sekä sanitaatio kaikille.	14 	Suojella meriä ja merten tarjoamia luonnonvaroja sekä edistää niiden kestävää käyttöä.
7 	Varmistaa edullinen, luotettava ja uudenaikainen energia kaikille.	15 	Suojella ja palauttaa ennalleen maaekosysteemejä edistää niiden kestävää käyttöä sekä pysäyttää maaperän köyhtyminen ja luonnon monimuotoisuuden häviäminen.
11 	Taata turvalliset ja kestävät kaupungit sekä asuinyhdyskunnat.	17 	Vahvistaa kestävän kehityksen toimeenpanoa ja globaalia kumppanuutta.
12 	Varmistaa kulutus- ja tuotantotapojen kestävyys.		

Vuonna 2020 julkaisuun tehtiin päivitys Adamsin ym. (2020) toimesta, jolloin IR-viitekehysten rinnalle tuotiin kaksi muuta viitekehystä, GRI ja TCFD. Nämä viitekehukset ja standardit auttavat yrityksiä kehittämään omaa raportointia. Tämä tapahtuu joko suoraan käyttöönoton kautta tai raportin vastatessa kansallisiin vaatimuksiin. Organisaatioissa, joissa vastuullisuusraportoinnissa käytetään mitä tahansa mainituista viitekehyksistä tai standardeista, on Adamsin ym. (2020) mukaan lähtökohta pitää kestävän kehityksen tavoitteet liiketoimintaan liitettynä. Aiheesta julkaistu raportti on Professori Carol Adamsin kirjoittama. Adams on kansainvälisesti tunnettu tutkija yrityskirjanpidon ja vastuullisuusraportoinnin parissa sekä raportoinnin merkityksestä liiketoiminnan, yhteiskunnan ja ympäristön suhteen. (Adams, 2017)

Professorit Aras ja William (2022) tutkivat yritysvastuuraportti-mallia ja sen todellisista mahdollisuuksista viestiä yritysten vastuullisuudesta. Tutkimuksessa tuotiin esiin Adamsin malli yrityksen eri suorituskykyalueiden linkitys kestävän kehityksen tavoitteisiin. Kestävän kehityksen tavoitteet kuvastavat nykytilannetta, missä taloudellisiin arvoihin keskittyvät toimenpiteet eivät riitä viestimään arvoa, jonka yritys lisää tai vie yhteiskunnan hyvinvoinnista toimillaan. (Aras & William, 2022)

3.5 Kommunikaatio vastuullisuusraportoinnin kautta

Vuosittaisten yhteiskuntavastuuraporttien katsotaan olevan yksi kestävän kehityksen viestinnänmuoto: yksisuuntaista kommunikaatiota sidosryhmille, mitkä ovat staattisia historiallisia asiakirjoja (Landrum & Ohsowski, 2018) Quilicen ym. (2018) mielestä raportoinnin ei tulisi toimia alibina saavutuksille vaan tapana kuvailla ja ilmoittaa käynnissä olevasta kestävästä työstä. Direktiivien katsotaan kasvattavan viherpesun määrää yhteiskuntavastuuraporteissa (Fiechter ym., 2022). Ulkoisten raportointipaineiden myötä vapaaehtoisten vastuullisuusraporttien määrä on kasvanut. Raportoinnin katsotaan olevan yrityksille viestinnän lisäksi tehokas työkalu mitata ja parantaa suorituskykyä. Raportointi on organisaation toiminnasta koostettu sivutuote eikä virallinen lopputulos. (Antonic, 2019; Lober ym., 1997; UNEP, 2019). Eng (2021) nostaa esiin ilmiön, jonka mukaan yritys paljastaa samanlaisia tietoja mitä useimmat toimialan yritykset julkaisevat ja mittaavat, välttääkseen muiden luoman paineen ja kielteiset näkemykset. Viherpesu on jaettu Fiechterin ym. (2022) mukaan kahteen eri kategoriaan. Ensimmäisessä yritykset ylläpitävät positiivista yritysvastuukuvaa raporteissaan ulkoisille sidosryhmille. Toisessa yritys toteuttaa CSR-hankkeita, joilla ei ole todellista

vaikutusta yritysten todelliseen yhteiskuntavastuuseen. Vastuullisuusraporteissa ilmaistujen aikomusten ja nykyisen tai todellisen suorituskyvyn väliltä puuttuu samankaltaisuutta (Landrumin & Ohsowskin, 2018).

Vastuullisuusraporteissa korostetaan positiivisesti liiketoiminnallisia vaihteita. Raportti viestii sidosryhmille organisaation toiminnasta lakien rajoissa sekä liiketoiminnan vastuullisuustoiminnan hyödyistä sidosryhmille. Viestinnästä jätetään mainitsematta liiketoiminnan aiheuttama luonnon todellinen tuhoutuminen. (Landrum & Ohsowski, 2018) Pucker (2021) näkee vastuullisuuden olevan ylikorostettua samalla kun ympäristöuhkien määrä jatkaa kasvua. Kaplanin (2022) mukaan GHG-protokolla mahdollistaa yrityksissä viherpesun, sillä päästöluokka 3 raportoiminen ei ole pakollista, kuten päästöluokka 1 ja 2 raportoiminen on. Yrityksillä on pienempi kynnyks ottaa kilpailijalta alentuneet päästöluokka 3 luvut käyttöön ilman todellista toteutusta. Karwowski ja Raulinajtyś-Grzybek (2021) korostavat yritysten käyttäytyvän yhteiskuntavastuullisuustoimien mukaisesti välttääkseen vastuullisuus- ja maineriskit. Organisaatioiden osallistuminen ja sitoutuminen yhteiskuntavastuutoimiin välittää heistä kuvaa yhteiskuntavastuullisena ja kasvattaa sidosryhmine luottoa.

Landrum ja Ohsowski (2018) nostavat esille metsäteollisuuden yritysten vastuullisuusraporttien yrityskeskeisyyden. Raporteissa painotettiin säännösten noudattamista, sillä liiketoiminta on riippuvainen luonnonvaroista. Yrityksen toimintaa ohjaa siis ulkoinen lainsäädäntö. Kok ym. (2014) huomioi, että puutuotantoalalla biodiversiteettiä ja ympäristöasioita pidettävän lähinnä kuluina eikä investointini kestävään ja vastuulliseen liiketoimintaan. Tämän katsotaan johtuvan alan yritysten tavasta saada lyhytaikaisia taloudellisia etuja julkisten hyödykkeiden kustannuksilla. Toimialojen, kuten paperi- ja metsäteollisuuden, toiminnalla katsotaan olevan suora vaikutus ja riippuvuus ympäristön monimuotoisuudesta, mikä on samalla menetys heidän liiketoiminnallensa. Metsäteollisuuden katsotaan olevan monien haasteiden edessä: samanaikaisesti tulisi ajaa raaka-aineen kestävää käyttöä, monimuotoisuuden suojelua sekä tuottaa puupohjaisia tuotteita kuten bioenergiaa, jonka kysyntä kasvaa sen edistäessä kasvihuonepäästöjen vähentämistavoitteita. (Kok ym., 2014; KPMG, 2020; Holma, 2021)

Tällä hetkellä 90 % maailman suurimmista yrityksistä julkaisee yritys vastuullisuusraportin, mutta pienempi osa yrityksistä varmentaa tiedot kolmannen

osapuolen toimesta. Tiukempi lainsäädäntö ohjaisi yritysten toimintaa kestävämmäksi (Pucker, 2021). Yhteiset raportointistandardit ja ympäristöasioihin erikoistuneet auditoinnit vähentäisivät viherpesua tai sen harmaata aluetta vaihtelevien tulkintatapojen kautta (Gatti ym., 2019).

4 YMPÄRISTÖVASTUULLISUUDEN MITTAAMINEN

Muiden kuin taloudellisten tietojen mittaaminen on noussut yhä tärkeämmäksi yrityksille. Asetettujen direktiivien 2014/95/EU sekä (EU) 2022/2464 myötä tulleet yritysکوhtaiset velvoitteet ovat muuttaneet tai tulevat muuttamaan vapaaehtoisen vastuullisuusraportoinnin pakolliseksi. YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin on sidottu toimeenpanoa arvioivia mittareita, jotta kehitystä pystytään seuraamaan maakohtaisesti (Naumanen ym., 2019). Kestävän kehityksen tavoitteita käytetään viitekehystenä luomaan yritykselle ESG-strategiaa ja-mittaristoa (PwC, 2022). Mittaamista, seuranta ja raportointia tukee monet viitekehukset ja standardit, kuten ESG ja Triple Bottom Line. Eri sidosryhmät keskittyvät vastuullisuuslukuihin yhä enemmän, joten yritysten on vastattava raportoinnilla sidosryhmien kiinnostuksen kohteisiin. (Antončić, 2019; Marshall & Brown, 2003)

4.1 Edut ja teemat ympäristövastuullisuuden mittaamisessa

Ehdotelma vastuullisuusraportin yleisistä ja ympäristöön liittyvistä aihealueista tuo esiin ilmastoon liittyviä raportointitietoja. Ehdotelma pohjautuu IFRS:n vastuullisuusraportointistandardeihin. (KPMG, 2022b) Standardin mittarit tukevat suorituskyvyn heijastamista yrityksen tavoitteisiin, strategian toteutuksen seuranta sekä mahdollistaa lukujen vertailua muihin yrityksiin. Mittaristosta tulisi löytyä aihekohtaiset asianmukaiset mittarit, jotka ottavat huomioon panokset, tuotokset, lopputulemat sekä mahdolliset rajoitteet. Mittarista tulisi käydä ilmi, miten se tuottaa arvoa ja miten tietoa kerätään tietojärjestelmiin. Mittarin tulisi olla hyödyksi sen käyttäjille päätöksenteon tukena sekä raportin lukijoille. (GGI, 2020; KPMG, 2022b) Suomalaisissa metsäteollisuuden yrityksissä ympäristösuorituskyvyn mittarien määrä raportoinnissa on huomattu olevan laskussa (Mäkelä, 2017).

ESG-suorituskyvyn seuranta ja mittaaminen on mahdollista objektiivisten kriteerien avulla. Kansainvälisesti toimiva tilintarkastusta sekä yritysvastuu- ja ESG-palveluita tarjoava konsultointiyritys PwC (2022) on jakanut ympäristösuorituskyvyn mittarit viiteen alaluokkaan: hiilen vähentäminen, hukka ja saastuttaminen, luonnon monimuotoisuuden huomioon ottaminen, vesipula sekä vastuullinen toimitusketju. Yleisiä ympäristövastuullisuuden mittaamiskohteita on kasvihuonekaasupäästöt, sisäinen hiilihinta, hiilidioksidipäästöt, aiheutettuihin vahinkoihin keskittyminen,

ympäristöjalanjälki ja ilmaston muutoksen hallinta (Antolin-Lopez ym., 2016; KPMG, 2022b; CGI, 2020).

Vastuullisuussuoritusten mittaamisen kasvattaminen tukee organisaatioita jatkuvan parantamisen toimissa, laajempien kestävyyskäytäntöjen kehittämisessä ja vahvistaa julkista vastuuvuorollisuutta (UNEP, 2000). Vastuullisuusmittarien katsotaan tukevan ympäristösuorituskyvyn parantamista (Antolin-Lopez ym., 2016). Tutkimus yritysten ympäristövastuullisuustoimista korostaa ympäristövoitteiden ja -mittarien käytön merkitystä. Samalla huomattiin ympäristöraportoinnin sisäisille ja ulkoisille sidosryhmille tukevan yritysten ympäristövastuullisuutta. Tutkimuksessa huomattiin sekä paikallishallinnoilla että yrityksillä olevan tärkeitä esikuvia alueen muille toimijoille ympäristövastuullisuustoimissa. (Alpenberg ym., 2019)

Mäkelän (2017) tekemän tutkimuksen mukaan raporteissa eniten mainitut ympäristöteemat olivat energia, ilman sekä veden saastuttaminen, jäte ja puu raaka-aineena. Taulukossa 5 on avattu ympäristövastuun mittaamiskohteita muista lähteistä. Indikaattorit Toppisen ym. (2012) sekä Mäkelän (2017) tutkimuksissa pohjautuvat metsäteollisuuden yritysten raporteihin, tämä on merkattu tähdellä (*). Suomalaisen metsäteollisuuden menestystekijöiksi tunnistettiin toimet päästöjen vähentämiseksi sekä niiden mittaaminen. Maakohtaisten ajankohtaisten ympäristölakien on tunnistettu vaikuttavan yritysten ympäristömittaamiseen (Mikkilä & Toppinen, 2008).

Taulukko 5. Mitattavia ympäristövastuullisuusteemoja eri tutkimusten pohjalta.

Lähde	Ympäristövastuullisuuden mittarit
Toppinen ym. * (2012)	<ul style="list-style-type: none"> • Materiaalit • Energia • Vesi • Luonnon monimuotoisuus • Päästöt, jätevedet ja jätteet • Vaatimustenmukaisuus • Kuljetus
PwC (2022)	<ul style="list-style-type: none"> • Hiilidioksidipäästöt • Jäte ja saastuminen • Luonnon monimuotoisuuden edistäminen

	<ul style="list-style-type: none"> • Veden niukkuus • Kestävä toimitusketju
Chelli ym. (2016)	<ul style="list-style-type: none"> • Materiaalit • Energia • Vesi • Luonnon monimuotoisuus • Päästöt ja jätteet • Suojelukustannukset sekä investointityypit • Vaatimustenmukaisuus • Kuljetus
Mäkelä * (2017)	<ul style="list-style-type: none"> • Energia • Ilman saastuttaminen • Veden saastuttaminen • Jäte • Puu raaka-aineena / materiaalit

4.2 Ympäristövastuun mittaaminen viitekehysten avulla

Kansainvälinen yhteiskuntavastuu-raportointistandardi, GRI, on sisällyttänyt luonnon monimuotoisuuden mittarit osaksi ympäristömittareita (Mäkelä, 2017). TCFD-viitekehys on kehittänyt käytäntöjä sekä mittareita luonnon monimuotoisuudesta. Tavoitteena on helpottaa raportointia sekä sidosryhmille viestimistä. (KPMG, 2020) Pohjautuen TCFD-suositukseen, Hyrske ym. (2020) tuo esille muita mittaus- ja tavoitekohteita. Raportoinnissa voidaan viestiä käytetyistä mittareista ”ilmastonmuutosriskien ja -mahdollisuuksien arvioimiseksi sen strategian ja riskienhallintaprosessin mukaisesti”, kasvihuonekaasupäästöluokista sekä niihin liittyvistä riskeistä ja kuvailla nykyisiä tavoitteita sekä millaisia tuloksia on saavutettu tavoitteiden kautta. (s. 290–291)

IFRS on kehittänyt toimialakohtaisia julkaisuvaatimuksia ympäristömittareista. Metsäteollisuuteen liittyen vaatimuksia on määritetty yrityksille, jotka omistavat ja/tai hallinnoivat luonnonmukaisia ja istutettuja metsämaita ja puualueita. Huomioitavia asioita organisaation toiminnassa on sen vaikutus ekosysteemiin, jolloin mitataan

metsämaa-alueen suojelun taso sekä uhanalaisten lajien elinympäristö. (IFSB, 2022b) Yritykset, jotka valmistavat erilaisia sellu- ja paperituotteita, tarvitsevat numeraalista seurantaan liiketoimintansa eri toimista. Mittarit antavat näkymää ja tukea seuraavista teemoista: kasvihuonepäästöt, esimerkiksi päästöluokan 1 päästöjen mittaaminen, energian- ja vedenkulutuksen hallitseminen sekä toimitusketjun hallinta. Toimitusketjun hallinnan mittaamisen avulla puuraaka-aineen alkuperästä pystytään mittaamaan kolmansien osapuolien osuus ja standardien täyttö (IFSB, 2022a).

4.3 Kasvihuonekaasupäästöjen mittaaminen

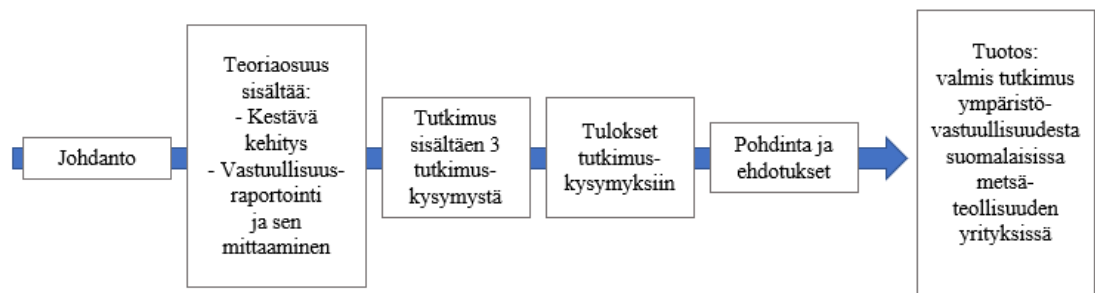
Kasvihuonekaasuprotokollan mukaan päästöt jaetaan suoriin ja epäsuoriin päästöluokkiin kolmesta eri päästölähteestä (Bolton & Kacperczyk, 2021). Näille määritellyt standardit tukevat yhtenäistä laskenta- ja raportointitapaa (Sundin & Ranganathan, 2002). Mittariston vertailukykyä voi heikentää yritysten vaihtelevat tavat käsitellä dataa (CGI, 2020). Kasvihuonepäästöillä viitataan yleensä hiilidioksidipäästöihin, vaikka kasvihuonepäästöjä voidaan mitata ja viestiä monin eri tavoin. Erilaiset päästömittaustavat tuottavat omanlaisen käsityksen nykytilasta. Mittaustapaan vaikuttavia tekijöitä on esimerkiksi mittausyksikkö tai -toimenpide, mittauksen aikaväli ja päästöjen vertailupiste. (CGI, 2020) Bolton ja Kacperczyk osoittavat kyselyssään (2021) kohdeyritysten keskimääräisen vuosittaisen kasvihuonepäästömäärän päästöluokka 1:ssä 1,97 miljoonaa hiilidioksiditonnia. Tästä 1,72 miljoonaa hiilidioksiditonnia aiheutui päästöluokan 3 päästöistä. Päästöluokan 2 muodostuneet päästöt olivat 342 000 hiilidioksiditonnia. Paperi- ja metsäteollisuutta edustaneet kohdeyritykset edustivat 0,3 % kaikista tutkimusyryksistä. Vertailtaessa keskimääräistä hiilidioksidipäästöjen tuotantoa, paperi- ja metsäteollisuus sijoittui päästöluokka 1 suorissa päästöissä sijalle 9/71 ja päästöluokka 2 epäsuorissa päästöissä 4/71. (Bolton & Kacperczyk, 2021)

Vertaillessa ranskalaisten yritysten ympäristöraporttien mittareita, Demaria ja Rigot (2021) tunnistivat ympäristömittareista puuttuvan merkittävien päästöluokka 3, organisaation sisäisen hiilen hinnan maininta sekä ilmastomittareiden määrälliset tavoitteet. Seymourin ja Buschin (2016) mukaan metsäteollisuus eroaa muista teollisuudenaloista kyvyllään vapauttaa ja sitoa kasvihuonepäästöjä. Metsäteollisuuden päästöjä seurattaessa ja mitattaessa on otettava huomioon skenaario, missä nuorella metsällä on tehokkaampi kyky sitoa hiiltä verrattuna raivattuihin ja huonokuntoisiin metsiin, jotka

vapauttavat hiiltä. Todellisen tilannekuvan saaminen on haastavaa, sillä toisaalla istutettu uudelleen kasvava metsä kumoutuu samanaikaisesti tapahtuvan metsien hakkuiden myötä.

5 METODOLOGIA

Johdannossa esitetään tutkimuksen tausta sekä tutkimuskysymykset. Tutkimuksen teoriaosuus koostuu kestävän kehityksen historiasta sekä nykypäivään vaikuttavista toimintaohjelmista ja vastuullisuuden eri kerroksista yritysmaailmassa. Teoriaosuus löytyy kappaleista 2, 3 ja 4. Tutkimusmenetelmät esitetään kappaleessa 5. Kappaleessa esitellään aineistoa eli perustiedot kohdeyrityksistä ja niihin aiemmin tehdyt lopputyöt sekä mediakeskustelussa hyödynnetyt lehtiartikkelit. Kappale 6 keskittyy tutkimuksessa saatuihin tuloksiin. Tutkimusmenetelmänä hyödynnettiin laadullisiin tutkimusmenetelmiin kuuluvaa sisällönanalyysiä. Sisällönanalyysi toteutettiin julkisten dokumenttien avulla, joiden perusteella tehdyt päätelmät nojautuivat tekstiin tai visuaaliseen dataan. Tutkimus keskittyi ensin laajemman kuvan saamiseksi mediakeskusteluun metsäteollisuuden tapahtumista vuosien 2018–2021 välillä. Tämä luo kokonaiskuvan kohdeyritysten toiminnasta, mitä lähdetään syventämään vastuullisuusraporttien ja/tai vuosikertomusten avulla. Raportit tarkentavan ympäristö vastuullisuuteen ja kestävän kehityksen välistä linkitystä kohdeyrityskohtaisesti, jotta pystytään tulkitsemaan yhtiöiden ympäristö vastuullisuustoiminnan todenmukaisuutta. Itse tutkimustulosten pohdinta on koostettu kappaleeseen 7. Yhteenveto tiivistää tutkimustyön tärkeimmän sisällön. Tutkimuksen valmis rakenne on määritelty kuvassa 1.

Kuva 1. Tutkimusprosessin rakenne

5.1 Aineiston analyysi

Tutkimuksessa käytetty kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimusote painottuu kohteen tulkintaan ja kokonaisvaltaiseen ymmärtämiseen (Saunders ym., 2015; Eriksson & Kovalainen, 2008). Laadullinen tutkimusmenetelmä valittiin tähän tutkimukseen, koska se mahdollistaa havaintojen tuottamisen, ilmiön kuvaamisen sekä ymmärtämään tiettyä toimintaa. Tuomen ja Sarajärven (2018) mukaan laadullisessa tutkimuksessa tekstin ja toiminnan merkitys on keskiössä. Tutkimuskohteena voi olla teksti, kuva-aineisto tai muu vastaava materiaali. Kvalitatiivisen tutkimuksen analyysimuotoja ohjaa jokin teoria ja niihin voidaan soveltaa erilaisia teoreettisia lähtökohtia. (Alasuutari, 2011; Tuomi & Sarajärvi, 2018; Saunders ym., 2015)

Sisällönanalyysi on yksi laadullisen tutkimuksen tyypillisistä analyysimenetelmistä, missä päätelmiä tehdään tekstiä tai visuaalista dataa hyödyntäen. Tämä tutkimus tehdään teoriaohjaavan sisällönanalyysin avulla, missä ilmiö ja aineisto on jo tunnettuja. Tutkimuksen teoriaosuuden teemoihin viitataan sisällönanalyysia tuottaessa. Teoriaohjaavan analyysin aineistoa analysoidaan teoreettisten kytkösten pohjalta ilman, että se rajoittaa tutkimusta tiettyyn teoreettiseen maaliin. (Tuomi & Sarajärvi, 2018)

Tutkimusta tukee induktiivinen tulkinta. Tulkinnessa tutkimus liitetään valmiiseen tietoon aiheen parissa. Tutkimustulokset ja havainnot voivat kehittää teoriaa eteenpäin. Tutkimukseen voi vaikuttaa tekijän aiempi kokemus aiheen parissa, mikä ohjaa tutkimusta. (Saunders ym., 2015)

5.2 Aineisto

Aineiston valinnassa tulisi Saundersin ym. (2015) mukaan huomioida ja rajata materiaalin määrä, jotta tutkimus säilyy helposti käsiteltävänä ja linkitettynä tutkimuskysymyksiin (s. 611). Työn lähteissä on huomioitu niiden tuoreus ja ajankohtaisuus, mikä mahdollistaa lähteiden tiedon soveltamisen nykytilanteessa (Hirsjärvi ym., 2016, 113). Tuomen ja Sarajärven (2018) mukaan aineiston sopivuudessa tulee kiinnittää huomiota aineiston kuvaamistapaan, keskittykö se kokonaisuuden yhteneväisyyksiin vai erityispiirteisiin.

Tutkimukseen on kerätty aineistoa Stora Enson, Metsä Groupin, UPM:n, Tornatorin sekä Kotkamillsin julkisista vuosi- ja vastuullisuusraporteista. Nämä viisi kohdeyritystä on rajattu HSEQ-klusteriin kuuluvien metsäteollisuuden yritysten mukaan (HSEQ, 2023). Klusteri on alun perin perustettu suomalaisen prosessiteollisuuden yritysten sekä muiden toimijoiden, kuten Oulun Yliopiston ja POHTO:n yhteistyön tuloksena. Nykyisin klusteriin kuuluu 18 suuryritystä eri teollisuuden toimialoilta. Klusterin tavoitteena on kehittää teollisuuden toimittajayritysten HSEQ-suorituskykyä esimerkiksi auditointien avulla. (Jounila ym., 2020; Kauppila ym., 2021; HSEQ, 2023)

Suomalaiset metsäteollisuuden yritykset ovat raportoineet vastuullisuustoimiaan 2000-luvun vaihteesta lähtien (Mäkelä, 2017). Euroopan Komission asettama direktiivi 2014/95/EU muiden kuin taloudellisten tietojen raportointiin liittyen astui käytäntöön vuonna 2018. Ympäristö vastuullisuusraportointiin kohdistuvat raportointivelvoitteet ovat asettuneet voimaan tutkimustyön ajankohtana. Tutkimuksessa käydään siis läpi kohdeyritysten vuosikertomuksia ja vastuullisuusraportteja vuosien 2018–2021 välillä. Laajentamaan kokonaiskuvaa aineiston keruussa on otettu huomioon myös mediakeskustelu suomalaisen metsäteollisuuden ympäristö vastuullisuuteen liittyen vuosien 2018, 2019, 2020 ja 2021 aikana. Tässä on hyödynnetty julkisia dokumentteja kuten artikkeleita ja uutisia Helsingin Sanomien, Kauppalehden sekä Yleisradion julkisista lähteistä. Tutkimuksessa Helsingin Sanomien julkaisut on merkattu [HS]-liitteellä, Kauppalehden julkaisut on merkattu [KL]-liitteellä ja Yleisradion julkaisut on merkattu [YLE]-liitteellä. Aineiston keruussa käytetyt hakusanat olivat luonnon monimuotoisuus, päästöt ilmaan/veteen ja kestävä metsänhoito. Nämä hakusanat valittiin, koska ne olivat useimmiten mainitut teemat kohdeyritysten vastuullisuusstrategiassa ja tapahtuneissa ympäristösattumuksissa. Haut toteutettiin lehtien nettisivujen hakutoiminnon kautta. Tutkimuksessa käytetyn aineiston tiedot on esitetty Liitteessä 1 olevassa taulukossa. Taulukossa on esitelty sekä yrityksen raporttia että lehtiartikkelia vastaava lyhenne ja sen hetkinen linkki aineistoon. Aineisto on haettu sähköisesti 7.3-10.3.2023 välillä.

5.3 Kohdeyritysten esittely

Tämän diplomityön kohdeyrityksistä neljällä (Stora Enso, UPM, Metsä Group ja Kotkamills) on tehdastuotantoa. Tornatorin toiminta eroaa muista, sillä yhtiön toiminta

keskittyy metsien ostoon ja metsänhoitopalveluihin. Kohdeyrityksiä ja niiden tunnuslukuja on esitetty tarkemmin kappaleissa 5.3.1.–5.3.5.

Kohdeyrityksiin on tehty lopputöitä aiemmin. Taulukkoon 6 on koottu lopputöitä, jotka käsittelevät muun muassa kohdeyritysten yritys vastuullisuutta, yritys vastuuviestintää ja ympäristö vastuuta osana liiketoimintaa.

Taulukko 6. Kohdeyrityksiin aiemmin tehdyt lopputyöt eri aihealueilla

Tekijä	Julkaisuvuosi	Aihe
Jalkanen	2007	Stora Enson, UPM sekä Metsän yhteiskuntavastuun tutkiminen yritysten vuosikertomusten kautta
Siljala	2009	UPM:n sekä Stora Enson yritys vastuullisuuden kehityksen tutkiminen yritysten vuosikertomusten kautta
Lempiäinen	2012	UPM:n yritys vastuullisuuden kehityksen tutkiminen vuosikertomusten kautta
Keränen	2014	Stora Enson ja UPM:n tuottama yritys vastuuviestintä ja siinä toteutuneita muutoksia 2000-luvun alun jälkeen
Alatalo	2016	Stora Enso oli yhtenä tutkimuskohteena

		vastuuraportoinnin kehittymisen parissa
Pulkkinen	2016	Metsä Groupin sidosryhmäyhteistyön merkitys tukemassa liiketoiminnan toteutusta
Liukkonen	2016	Stora Enson imagon ja identiteetin rakentumisen tarkastelu vuosiraporttien avulla vuosina 1999–2014
Silvennoinen	2018	Tutkimus anonyymeistä metsäteollisuuden yrityksistä ja heidän tavoistansa toteuttaa ympäristövastuuta osana liiketoimintaa

5.3.1 Stora Enso

Stora Enso on globaali toimija tarjoten pakkausmateriaaleja ja -ratkaisuja, biomateriaaleja, metsä- sekä puu- että paperituotteita. Yhtiö on perustettu vuonna 1998 kahden yrityksen fuusion tuloksena. Koko konsernin liikevaihto oli 10 mrd. €, josta pakkausmateriaaliosaston myyntitulot olivat korkeimmat (3,8 mrd. €) vuonna 2021. Stora Enso työllistää 22 000 ihmistä, joista Suomessa vajaa 6 000. Vastuullisuustekijät ovat tärkeitä organisaatiossa. Vuoden 2030 vastuullisuustavoitteiden keskiössä on ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuus sekä kiertotalous. (Stora Enso, 2021,7, 9, 28)

Stora Enso julkaisi ensimmäisen ympäristöraporttinsa vuonna 1998 (Mäkelä, 2017). Stora Enson vastuullisuusraportti on valittu kansallisesti vuoden parhaaksi kolmen vuoden ajan Suomen paras kestävyysraportti -kilpailussa. Raportti sai kiitosta muun muassa monipuolisesta tavoitteiden asetannasta ja biodiversiteettiin kohdistuvien vaikutusten huomioimisesta. Kestävyysraportointikilpailu on järjestetty ensimmäisen

kerran vuonna 1996. Nykyisin kilpailua järjestävät eri yliopistot, yhdistykset sekä ympäristöministeriö. Sitra toimii kilpailun yhteistyökumppanina. (Aalto-yliopisto, 2022.) Tutkimuksessa yhtiön raportit on merkattu [SE]-liitteellä.

5.3.2 UPM

UPM eli UPM-Kymmene on kansainvälinen metsäteollisuuden yhtiö, jonka toiminta on alkanut jo vuonna 1995. Nykyisin yhtiöllä on toimintaa 46 maassa työllistäen 17 000 työntekijää, joista Suomessa 6 084. UPM:n tarjonta jakautuu useampaan liiketoiminta-alueeseen: UPM Fibres, UPM Energy, UPM Raflatec, UPM Specialty Papers, UPM Communication Papers, UPM Plywood sekä viisi muuta pienempää liiketoimintaa: UPM Forest, UPM Biofuels, UPM Biomedicals, UPM Biochemicals ja UPM Biocomposites uudempaa liiketoimintaa. Vuonna 2021 konsernin liikevaihto oli 9,8 mrd. €, josta UPM Communication Papers oli tuottanut eniten, 3,6 mrd. €. (UPM, 2021, 5, 14, 127) Konsernissa on julkaistu ympäristöraportteja jo vuodesta 1995 lähtien (Mäkelä, 2017). Nykyinen strategia keskittyy kestävään kasvuun biotalouden edelläkävijänä (UPM, 2021, 22). Vastuullisuuden edistämiseen keskittyvä media- ja tutkimusyhtiö Corporate Knights on luokitellut UPM:n 23. sijalle vastuullisimman yrityksen luokituksessa sadan yrityksen joukosta (UPM, 2019). Tutkimusosiossa UPM:n raportit on merkattu [UPM]-liitteellä.

5.3.3 Metsä Group

Metsä Group on kansainvälinen metsäyhtiö, joka toimii markkinan ainoana osuuskuntarakenteisena. Yhtiö on kohdeyrityksistä vanhin, sillä se on perustettu vuonna 1947. Konsernin liiketoiminta jakautuu viiteen osa-alueisiin: Metsä Wood, Metsä Fibre, Metsä Board, Metsä Tissue ja Metsä Forest. Vuonna 2021 Metsä Fibrellä oli konsernin liiketoiminta-alueista suurin liikevaihto, 2,7 mrd. €, kun koko konsernin liikevaihto oli 6 mrd. €. Yhtiö toimii 28 maassa työllistäen 9 500 työntekijää, joista Suomessa 5329. (Metsä Group, 2021a, 6, 8) Huolimatta Metsä Groupin konsernirakenteesta, esimerkiksi Metsä Board on julkaissut oman ympäristöraporttinsa vuodesta 1992 lähtien. Ensimmäinen koko yhtiön kattava ympäristöraportti julkaistiin vuonna 2006 Metsä Groupin toimesta. (Mäkelä, 2017) Tämänhetkinen koko yrityksen kattava vastuullisuusstrategia keskittyy kestäväen kehityksen tavoitteisiin. Strategia keskittyy edistämään luonnon monimuotoisuutta, kiertotaloutta ja fossiilittomuutta. (Metsä Group, 2021a, 52) Tutkimusosiossa Metsä Groupin:n raportit on merkattu [MG]-liitteellä.

5.3.4 Kotkamills

Kotkamills on nuori, vuonna 2010 perustettu metsäteollisuusalan yhtiö, josta muodostui Kotkamills Group -konserni. Konserniin kuuluu Kotkamills Oy, Kotkamills Absorbex sekä Kotkamills Wood. Suomen lisäksi toiminta sijoittuu Espanjaan ja Saksaan, missä valmistetaan kuluttajapakkauskartonkia, laminaattipaperia sekä puutuotteita. Vuonna 2020 yritykseen perustettiin vastuullisuusorganisaatio, mikä tukee yhtiön vastuullisuusstrategian tavoitteiden toteutumista ja seurantaa omassa toiminnassa. Vuonna 2020 konsernin liikevaihto oli 0,4 mrd. € ja se työllisti yli 500 henkilöä. Vuoden 2021 aikana Kotkamills -konserni ostettiin osaksi kansainvälistä Mayr-Melnhof Karton AG -konsernia. Näin ollen vuodesta 2021 eteenpäin Kotkamills:in tunnusluvut, vastuullisuusstrategiat ja -tavoitteet sekä mittaristo ovat osa isompaa kansainvälistä konsernia, MM Groupia. (Kotkamills, 2020, 3, 5, 10) Yrityskaupan seurauksena raportointikäytännöt muuttuivat. Kotkamills-konsernia tarkastellessa, tutkimuksessa on otettu huomioon vuosien 2018, 2019 ja 2020 Kotkamills vastuullisuusraportit ja vuonna 2021 MM Groupin vuosikertomus. Tutkimusosiossa Kotkamillsin ja MM Groupin raportit on merkattu [KM]-liitteellä.

5.3.5 Tornator

Tornator on julkinen osakeyhtiö, jonka omistaa Stora Enso sekä suomalaiset eläkevakuutusyhtiöt. Vuonna 2002 perustetun yrityksen toiminta kattaa kestävän metsätalouden, metsien ostopalvelut sekä metsänhoito- että vuokrauspalvelut. Vuonna 2021 Tornatorin liikevaihto oli 0,1 mrd. € ja henkilöstö koostui 189 metsäalan ammattilaisesta. Yrityksen metsäomaisuus on kokonaisuudessaan 74 200 ha. Suomen lisäksi omistusmetsiä sijaitsee Virossa ja Romaniassa. Tornatorin vastuullisuusstrategiassa huomioidaan kestävyys, kumppanuus sekä kasvu. (Tornator, 2021). Myös Tornatorin vastuullisuusraportti huomioitiin Suomen paras kestävyysraportti -kilpailussa biodiversiteettisarjassa. Yhtiö palkittiin sillä vuoden 2021 vastuullisuusraportissa oli tuotu esiin luonnon monimuotoisuuteen liittyvät pitkän aikavälin suunnitelmat ja tavoitteet sekä arvoketjun läpinäkyvyyttä korostettiin. (Aalto-yliopisto, 2022) Tutkimusosiossa Tornatorin raportit on merkattu [TO]-liitteellä.

6 TUTKIMUKSEN TULOKSET

6.1 Mediakeskustelun tarkastelu

Tutkimuksen mediakeskusteluosio luo laajemman kuvan metsäteollisuuden tapahtumista vuosien 2018–2021 välillä. Tutkimuksen tavoitteena on luoda pohja kokonaiskuvalle kohdeyritysten toiminnasta heidän keskeisten ympäristövastuullisuusteemojen ympärillä. Kappaleisiin 6.1.1–6.1.4 on tuotu soveltuvia osia kohdeyritysten raporteista aiheeseen liittyvistä asioista. Kokonaisuudessaan kappaleessa 6.1 esitetään vastauksia kysymykseen 1.

6.1.1 Kestävä metsänhoito

Kestävä metsänhoito nousi mediassa otsikoihin vuonna 2021. UPM:n, Tornatorin, Metsä Groupin sekä Stora Enson muuttuvasta tai muuttuneesta toiminnasta mainittiin sekä Helsingin Sanomien että Ylen artikkeleissa. Muuttuneessa metsänhoidossa kerrotaan huomioitavan paremmin biodiversiteettiä. Jatkuvan kasvatuksen katsottiin sopivan tietyille metsätyypeille, kuten korpisoille. UPM ja Tornator tukivat kyseistä metsänhoitotapaa julkisesti. Metsä Group puolestaan suositteli tätä osakkailleen. UPM:n sidosryhmäsuhdejohtaja totesi, ettei metsänhoitotapaa voi monistaa joka paikkaan. Samalla hän vetosi tutkimustietoon luonnon monimuotoisuudesta, jolla ei voida todistaa avohakkuista luopumista kangasmetsissä. [HS1] Kestävässä metsänhoidossa näkyy myös metsien suojeleminen. Suomessa suojeltua metsää on 2,9 miljoonaa hehtaaria [KL6]. Kaakkois-Suomessa suojeltujen metsien pinta-ala on niukassa. Vuonna 2020 alueelle perustettiin useampi metsänsuojelualue UPM:n ja Tornatorin toimesta. [HS4; YLE1]

Tornator seuraa vuosittain omassa liiketoiminnassa toteutuvaa kestävää metsänhoitoa. Vuosikertomuksissa mitataan luonnonvarojen kestävä hyödyntäminen, mikä pitää sisällään vuotuisten hakkuiden ja kasvun määrän. Julkaisuissa kerrotaan yhtiön kehittävästä ja suunnittelevasta kestävästä metsänhoidosta. [TO18-21] Metsä Group raportoi yhtiön metsien vuosikasvun estävän metsäkatoa ja tukevan suomalaisten metsien hiilinielukykyä [MG21a]. Helsingin Sanomien artikkelissa Metsä Groupin edustaja on todennut yhtiön toiminnan olevan ”välillistä, metsäpalveluiden tuottamista” eli heidän vastuullansa on metsien käytön kehittäminen [HS2]. Stora Enso kertoi raportissaan

tehneensä yhteistyöstä SASB-viitekehityksen kanssa kehittääkseen metsänhoito-toimialakohtaista raportointiohjeistusta [SE21].

6.1.2 Luonnon monimuotoisuus

Luonnon monimuotoisuuden tila jatkaa heikkenemistä Euroopassa EU-tason luonnonsuojelutoimista huolimatta [KL6]. Vuonna 2020 Metsä Groupin puunhankinnan kestävä kehityksen johtaja totesi monimuotoisuusasioiden olevan tärkeitä alalla, eikä niitä vähätellä [KL5]. Kotimaassa metsillä on iso rooli luonnon monimuotoisuudessa: metsät ovat pinta-alaltaan suuri luontotyyppi, ne ovat tärkein uhanalaisten lajien elinympäristö, ja niissä elää enemmän lajeja kuin esimerkiksi tuntureissa tai vesistöissä. Uhanalaiset lajit ovat riippuvaisia lahoppuusta, erityisesti kangasmetsissä nämä ja suojavöhykkeiden jättäminen vesistöille ovat olennaisia luonnon monimuotoisuuden kannalta. [KL6; HS1] Kotimaassa metsillä on pinta-alaltaan suurin vaikutus luonnon monimuotoisuuteen [KL6]. Vuonna 2021 yli 90 % metsäpinta-alasta sai hyödyntää talousmetsänä [HS4]. Talouskäytössä olevien metsien katsotaan vaikuttavan ympäristömuutoksiin ja samalla lajien uhanalaisuuteen [KL10].

Samaan aikaan metsäteollisuudessa halutaan kasvattaa hakkuumääriä, mikä ei kulje rinnakkain ”kansallisten ja kansainvälisten sitovien sopimusten kanssa, joilla pyritään pysäyttämään monimuotoisuuden katoaminen” [KL1]. UPM toiminta on jatkuvasti ilmastokysymysten parissa raaka-aineiden ja tuotteidensa myötä. Yhtiö näki fossiilisia korvaavat tuotteensa isompana ratkaisuna, jolloin hakkuiden määrää pystytään nostamaan n. 85 miljoonaan kuution. Vuonna 2020 yhtiö perusteli hakkuiden kompensointia ”avohakkuualueille istutetaan yhden kaadetun puun tilalle neljä uutta.” Lukema on vielä Suomen ilmastopaneelin ylärajan sisällä, mutta moni kriitikko on pitänyt lukemaa liian korkeana. [YLE2] Valtion tavat puuttua hakkuisiin ovat rajalliset, sillä päätös hakkuista on yrityksillä ja yksityisillä metsänomistajilla. [KL9]

UPM:n tavoitteena on ”pitää metsät terveinä, kasvavina ja monimuotoisina” [HS2]. Yhtiö kertoo osallistuvansa luontohankkeisiin ja arvokkaiden luonnon monimuotoisuuskohteiden suojeluun strategiansa mukaisesti. [KL10] Tornator panostaa luonnon monimuotoisuuden parantamiseen erilaisilla hankkeilla, esimerkiksi suon ennallistaminen muuttaa suon päästölähteestä hiilinieluksi. Yhtiö kertoi hakevansa yhteistyökumppaneita ”ennallistamaan 3 000 hehtaaria suota luonnontilaan vuoteen 2030 mennessä”. [KL2] Tornator kertoi vuosikertomuksessaan toimivansa

ympäristö vastuullisuusohjelman mukaisesti ennallistaessaan soita ja perustaessaan uusia luonnonsuojelualueita elinympäristötoimien puitteissa yhtiön mailla [TO21]. Yhtiön soiden ennallistamisprojektin yhteistyöstä on uutisoitu. Yhteistyön kerrotaan tapahtuvan matkailualueen kanssa: ”*metsätalous voi tehdä yhteistyötä matkailun kanssa aivan kuten muidenkin yhteiskunnan toimijoiden kanssa*”. Artikkelissa kyseenalaistetaan, onko kyseessä enemmän imagotempu kuin todellinen ilmastoteko. [YLE3] UPM raportoi vuonna 2018 olevansa ensimmäinen suomalainen yritys, jonka tavoitteena on vaikuttaa positiivisesti suomalaisiin metsiin. Tätä tukevat yhtiön ympäristö vastuullisuustavoitteet metsä ja luonnonmonimuotoisuus. [UPM18]

6.1.3 Sijoittajat ja vastuullisuusteemat

Kauppalehden artikkelissa todetaan Metsä Groupilla huomion kiinnittyneen monimuotoisuuteen ja tuotteen alkuperätekkijöihin. Näitä tuki tutkimustiedon lisääntyminen ja luodut sertifiointijärjestelmät, jotka ovat yhtiön puunhankinnan kestävä kehityksen johtajan mielestä vapaaehtoisia, mutta ”*käytännössä markkinoiden sanelema pakko*”. Metsä Groupilla monimuotoisuuden huomioimisen katsotaan olevan taloudellisesti järkevää [KL6]. Myös UPM:llä monimuotoisuutta pidetään liiketoiminnan avaintekijöinä ”*Monimuotoisuus turvaa liiketoimintamme jatkuvuutta*” ja sen tärkeys näkyy yhtiön raportoinnissa: ”*UPM ei nykyään julkaise enää erillistä vastuullisuusraporttia, vaan raportin tiedot ovat vuosikertomuksessa, koska ne ovat oleellisia yhtiölle*” [KL10; HS3].

Metsätaloudessa olennaisten mittareiden, kuutiometriä, eurojen ja hehtaarien, rinnalle on noussut monimuotoisuusteemat viime vuosien aikana [KL8]. Biodiversiteetti näkyy myös sijoituspäätöksissä, sillä niin sijoittajat kuin rahoitusmaailma ovat ymmärtäneet vastuun päästötoimista jakautuvan teollisuuden sekä investoijien harteille. Yhtiöltä odotetaan ympäristötietoisuutta ja toimia sen parissa, ”*rahoitusta saadakseen yhä useamman yrityksen on raportoitava päästöjään ja sitouduttava vähentämään niitä*”. [KL3; KL4]

Yleisradio kirjoitti artikkelissaan Stora Enson toiminnan muuttuneen kansainvälisten toimipisteiden epäkorrektien tapahtumien käydessä ilmi. Yhtiö keskittyi vastaamaan sijoittajien epäilyksiin yhtiön vastuullisuudesta ja käänsi ongelmat vastuullisuuden parissa vahvuudeksi. Nykyään vastuullisuus kuuluu yhtiön strategian ytimeen. [YLE2] Stora Enso raportoi sijoittajien mielenkiinnon kasvaneen yhtiön ESG-suorituskykyä

kohtaan. Stora Enso raportoi vaihtaneensa SASB-raportointiviitekehukseen, sillä se tarjoaa sijoittajille tarkempaa, vertailtavaa tietoa toimialakohtaisesti huomioiden ESG-aiheet. Kuitenkin vastuullisuusraporttiosuus on laadittu GRI-standardin raportointiohjeistuksen mukaan. [SE20] Sekä UPM että Stora Enso saavuttivat vuonna 2020 parhaan AAA-luokituksen tavasta hoitaa teollisuuskohtaiset ESG-riskit ja hallita niitä MSCI:n raportointikilpailussa [SE20; UPM20]. Vaikka tutkimus tehtiin konsernitason tasolla, tutkimuksen löydökset osoittavat konsernin ja liiketoiminta-alueiden omassa raportoinnissa olevan eroja. Metsä Group mainitsi vastuullisuusraportissaan Metsä Board -liiketoiminta-alueen saavuttaneen AAA-luokituksen MSCI:n ESG-arvioinnissa. Vuotta myöhemmin ainoastaan Metsä Board mainitsi saavuttamastaan AAA-luokituksesta, mutta konsernitason luokituksesta ei ole mainintaa. [MG19a; MG21a; MB21]

6.1.4 Päästöt

Kauppalehti vertaili vuonna 2021 Helsingin pörssin suuryhtiöiden päästöjä. Tarkasteluun osui UPM, Stora Enso sekä Metsä Board (yksi Metsä Groupin liiketoiminta-alueista). Vuonna 2020 metsäteollisuuden yritysten päästöt ylsivät yhteensä yli 5 400 000 hiilidioksiditonniin: Stora Ensoilla yli 2 500 000 hiilidioksiditonniä ja Metsä Boardilla reiluun 610 000 hiilidioksiditonniin (ei edusta koko konsernin päästöjä). Vertailun mukaan vuonna 2019 ennen koronaviruksen vaikutusta lentoliikenneyhtiö Finnairin päästöt (pois lukien päästöluokka 3) olivat reilu 3 500 000 hiilidioksiditonniä. Samana vuonna UPM päästölukema (pois lukien päästöluokka 3) nousi 5 800 000 hiilidioksiditonniin. Pörssiyritysten päästötavoitteita käytiin läpi ja kattavaksi teemaksi nousi aikataulutavoitevuosi 2030 joko päästövähennyksille tai hiilineutraalille tuotannolle. Stora Enson päästövähennystavoitteet keskittyvät tuotantoon ”CO₂-päästöt tuotettua sellu-, paperi- ja kartonkitonnia kohti -31 % 2030 mennessä (vrt. 2010)”. Osa yrityksistä on uusinnut ilmastotavoitteet kattamaan myös arvoketjunsä alihankkijoihin. Metsä Boardin tavoite keskittyy ”Tuotannon CO₂-päästöt nollaan 2030 mennessä (Scope 1 & 2), hankintakuluissa mitattuna 70 % ei-kuitupohjaisista tavarantoimittajista ja asiakastoimitusten logistiikkatoimijoista asettaa päästövähennystavoitteet”. UPM tavoitteena on ”Energiantuotannon ja ostosähkön (päästöluokkien 1 & 2) CO₂-päästöt -65 % 2030 mennessä (vrt. 2011).” Artikkelissa painotetaan ”hyvin asetettujen päästötavoitteiden tulisi pohjata ilmastotieteeseen, olla täsmällisiä ja mitattavia sekä johtaa päästöjen vähenemiseen absoluuttisesti tonneina.” [KL4] Stora Enso tarkensi laskevansa ja raportoivansa päästöluokkien 1 ja 2 päästöjä liiketoiminta-alue tasolla.

Arvio päästöluokka 3 päästöistä tehdään puolestaan konsernitason josta toinen vuosi. [SE20] UPM raportoi vuonna 2018 ensimmäisen kerran yhtiön tuottamien kasvihuonepäästöjen ulkoisvaikutuksesta rahallisesti [UPM18]. Vuonna 2021 rahallista vaikutusta tarkennettiin kattamaan kasvihuonepäästöluokkien 1–3 yhteiskunnalliset kustannukset [UPM21].

Päästöjen määrä ilmaan nousi artikkeleissa esiin metsien roolista hiilinieluna. YLE uutisoi yhdestä Metsä Groupin liiketoiminta-alueen Metsä Fibren biotuotantotehtaan ympäristövaikutusten arvioinnin alkamisesta, sillä tehdas pienentäisi kotimaassa hiilinielukapasiteettia. Metsä Groupin arvioin mukaan tehtaan toiminta pystyisi toiminaan ympäristöluvan puitteissa, vaikka tuotanto kasvaisi. [YLE4] Kauppalehden artikkelissa todetaan uusien (sellu)tehtaiden vaativan raaka-aineita, jolloin lisähakkuut pienentävät metsien pinta-alaa ja hiilinielua [KL9]. Suomessa hiilinielu ei ole ainoastaan puustossa, sillä metsämaan maaperä sitoo hiilestä jopa kaksi kolmasosaa. Avohakkuu tavan myötä hiilinielun ja hiilen määrä vähenee maaperästä ja puustosta. [KL7] Tornator mainitsi Stora Enson ja UPM:n lisäksi omistamiensa metsien vuosittaisen hiilinielu kapasiteetin: ”suuren metsäomaisuutensa vuoksi merkittävä rooli ilmastonmuutoksen torjumisessa”. Metsien kerrotaan sitovan noin 4 miljoonaa tonnia hiilidioksidia vuosittain. [TO18-21]

Vaikka tutkimuksessa pyrittiin löytämään lehtiartikkeleita kohdeyritysten toiminnassa tapahtuneista onnettomuuksista tai luontovahingoista, relevantteja artikkeleita ei tullut vastaan. Aihetta on käsitelty kohdeyritysten vastuullisuusraporteissa. Ainoastaan Kotkamills vuosina 2018–2020 ja MM Group vuonna 2021 olivat jättäneet raportoimatta tapahtuneista ympäristövahingoista [KM18-21]. Muiden yritysten vastuullisuusraportit osoittavat, ettei suuria ympäristövahinkoja ollut tapahtunut tarkasteltavan ajanjakson aikana. Eniten vuosittaisia ympäristöpoikkeamia tarkasteltavana ajanjaksona ilmeni UPM:llä [UPM18].

6.2 Kohdeyritysten ympäristövastuullisuusteemat

Tarkasteltavan ajanjakson aikana kohdeyritykset mittasivat toimintaansa ja suorituskykyänsä vuosittaisella tasolla. Mittariston teemoihin vaikuttivat niin sisäiset kuin ulkoiset tekijät. Suorituksen mittaamiseen on käytetty omia mittareita [TO18-21], GRI-viitekehyksen mukaista mittareita [SE18-21] tai GHG-protokollan

hiilidioksidipäästöviitekehystä [KM21; MG20a]. Ainut poikkeus ympäristövastuullisuuden mittaamiseen nousi Kotkamillsin vastuullisuusraporteissa vuosina 2018 ja 2019, jotka eivät sisältäneet minkään tason mittaamista [KM18; KM19]. Kappaleessa 6.2 tuodaan vastauksia kysymykseen 2.

6.2.1 Ympäristövastuullisuustavoitteiden mittaaminen

Kohdeyritysten mittariston teemoissa nousee esiin yhtiöiden vastuullisuusstrategiaan liitetyt ympäristövastuullisuusteemat. Mittariston teemoissa on huomioitu muun muassa Pariisin ilmastotavoitteet, hiilineutraalisuus ja yrityksen oma strategia [SE21]. Kohdeyritysten vastuullisuusmittariston tavoitteista, toteutumasta ja tavoitteen tilanteesta raportointiin vaihtelevasti kohdeyrityksissä tarkasteltavan ajanjakson aikana.

Tarkastelevan ajanjakson aikana sekä Stora Ensolla että Metsä Groupilla muuttui mittareiden aiheet vastuullisuusstrategia uudistuksen seuraksena. Stora Ensolla vastuullisuusmittarin teemat olivat ennen hiilidioksidipäästöt (päästöluokat 1 ja 2), metsät ja maankäyttö sekä materiaalit, vesi ja energia [SE18-20]. Yhtiö tiivistä päästöluokkien 1 ja 2 mittaamis- ja raportointitiheyttä neljännesvuosittaiseksi vuonna 2020. Samoin päästöluokka 3 arviointitiheyttä päivitettiin joka toiseen vuoteen. [SE20] Uudistuneet mittariaiheet on jaettu kahteen luokkaan: muutoksen mahdollistajat ja vastuullisen liiketoiminnan tavat. Ympäristövastuullisuuden osalta ensimmäisessä luokassa on huomioitu ympäristö, kiertotalous sekä luonnon monimuotoisuus. Toisessa luokassa on vastuullisen liiketoiminnan kannalta huomioitu ympäristövahingot, energiatehokkuus, materiaalit sekä jätteet ja kestävä hankinta. Vuonna 2021 uudet aiheet viestivät konsernin sitoutumisesta vuoden 2030 tavoitteisiin keskeisten kestävän kehityksen tavoitteiden osalta. [SE21] Metsä Groupin strategiauudistuksen jälkeen vastuullisuustavoitteet ja -mittariston teemat ovat kulkeneet käsikädessä. Teemat pitävät sisällään hiilensitomiskyvyn kasvattamisen metsissä sekä tuotteissa, luonnon monimuotoisuuden turvaamisen, fossiilittomat tehtaot, resurssitehokkaan tuotannon, fossiilittomat tuotteet sekä vastuullisen toimitusketjun. [MG19a-21b].

UPM:n vastuullisuusmittariston teemat pitävät sisällään ilmaston, veden, jätteet sekä metsät ja biodiversiteetin [UPM18-21]. MM Groupin ympäristövastuullisuustavoitteet keskittyvät päästöluokkien 1-3 päästöihin ja raaka-aineisiin [KM21]. Tornatorin vastuullisuusmittariston aiheet ovat samat kuin vastuullisuusstrategian teemat:

luonnonvarojen kestävä hyödyntäminen, sertifioidut tuotteet sekä hiilen sidonta ja varastointi [TO18-21].

Kasvihuonekaasu- sekä hiilidioksidipäästöistä raportoidaan ja mitataan eri tavalla kohdeyrityksissä. Yritykset tavoittelevat päästöjen vähentämistä muun muassa tuotannossa, toimitusketjun eri vaiheissa ja kuljetuksissa. Päästöluokkakohtaisia päästöjä mitataan eri tavalla tai jätetään kokonaan mittaamatta. Stora Enso mittasi vuonna 2018 hiilidioksidipäästöjään per myyty kartonki-, massa- ja paperitonni. Tämä muuttui vastuullisuusstrategian seurauksena ja nyt yritys mittaa päästöluokkien 1, 2 ja 3 päästöjä tavoitellen päästöjen puolittumista 2030 mennessä. Aiemmin yritys raportoi näistä kolmesta päästöluokasta osana vuosikertomusta, mutta ne liitettiin osaksi vastuullisuustavoitteita ja -mittaristoa vuonna 2021. [SE18-21] Metsä Group raportoi laskevan päästöluokan 2 päästöt GHG-protokollan mukaisesti vuonna 2020. Metsä Group jakaa päästöluokka 1 päästöt fossiilisiin ja biogeenisiin päästöihin. Samoin päästöluokan 2 päästöt on laskettu markkinaperusteisesti ja alueellisesti. Yhtiö laskee ja julkaisee vain päästöluokkien 1 ja 2 päästöt. Lukuja tai tietoa päästöluokka 3 ei raporttien mukaan ole. [MG18a-21a] Biogeeniset päästöluokan 2 päästöt mainitaan myös UPM:n raportissa [UPM21]. UPM lisäsi raportointiinsa päästöluokka 3-päästöt vuonna 2020, tätä ennen yritys julkaisi vain päästöluokkien 1 ja 2 päästöt [UPM20]. Tornator kertoi laskevan yhtiön toiminnan hiilidioksidipäästöt oman indikaattorin avulla. Yhtiön päästöt ovat 0,002 miljoonaa tonnia, samalla yhtiön metsät sitovat noin 4 miljoonaa tonnia hiilidioksidia vuodessa [TO18-21]. Kotkamills raportoi tuottamansa päästöt fossiilisiin ja biogeenisiin päästöihin, mutta päästöluokittelu ei ole käytössä [KM19]. MM Group mittaa ja raportoi kaikista kolmesta päästöluokasta [KM21] Vaikka Tornator kertoi biodiversiteetin olevan vahvasti läsnä yrityksen strategiassa, sitä ei määritelty suoraan vastuullisuustavoitteisiin tai -mittariin. Aihe on mainittu ympäristövastuun toimintatavoissa. Vastuullisuustavoitteisiin ja -mittaristoon kuuluu metsien hoito, vuosittaisten hakkuiden ja kasvun seuranta kuutiometreissä. sertifioitujen tuotteiden tarkastelu kappalemäärissä sekä hiilensidonta- ja varastointikyky. [TO18-21]

Vastuullinen toimitusketju ja hankinta oli mainittu useammassa mittaristossa. Stora Enso seuraa prosentuaalisesti toimittajiensa sopivuutta yrityksen toimittaja-mennettelyohjeisiin [SE21]. Vastuullisten toimittajien määrää seurataan myös Kotkamills ja Metsä Groupissa [KM19; MG19a-21a] UPM seuraa metsiensä ”ilmastopositiivista vaikutusta” muun muassa monimuotoisuuteen ja tavoittelee kaiken kuidun olevan sertifioitua 2030

mennessä [UPM18-21]. Myös Metsä Group ja Stora Enso seuraavat metsäsertifiointijärjestelmään kuuluvien omistettujen tai vuokrattujen maiden määrää puutuotannossa ja -korjuussa [MG21a; SE21]. Stora Enso seurasi ainoana yhtiönä merkittävien ympäristöonnettomuuksien määrää yhtenä ympäristövastuullisuuden teemana tarkasteltavan ajanjakson aikana. Yhtiön tavoitteena on saavuttaa nollan onnettomuuden lukema. [SE18-21]

Taksonomialuokittelua ja sen mittaamista on huomioitu raporteissa. Metsäteollisuuden ja sen tuotteiden sanotaan olevan luokittelun vaikutusalueen ulkopuolella. Tästä syystä luokitteluun sopivat mittarit ja luvut ovat vähäiset raportissa. [SE21] Metsä Group kertoi raporttinsa vastaavaan taksonomialuokittelun ympäristötavoitteisiin: ilmastonmuutoksen hillintä ja ilmastonmuutokseen sopeutuminen [MG21b]. Myös UPM ja MM Group ovat huomioineet luokituksen vuoden 2021 raportissa [UPM21; KM21].

6.2.2 Ympäristövastuullisuustavoitteiden seuranta

Kohdeyritykset ovat asettaneet numeraaliset tavoitteet omille vastuullisuustavoitelleen. Tästä huolimatta tavoitteen seuranta tapahtui useimmiten numeraalisesti tai prosentuaalisesti ilmaisten kasvua tai vähennystä vertailuvuoden lukuun verrattuna. Mainitut vertailuluvut olivat 2010, 2011, 2015, 2018 ja 2019. [MG19a-21a; KM19; UPM21] MM Group ei ilmaissut prosentuaalisesti nykytilan ja tavoitetilan suhdetta [KM21]. Sekä UPM että Tornator raportoivat nykytilan ja tavoitetilan suhteesta vain tekstillä ”Tavoitteena on pienentää vaikutusta...” tai ”kiertotalous merkitsee sekä taloudellista että ympäristöllistä tehokkuutta...”. Tehokkuutta tai ”pienen” määrettä ei avata myöhemmin kontekstissa. [UPM18; TO18-21] Kohdeyritykset käsitelivät tavoitetta ja edistystä numeraalisesti sekä analyysin kautta.

6.2.3 Raportointiviitekehys mittariston tukena

Tutkimuksen löydöt osoittavat GRI-standardin olevan yleisin sovellettava raportointiohjeistus vastuullisuusraporteissa. Kohdeyritykset ovat lisänneet vastuullisuusraporttiin tai vuosikertomukseen viitekehys sisällysluettelon. Tähän on tiivistetty viitekehysten teemat ja yhtiökohtaiset tiedot kommentin kera [TO18-21; KM21; MG18-21; UPM18]. Vuoteen 2019 asti kaikki kohdeyritykset noudattivat GRI-standardia yritysraportoinnissa ja sen mittaamisessa. Vuonna 2020 Stora Enso siirtyi raportoimaan SASB-viitekehysten toimialakohtaisen, eli metsänhoito ja sellu- ja

paperituotteiden, raportointiohjeistuksen mukaisesti. Yhtiön tavoitteena on tarjota sijoittajille tarkempaa tietoa ESG-aiheet huomioiden. Yhtiö kuitenkin laati vastuullisuusraportin GRI-standardin raportointiohjeistuksen mukaan. [SE20]

6.2.4 Tiedon todentaminen

Kestävyysraportointidirektiivin mukaan eurooppalaisilta yrityksiltä odotetaan raportoinnissa tiettyjen tietojen todentamista riippumattoman kolmannen osapuolen toimista viimeistään vuoteen 2028 mennessä. Osa yrityksistä toi raporteissaan esiin todentavan vastuullisuustietonsa, eli samalla ympäristö vastuullisuuteen liittyvät tiedot, kolmannen osapuolen kautta. Stora Enso sekä UPM ovat toimineet näin koko tarkastelevan ajankohdan aikana [SE18-21; UPM18-21], Metsä Group mainitsi asiasta ensimmäisen kerran vuoden 2019 raportissa [MG19b-21b] ja yrityskaupan jälkeen vuonna 2021 Kotkamillsin tiedot olivat todennettu kolmannen osapuolen kautta MM Groupin raportissa [KM21].

6.3 Kestävän kehityksen tavoitteet ja ympäristö vastuullisuus

Tutkimuksessa keskitytään linkityksiin Agenda 2030 -toimintaohjelman keskiössä olevien 17 kestävän kehityksen tavoitteen ja yritysten määrittämien ympäristö vastuullisuuden ja -suorituskyvyn välillä. Kokonaiskuva muodostetaan hahmottamalla, mitkä kestävän kehityksen tavoitteista ovat yleisimmät kohdeyritysten raporteissa ja miten ympäristö vastuullisuus näkyy raportissa. Näin ollen kappaleessa 6.3. esitetään vastauksia kysymykseen 3.

6.3.1 Kestävän kehityksen tavoitteet osana vastuullisuusraporttia

Kohdeyrityksissä kestävän kehityksen tavoitteet oli identifioitu vaihtelevasti sekä liitetty osaksi vastuullisuusstrategiaa ja -tavoitteita. UPM, Stora Enso, Metsä Group sekä Tornator toivat kaikissa raporteissaan esiin kestävän kehityksen tavoitteet, jotka oli linkitetty vastuullisuustavoitteisiin ja -teemoihin tarkasteltavan ajanjakson aikana. MM Group, mihin Kotkamills kuuluu, määritteli koko konsernille uuden kestävän kehityksen strategian vuonna 2021. MM Group kertoi raportissaan yhtiön huomioineen kestävän kehityksen tavoitteet ensimmäistä kertaa strategiauudistuksen seurauksena. Yhtiö toteaa vuosiraportissaan lukijan saavan tiedon yhtiön kunnianhimoisista vastuullisuustavoitteista, jotka jakautuvat maapallo, ihmiset ja vauraus teemoihin. MM

Group ”on liittännyt ympäristövastuullisuusohjelman osa-alueille omat kestävän kehityksen tavoitteet sekä alatavoitteet ja määritellyt konsernin omat tavoitteet ympäristövastuullisuusohjelmaansa ”. [KM21] Metsä Group toteaa vuoden 2018 raportissa olevansa sitoutunut työskentelemään saavuttaakseen kestävän kehityksen tavoitteet. Raportissa on määritelty jokaiselle vastuullisuusstrategian osa-alueelle relevantit kestävän kehityksen tavoitteet [MG18]. Kotkamills mainitsi ensimmäisen kerran kestävän kehityksen tavoitteista raportissaan vuonna 2020. Yhtiö mainitsi edistävän valittuja kestävän kehityksen tavoitteita sekä niiden saavuttamista. Yhtiö perusti oman vastuullisuusorganisaation samana vuona [KM20].

UPM on palkittu YK:N Global Compactin LEAD participant -kunnialla eli johtavana jäsenenä. UPM on ensimmäinen suomalainen yritys ja foorumin ainoa metsäteollisuuden edustaja. Tarkasteltavan ajanjakson aikana, yhtiö tuo esille edustavansa vahvaa sitoutumista yritys vastuuseen raportoinnissaan. UPM:n lisäksi MM Group, Metsä Group sekä Stora Enso kertovat tukevansa YK:N Global Compactin kymmentä periaatetta [KM21; MG18-21; SE18-21]. Metsä Group kertoi yhtiön allekirjoittaneet vastuullisuusaloitteen jo vuonna 2003 [MG19].

6.3.2 Perustelut kestävän kehityksen tavoitteille

Kotkamills ei ole perustellut kestävän kehityksen tavoitteiden valintaa, raportissa todetaan vain ”*haluamme myös osaltamme edistää YK:n Kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista oman toimintamme kautta*” [KM20]. MM Group kertoi valinneensa kestävän kehityksen tavoitteet, kun koko konserni oli tunnistanut tärkeimmät keskittymisalueet sidosryhmien kanssa [KM21]. Tornator kertoi valinneensa kestävän kehityksen tavoitteet sidosryhmähaastatteluiden, yhtiön ydinliiketoiminnan, sen mission ja strategian sekä olennaisuusanalyysin pohjalta [TO18].

UPM on valinnut kestävän kehityksen tavoitteet: ne joihin yhtiö kokee voivansa vaikuttaa eniten omassa liiketoiminnassaan. UPM kertoi seuraavansa kestävän kehityksen tavoitteiden edistymistä ja mukautuvan muuttuviin tilanteisiin. Vanhat kestävän kehityksen tavoitteet oli valittu yhdessä eri liiketoimintayksiköiden kanssa kattamaan koko organisaation toiminta. [UPM18] Vuonna 2019 koko konserni peilasi YK:n asettamia 17 tavoitetta ja 169 alatavoitetta omaan strategiaan ja vastuullisuustavoitteisiin sekä sidosryhmien odotuksiin. Näin ollen keskeiset kestävän kehityksen tavoitteet valittiin uudestaan koko konsernille [UPM19]. Stora Enso perusteli kestävän kehityksen

tavoitteiden valintaa niiden ollessa liiketoiminnalle strategisimmat [SE18]. Näihin ei tullut muutosta tarkasteltavan ajanjakson aikana. Metsä Group päivitti vastuullisuusstrategiaansa 2019 alkupuolella. Samalla vastuullisuustavoitteet uusittiin, tavoiteaikaa pidennettiin vuodelle 2030 ja tavoitteisiin haettiin tukea kestävän kehityksen tavoitteista. [MG19] Vain UPM ja Metsä Group ovat brändänneet vastuullisuustavoiteohjelmansa. UPM:llä Biofore-strategia kulkee käsi kädessä 2030-Vastuullisuustavoitteiden kanssa. Metsä Group:lla strateginen kestävän kehityksen toiminta kulkee 2030-Kestävyystavoitteiden alla.

6.3.3 Kohdeyritysten valitsemat kestävän kehityksen tavoitteet

Tutkimuksen 16 vastuullisuusraportissa tai vuosikertomuksessa, yli puolessa oli valittuna kestävän kehityksen tavoitteet 6. *Puhdas vesi ja sanitaatio*, 8. *Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua*, 12. *Vastuullista kuluttamista*, 13. *Ilmastotekoja* sekä 15. *Maanpäällinen elämä*. Kokonaisuudessa vertaillen kohdeyritysten valitsemia kestävän kehityksen tavoitteita, esiin nousee liiketoiminnan eroavaisuudet tuotannon omaavan ja metsäpalveluita myyvän kohdeyritysten välillä. Kohdeyritysten valitsemat kestävän kehityksen tavoitteet koko tarkasteltavan ajanjakson aikana näkyvät taulukossa 7. Taulukossa harmaa väri edustaa vuotta, jona yritys ei ollut maininnut strategisia kestävän kehityksen tavoitteita. Kuvan muut värit edustavat vaakasuorassa jokaista kestävän kehityksen tavoitetta.

Taulukko 7. Kohdeyritysten valitsemat kestävän kehityksen tavoitteet

Tavoite	Stora Enso				UPM				Metsä Group				Kotkamills				Tornator			
	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
1																				
2																				
3																				
4																				
5																				
6																				
7																				
8																				
9																				
10																				
11																				
12																				
13																				
14																				
15																				
16																				
17																				

Stora Enso kertoo yrityksen tukevan kaikkia 17 kestävän kehityksen tavoitetta, joista kolme (12, 13 ja 15) on tunnustettu liiketoiminnalle strategisimmiksi. [SE18] Vaikka yritys päivitti vastuullisuustavoitteensa vuonna 2021 muodostaen luonnon monimuotoisuudesta, ympäristöstä sekä kiertotaloudesta perustan yhtiön uudistaviin materiaalijärjestelmin, eivät kestävän kehityksen tavoitteet vaihtuneet. [SE21] Metsä Group näkee omien vastuullisuustavoitteiden tukevan kestävän kehityksen tavoitteita, joihin yritys voi eniten vaikuttaa. Yhtiön tavoitteet ovat 6, 7, 8, 9, 12, 13, 15 ja ne tähtäävät suoraan yrityksen toimintaan: ihmiset ja yhteiskunta, kestävät tuotteet, metsät ja puuraaka-aine sekä ilmasto ja ympäristö. [MG19; MG21] Yhtiön tavoitteena on rakentaa tavoitteiden avulla ilmastoneutraali yhteiskunta [MG20]. Vaikka Tornatorin liiketoiminta eroaa muista kohdeyrityksistä, on kestävän kehityksen tavoitteissa yhtenäisyyttä. Organisaatio on linkittänyt strategiaansa kuusi kestävän kehityksen tavoitetta: 6, 8, 13, 15, 16 ja 17 [TO18]. Biodiversiteetti on vahvasti läsnä yrityksen strategiassa ja se ohjaa tavoitteita. Biodiversiteetin katsotaan myös vieneen tilaa metsätaloudelta strategiassa, vaikka sillä on tärkeä rooli kestävän kehityksen kannalta. [TO20]

Muilla yrityksillä strategiset kestävän kehityksen tavoitteet ovat muuttuneet. Vielä vuonna 2018 UPM:n vastuullisuusstrategiaan oli linkitetty 12 kestävän kehityksen tavoitetta. Vuotta myöhemmin yhtiö rajasi tavoitteet kuuteen (6, 7, 8, 1, 13, 15), joihin se kokee voivansa vaikuttaa eniten. Organisaation tahtotila on kunnianhimoinen, sillä uusia tavoitteita asetetaan ”jos olemme aikataulusta edellä tai jos muuttuva maailma haastaa meitä parantamaan”. [UPM18; UPM19] Yhtiö näkee strategiansa ohjaavan vastuullisuustavoitteiden saavuttamista, mikä edistää sekä kestävän kehityksen tavoitteiden, että Pariisin sopimuksen mukaista 1,5 asteen ilmastotavoitteen toteutumista [UPM20]. Kotkamills asetti yhden kestävän kehityksen tavoitteen jokaista vastuullisuustavoitetta kohti vuonna 2020 [KM20]. Yrityskaupan myötä vastuullisuus- ja kestävän kehityksen tavoitteet uudistuivat. MM Groupin vastuullisuusohjelma pohjautuu Agenda 2030:n periaatteisiin: maapallo, ihmiset ja varallisuus. Yhtiö on määritellyt omat vastuullisuustavoitteet kestävän kehityksen tavoitteiden ja valittujen alatavoitteiden rinnalle. [KM21]

Kestävän kehityksen tavoitteisiin on YK:n toimesta liitetty alatavoitteita. Kohdeyritykset kertovat näistä vaihtelevasti raporteissaan. UPM ja Metsä Group mainitsevat vuoden 2019 vuosiraporteissaan kestävän kehityksen tavoitteisiin valitut alatavoitteet. UPM:llä näitä on 12 kappaletta [UPM19-21] Metsä Groupilla 21 kappaletta [MG19a]. Metsä Group on myös maininnut toimet saavuttaakseen nämä alatavoitteet. MM Group kertoi vastuullisuusohjelmaansa kuuluvan 19 kestävän kehityksen alatavoitetta, joista 14 alatavoitetta on määritelty Planet eli Maapallo-osion alle. Näistä ympäristöliitännäisiä teemoja ovat hiilineutraalius, raaka-aineet ja materiaalit sekä vesi. Stora Enso on julkaissut ainoana kohdeyrityksenä erillisen ladattavan tiedoston kestävän kehityksen tavoitteista vuosina 2018 ja 2019. Tiedostossa keskustellaan tarkemmin yrityksen liiketoiminnassa huomioituja alatavoitteita. [SE18; SE19] Itse vuoden 2020 vuosikertomuksessa Stora Enso mainitsi kestävän kehityksen tavoitteiden edistämisen yhteydessä valittujen tavoitteiden alatavoitteista. Näitä on yhteensä 14 kappaletta. [SE20] Tornator ei julkisesti kerro valituista alatavoitteista

6.3.4 Ympäristövastuullisuuteen liitetyt kestävän kehityksen tavoitteet

Kohdeyritysten vastuullisuustavoitteissa on huomioitu ympäristövastuullisuutta eri teemojen ja kestävän kehityksen tavoitteiden kautta, kuten metsien suojeleminen ja ilmastomuutosta estävät teot. Taulukkoon 8 on koottuna kohdeyritysten ympäristövastuullisuusteemat sekä niihin liitetyt kestävän kehityksen tavoitteet.

Esimerkiksi MM Group on nimennyt ympäristövastuullisuusohjelman teemoiksi hiilineutraalius, raaka-aineet ja vesi. Näihin on liitetty kestävän kehityksen tavoitteet sekä konsernin omat tavoitteet. Ympäristöohjelmaan linkitetyt kestävän kehityksen tavoitteet ovat 6, 7, 12, 13 ja 15. [KM21] Stora Enson uudisti vastuullisuustavoitteet vuonna 2021, jolloin luonnon monimuotoisuus, ympäristö sekä kiertotalous teemat muodostivat perustan organisaation uudistaviin materiaalijärjestelmiin. Nämä ympäristövastuullisuusteemat ohjaavat yrityksen liiketoimintaa esimerkiksi päästöjen ja energian kannalta tehostaen kestävä metsänhoitoa. [SE21] Samoja teemoja ilmenee UPM ympäristövastuullisuudessa tarkasteltavan ajanjakson aikana. Vastuullisuusraportissa mainitut ympäristövastuullisuusteemat ovat ilmasto, tuotevastuun, jätteet, vesi sekä metsä ja luonnon monimuotoisuus. [UPM18-21] Metsä Group kertoi toimintojensa ohjautuvan kestävän metsähoitoon, ympäristövastuullisuuden ja jatkuvan ympäristösuorituskyvyn parantamisen kautta. Ympäristövastuullisuusteemat sisältävät fossiilittomat tuotteet, raaka-aineiden jäljitettävyys, vastuullinen toimitusketju, fossiilittomat tehtaat, prosessiveden käyttö, tuotannon sivuvirtojen käyttö, metsiin sitoutunut ja tuotteisiin sitoutunut hiilen määrä sekä metsäluonnon monimuotoisuuden. Näihin on linkitetty kuusi kestävän kehityksen tavoitetta [MG19a; MG20a] Tornatorin ympäristövastuullisuuden teemat ovat luonnon varojen kestävä hyödyntäminen, sertifioidut tuotteet sekä hiilen sidonta ja varastointi. Näihin on linkitetty kolme kestävän kehityksen tavoitetta: 6, 13 ja 15. [TO18]

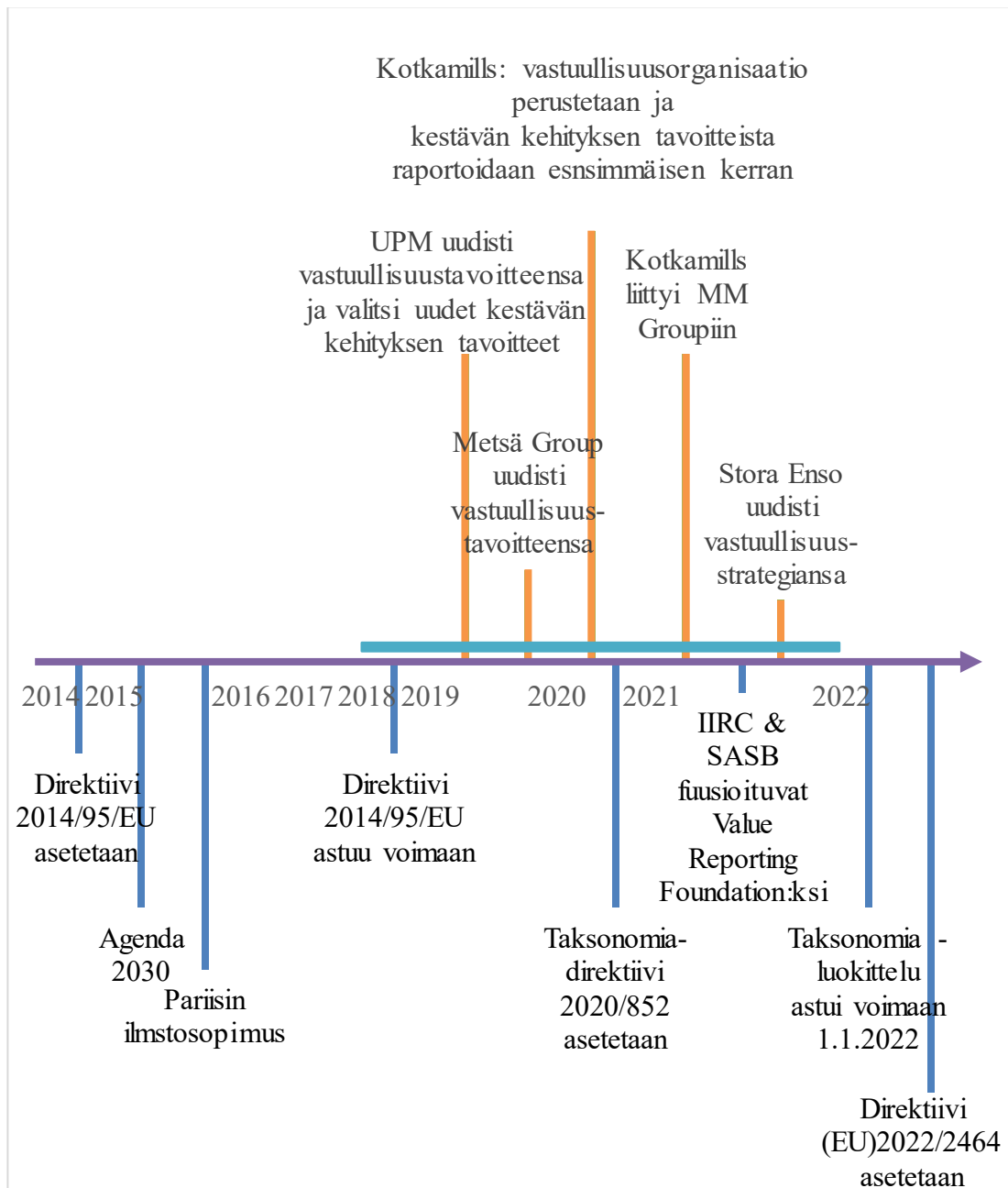
Taulukko 8. Kohdeyritysten ympäristövastuullisuusteemat ja niihin linkitetyt kestävän kehityksen tavoitteet

Yritys	Ympäristövastuullisuusteemat	Kestävän kehityksen tavoitteet
Stora Enso	<p>Muutosteemat</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ympäristö • Kiertotalous • Luonnon monimuotoisuus <p>Vastuullisen liiketoiminnan edellytykset</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ympäristövahingot • Energiatehokkuus • Materiaalit ja jätteet • Vastuullinen toimitusketju ja hankinnat 	<p>12. Vastuullista kuluttamista</p> <p>13. Ilmastotekoja</p> <p>15. Maanpäällinen elämä</p>
UPM	Metsä ja luonnon monimuotoisuus	<p>Metsä ja luonnon monimuotoisuus</p> <p>15. Maanpäällinen elämä</p>

	<p>Ilmasto</p> <p>Vesi</p> <p>Jätteet</p> <p>Tuotevastuu</p>	<p>Ilmasto</p> <p>12. Vastuullista kuluttamista 13. Ilmastotekoja</p> <p>Vesi</p> <p>6. Puhdas vesi ja sanitaatio</p> <p>Jätteet</p> <p>6. Puhdas vesi ja sanitaatio 12. Vastuullista kuluttamista</p> <p>Tuotevastuu</p> <p>12. Vastuullista kuluttamista</p>
<p>Metsä Group</p>	<p>Vastuulliset tuotteet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fossiilittomat tuotteet • Raaka-aineiden jäljitettävyys • Vastuullinen toimitusketju <p>Ilmasto ja ympäristö</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fossiilittomat tehtaot • Prosessiveden käyttö • Tuotannon sivuvirtojen käyttö <p>Metsä ja puu raaka-aineena</p> <ul style="list-style-type: none"> • Metsiin sitoutunut hiilen määrä • Tuotteisiin sitoutunut hiilen määrä • Metsäluonnon monimuotoisuuden turvaaminen 	<p>Vastuulliset tuotteet</p> <p>8. Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua 12. Vastuullista kuluttamista 13. Ilmastotekoja</p> <p>Ilmasto ja ympäristö</p> <p>6. Puhdas vesi ja sanitaatio 7. Edullista ja puhdasta energiaa 8. Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua 9. Kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuureja 12. Vastuullista kuluttamista 13. Ilmastotekoja</p> <p>Metsä ja puu raaka-aineena</p> <p>12. Vastuullista kuluttamista 13. Ilmastotekoja 15. Maanpäällinen elämä</p>
<p>Kotkamills</p>	<p>Hiilineutraalius</p> <p>Raaka-aineet</p> <p>Vesi</p>	<p>Hiilineutraalius :</p> <p>7. Edullista ja puhdasta energiaa 13. Ilmastotekoja</p> <p>Raaka-aineet</p> <p>12. Vastuullista kuluttamista 15. Maanpäällinen elämä</p> <p>Vesi</p> <p>6. Puhdas vesi ja sanitaatio 12. Vastuullista kuluttamista</p>
<p>Tornator</p>	<p>Luonnonvarojen kestävä hyödyntäminen</p> <p>Sertifioidut tuotteet</p> <p>Hiilen sidonta ja varastointi</p>	<p>6. Puhdas vesi ja sanitaatio 13. Ilmastotekoja 15. Maanpäällinen elämä</p>

7 KESKUSTELU

Kuvaan 2 on tiivistetty keskusteluosiossa huomioitavia tapahtumia aikajanan muodossa vuosien 2014–2022 välillä. Tarkasteltava ajankohta on merkattu sinisellä palkilla vuosien 2018–2021 välille. Merkkikohdat liittyvät kohdeyrityksiin ja direktiiveihin, jotka vaikuttavat kohdeyritysten vastuullisuusraportointiin. Kohdeyrityksen merkinnät ovat oranssien pylväiden päällä. Direktiiveihin ja raportointiviitekehyksiin liittyvät tiedot on merkattu tummansinisten pylväiden alle.

Kuva 2. Aikajana 2014–2022, huomioiden yleiset ympäristövastuullisuuteen liittyvät tapahtumat sekä 2018–2021 välillä tapahtumat kohdeyrityksissä.

7.1 Kestävä kehitys

Hellströmin ja Parkkosen (2022) mukaan kestävä kehitys näkyy yhä enemmän yrityksen toiminnassa ja kestävä kehityksen tavoitteiden avulla edistetään yrityksen strategiaa. Tutkimuksessa huomattiin sama trendi. Kotkamills lisäsi kestävä kehityksen tavoitteet osaksi yrityksen vastuullisuusstrategiaa vuonna 2020. Muut kohdeyritykset olivat tunnistanee strategiset kestävä kehityksen tavoitteet vuosien 2018–2021 aikana. Tutkimuksessa tehtyyn huomioon voi vaikuttaa esimerkiksi yritys koko tai toiminnan maantieteellinen laajuus. Kohdeyritykset olivat myös asettaneet vastuullisuustavoitteilleen tavoitevuoden 2030. Tämä kulkee linjassa Agenda 2030 -toimintaohjelman kanssa.

Aramsin ja Williamsin (2022) mukaan kestävä kehityksen tavoitteet ovat muokanneet yritysraportointia. Kestävä kehityksen tavoitteiden edistystä seurataan maakohtaisesti, kuten Sachsin ym. (2015–2022) raporteissa kerrottiin. Yritys-tasolla kestävä kehityksen tavoitteiden edistymistä ei aineistoon kuuluneiden raporttien mukaan seurata yhtä edistyneesti, vaikka kohdeyrityksillä olisi mahdollisuudet seurata edistystä ja raportoida siitä. Esimerkiksi Stora Enso julkaisi ainoana kohdeyrityksenä erillisen ladattavan tiedoston kestävä kehityksen tavoitteiden edistymisestä vuosina 2018 ja 2019. Kohdeyritykset voivat kokea raportoimisen omien vastuullisuustavoitteiden edistymisestä merkityksellisempänä sidosryhmilleen. Kohdeyritykset olivat kuitenkin rinnastaneet strategiset kestävä kehityksen tavoitteet omien vastuullisuustavoitteiden rinnalle. Tilanne kestävä kehityksen tavoitteiden edistämisen suhteen voi toki olla kohdeyrityksille epäsuotuisa. Tässä tilanteessa kestävä kehityksen tavoitteiden edistäminen ei luo toivottua yrityskuvaa. Näin ollen he raportoivat vain omien vastuullisuustavoitteiden edistymisestä kohti vuotta 2030.

Adamsin (2017) tulkinta arvoa luovasta liiketoiminnasta, jossa huomioidaan ympäristöön liittyvä pääoma sekä kestävä kehityksen tavoitteet, saavat tukea myös muilta tutkimuksilta. Hellströmin ja Parkkosen (2022) mukaan kestävä kehityksen tavoitteet tulkitsevat yrityksen taloudellisia, ympäristöllisiä ja sosiaalisia tavoitteita yhtenäisesti, toisistaan riippuvaisina kokonaisuuksina. Arasin ja Williamsin (2022) mukaan kestävä kehityksen tavoitteiden huominen on tärkeää yrityksen toiminnan ja sidosryhmien kannalta. Sijoittajille ei enää riitä taloudelliset arvot selittämään arvoa, jonka yritys luo tai vie yhteiskunnalta omalla liiketoiminnallaan. Landrum ja Ohsowski (2018) sekä Kok

ym. (2014) katsovat metsä- ja paperiteollisuuden yrityksiä toiminnalla olevan suora vaikutus ja riippuvuus luonnosta, jolloin omien taloudellisten etujen tavoittelu julkisten hyödykkeiden kustannuksilla luo tappiota liiketoiminnalleen.

Kohdeyritykset olivat rinnastaneet strategiset kestävän kehityksen tavoitteet omien vastuullisuustavoitteiden rinnalle luoden taloudellista, sosiaalista ja ympäristöhuomioivaa arvoa. Taulukossa 9 on kuvattu Adamsin määrittelemät liiketoiminnan ympäristöpääomalle arvoa tuottavat kestävän kehityksen tavoitteet ja tuotu esiin kohdeyritysten valitsemat kestävän kehityksen tavoitteet. Kukaan kohdeyrityksistä ei täytä valitsemillaan kestävän kehityksen tavoitteellaan Adamsin määrittelemää viitekehystä. Taulukosta näkee tavoitteiden 2. *Ei nälkää* ja 14. *Merenalainen elämä* olevan kohdeyritysten valitsemien kestävän kehityksen tavoitteiden ulkopuolella. Kohdeyritykset toimivat metsäteollisuudessa, joten on helppo huomata näiden kahden kestävän kehityksen tavoitteen olevan epärelevanttejä yritystoiminnan kannalta tai Suomi-kontekstissa. UPM:llä oli eniten eli kuusi kestävän kehityksen tavoitetta liitettyinä vuonna 2018. Jotta ympäristö vastuullisuus olisi kokonaisempaa ja arvoa tuottavampaa, olisi yritysten huomioitava myös muut kestävän kehityksen tavoitteet Adamsin tulkinnasta.

Taulukko 9. Adamsin (2017) määrittelemät liiketoiminnan ympäristöpääomalle arvoa tuottavat kestävän kehityksen tavoitteiden toteutuminen kohdeyrityksissä.

Tavoite	Stora Enso				UPM				Metsä Group				Kotkamills				Tornator			
	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
2																				
6																				
7																				
11																				
12																				
13																				
14																				
15																				
17																				

7.2 Viherpesun huomioiminen

Uyarin (2020) mukaan viherpesulla yritykset yrittävät peitellä huonoa yritys vastuusuorituskykyä. Toisenlaisen näkökulman ovat esittäneet Landrum ja Ohsowskin (2018). Heidän mielestään viherpesussa vastuullisuusraporteissa ilmaistujen aikomusten tai todellisen suorituskyvyn väliltä puuttuu samankaltaisuutta. Jälkimmäistä viherpesu-tapaa on huomioitavissa kohdeyritysten raporteissa vaihtelevilla tasoilla. Tornator, Stora Enso sekä UPM raportoivat metsiensä vuosittaisesta hiilinielukapasiteetista. Kapasiteettia seurataan ympäristö vastuullisuustavoitteiden kautta ja määrä julkaistaan hiilidioksiditonneina. Metsä Groupilla metsien raporteissaan metsiin sitoutuvan hiilen määrä ilmoitetaan vain prosenteissa. Tämä vaikeuttaa todellisen tilanteen ja luvun vertailua yhtiöiden kesken. Ilmaisutavan takia sidosryhmien on vaikeampi seurata yhtiön todellista tilannetta. Ilmaisutapa ei myöskään tue yhtiön tavoitetta rakentaa ympäristö vastuullisuustavoitteiden avulla ilmastoneutraalia yhteiskuntaa. Huomiota tukee Gattin ym. (2019) näkemys tarpeesta yhteisille raportointistandardeille ja ympäristöteemoihin erikoistuneihin auditointeihin. Nämä vähentäisivät viherpesua ja yritysten toiminnan tulkitsemisen harmaata aluetta. Yhtenäisen raportointistandardin puute näkyi aineistoon kuuluneissa raporteissa kasvihuonepäästöjä vertaillessa. Vaikka hiilidioksidipäästöistä raportoitiin GHG-protokollan mukaisesti, monesta raportista puuttui päästöluokka 3 päästöt. Tiedon puute johtuu päästöluokka 3 päästöjen raportointipakon puutteesta. Näin ollen yritykset voivat julkaista ainoastaan päästöluokkien 1 ja 2 päästöt ja muodostaa päästöjen tilanteesta vääristyneen kuvan.

Metsä Groupin vastuullisuustavoitteisiin on määritelty hiilensitomiskyvyn kasvattaminen yrityksen metsissä sekä metsäluonnon monimuotoisuuden turvaaminen. Kauppalehti [KL9] julkaisi aiheeseen liittyen todeten uusien sellutehtaiden vaativan raaka-aineita. Kasvavan raaka-ainetarpeen vuoksi lisähakkuut pienentävät metsien pinta-alaa ja hiilinieluja. Yhtiö raportoi vuoden 2021 vastuullisuusraportissaan heidän metsiensä vuosikasvun estävän metsäkatoa sekä toimiensa tukevan suomalaisten metsien hiilinielukapasiteettia. Yleisradio [YLE4] huomioi Metsä Groupin uuden biotuotantotehtaan avaamisen vaikuttavan suoraan ympäristön hyvinvointiin ja sen monimuotoisuuteen. Uusi tuotanto kasvattaa raaka-aine kysyntää, mikä pienentää hiilinielukapasiteettia Suomessa. Yhtiö arvioi lisääntyvän tuotannon pysyvän ympäristöluvan puitteissa. Eli luonnon kapasiteettia koetellaan, mikä ei tue yhtiön

ympäristö vastuullisuuskuvaava ja -tavoitteita. Metsä Groupin julkaisut, asetetut vastuullisuustavoitteet ja todellinen toiminta ovat toisiaan vastaan.

Kauppalehden [KL1] mukaan suomalainen metsäteollisuus haluaa kasvattaa hakkuumääriä. Toive ei kuitenkaan kulje rinnakkain kansainvälisten sopimusten kanssa, joiden tarkoitus on pysäyttää monimuotoisuuden katoaminen. Samankaltaista toimintaa on huomioitavissa UPM:llä. Yleisradio [YLE2] toi esiin yhtiön pyrkimyksen nostaa hakkuumääriä 85 miljoonaan kuutioon. Luku on sallitun hakkuumäärän ylärajoilla. Yhtiö on perustellut hakkuiden kompensatioita puukatoa tasoittavilla toimilla, missä avohakkuualueille istutetaan yhden kaadetun tilalle kolme puuta. Todellisuudessa kompensatio kuulostaa pieneltä, huomioiden hakkuumäärien olevan jo sallitun määrän ylärajoilla.

Ortaisin ym. (2015) mukaan yritykset saavat YK Global Compactin periaatteista tukea heidän ESG-suorituskykynsä ja sen kehittämiseen. YK Global Compact -yritysvastuualoite tuotiin aineistoon kuuluneissa raporteissa esille positiivisena, vastuullisuutta edistävänä toimintana. Metsä Group nostaa esiin yhtiön allekirjoittaneen aloitteen jo vuonna 2003. UPM raportoi olevan ensimmäinen suomalainen yritys ja ainut metsäteollisuuden edustaja, joka on päässyt mukaan yritysvastuualoitteen foorumiin ja sen kehittämistöimiin. Williams (2014) näkee Global Compactin olevan väärin käytetty yritysmaailmassa. Yritysten on helppo käyttää yritysvastuualoitetta ja sitoutumista sen kymmeneen periaatteeseen harhaanjohtavana markkinointikeinona. Tämän kaltaisen toiminta siis verrattavissa viherpesuun, sillä positiivisen yrityskuvan takana voi olla yritysvastuualoitteen periaatteista risteävää toimintaa. Toiminnasta puuttuu läpinäkyvät teot sekä totuudenmukainen kommunikaatio sidosryhmille.

7.3 Kasvihuonepäästöt

Aineistoon kuuluneissa raporteissa nousi esiin se, että kasvihuonepäästöistä raportoidaan vuosittaisella tasolla. Kaikki yritykset eivät kuitenkaan ole huomioineet raportoinnissa kolmea eri päästöluokkaa ja niitä myös mitataan eri tavalla tai jätetään kokonaan mittaamatta. CGI (2010) mukaan erilaiset päästömittaukset tai ympäristömittareista puuttuessa määrälliset tavoitteet hankaloittavat lukujen vertailua. Kauppalehden artikkelissa todetaan, että päästötavoitteiden tulisi pohjautua ilmastotieteeseen, olla täsmällisiä ja mitattavia sekä edesauttaa päästöjen vähenemistä.

Tutkimuksessa huomattiin erilaisia päästömittaustapoja, kuten CGI mainitsi. Tornator kertoi raportin mittareiden muuten perustuvan GRI-viitekehykseen, yritys mittasi hiilidioksidipäästöjä oman mittarin avulla. Kotkamills jakoi vuosina 2018-2020 hiilidioksidipäästönsä fossiilisiin ja biogeenisiin päästöihin. Mainintaa eri päästoluokista ei ollut. Yrityskaupan myötä MM Group -konserni kertoi raportissaan mittaavan eri päästoluokista GHG-mittarin mukaisesti. UPM ja Metsä Group mittasivat vain päästoluokkien 1 ja 2 päästöistä. Stora Enso oli ainut kohdeyritys, joka mittasi kaikkia kolmea päästoluokkaa tarkasteltavan ajanjakson aikana. Jopa saman toimialan yritysten päästöjen vertailua hankaloittaa yritysten erilainen mittaustapa. Tornatorin tapauksessa tutkimus ei löytänyt vastausta oman päästömittarin käyttöön. Standardien ja raportointiviitekehysten runsaus voi myös muodostua ongelmaksi tekemään vertailusta yhtenäistä. Lähtökohtaisesti raportointiviitekehykseen tai -standardiin pohjautuvat raportit sisältävät samankaltaiset mittarit, jotka auttavat yritysten suorituskyvyn vertailussa. Kohdeyrityksistä suurin osa hyödynsi raporttinsa teossa GRI-viitekehystä, joka ei sisällä toimialakohtaista ohjeistusta raportointiin. Sopivamman raportointisäädöksen myötä tuloksista voisi tulla todenmukaisemmat.

Kuten Seymor ja Busch (2016) toteavat, kasvihuonepäästöjä tarkastellessa metsäteollisuus eroaa muista teollisuudenaloista kyvyllään vapauttaa ja sitoa kasvihuonepäästöjä saman aikaisesti. Raportoitua tietoa voikin siis kyseenalaistaa onko lukema todellinen. Jotta raportista voisi saada todenmukaisen kuvan, tulisi yritysten raportoida lukema sekä kasvihuonepäästöistä että hiilinielukapasiteetista. Tällä hetkellä vain Tornator, Stora Enson ja UPM julkaisevat raportissaan päästöjen lisäksi omistamiensa metsien vuosittaisen hiilensitomiskyvyn

7.4 Direktiivien vaikutus

Landrumin ja Ohsowskin (2018) mukaan yrityksen raportit viestivät sidosryhmille organisaation toiminnasta lakien rajoissa. Direktiivissä 2020/852 asetettu taksonomia-asetus oli huomioitu aineistoon kuuluneissa raporteissa ensimmäisen kerran jo vuonna 2020, vaikka direktiivi astui voimaan 1.1.2022. Taksonomiasta oli mainittu ensimmäisen kerran jo vuonna 2019 Stora Enson toimesta. UPM, Metsä Group ja MM Group mainitsivat aiheesta tai mittareista myöhemmin raporteissaan. Aineistoon kuuluneiden raporttien keskuudessa oli vaihtelua, oliko valmiita toimialakohtaisia mittareita otettu käyttöön vapaaehtoisesti. Vuonna 2021 Stora Enso kertoi raportissaan, ettei

metsäteollisuus ollut toimialana taksonomian keskiössä. Toimialalle oli luotu sinä hetkenä vain muutama relevantti taloudellinen mittari. Vaikka metsäteollisuuden yritykset ovat riippuvaisia luonnontilasta, taksonomia ei kuitenkaan tarjoa työkaluja kehittää yritysten vastuullisuutta ja raportoimista ympäristövastuullisuudesta. Ongelmaksi siis muodostuu määritettyjen toimialakohtaisten mittarien puute, vaikka yritystoiminta on vahvasti liitännäinen luontoon. Tutkimuksessa ei ajankohdan takia voinut keskittyä tarkemmin taksonomian huomioimiseen raporteissa.

Puckerin (2021) mukaan pienempi osa yrityksistä varmentaa vastuullisuusraportit kolmannen osapuolen kautta. Metsäteollisuuden kohdeyritykset osoittavat toisin. Sekä Stora Enso että UPM olivat auditoineet vuosikertomuksen lisäksi vastuullisuusraporttinsa läpi tarkastelevan ajanjakson. Metsä Group aloitti auditoinnit vuonna 2019. Kotkamillsin vastuullisuustiedot auditointiin vuonna 2021, kun yritys ostettiin osaksi MM Groupia. Gattin ym. (2019) mukaan auditoinnit vähentäisivät tulkinnan harmaata aluetta. Tämä tekisi viestinnästä läpinäkyvämpää sidosryhmille. Aineistoon kuuluvat raportit eivät ole direktiivin 2022/2464 alaisia. Kestävyysraportointidirektiivi edellyttää yrityksiä auditoimaan myös vastuullisuustietonsa. Direktiivin astuessa voimaan, tilanne vastuullisuustietojen tarkastamisen suhteen tulee muuttumaan.

7.5 Sijoittajat ja vastuullisuusraportointi

Landrumin ja Ohsowskin (2018) mukaan vastuullisuusraportin avulla organisaatio pystyy kommunikoimaan vastuullisuustoiminnan hyödyistä sidosryhmille. Vastuullisuusraportin teemoissa luonnon monimuotoisuutta tuodaan yhä enemmän näkyviin. Stora Enso, UPM, MM Group sekä Metsä Group ovat liittäneet teeman osaksi vastuullisuustavoitteitaan. Luonnon monimuotoisuus merkitsee myös yhä enemmän sijoittajien rahoituspäätöksissä.

Kauppalehden artikkelissa kerrotaan sidosryhmien ymmärtäneen vastuunjaon päästötoimissa jakautuvan teollisuuden ja investojien harteille, ei pelkästään tuotantoyrityksen hoidettavaksi. Antoncin (2019) mukaan sidosryhmät keskittyvät vastuullisuuslukuihin yhä enemmän, minkä yritykset vastaavat vastuullisuusraporteillaan. Pucker (2021) toteaa vastuullisuuden olevan ylikorostettua, sillä ympäristöuhkien määrä jatkaa kasvua. Ehkä juuri tästä syystä ESG-teemat kiinnostavat sidosryhmiä yhä enemmän ja kohdeyritykset ovat pyrkineet vastaamaan

tähän omilla vastuullisuustiedoillaan, kuten Antoncic toteaa. Stora Enso vaihtoi raportointiviitekehystä toimialakohtaiseen SASB-standardiin vuonna 2020. Yritys kertoikin valinnee uuden raportointiohjeistuksen, jotta sijoittajille voidaan tarjota tarkempaa tietoa ESG-teemat huomioiden. SASB-viitekehys on tunnettu siitä, että raportin tiedot on kohdistettu sijoittajalle. Yleisradion julkaisussa käytiin läpi Stora Enson historiaa epäkorrektien vastuullisuustoimien parissa. Yhtiö on oppinut tästä, sillä nykyisin vastuullisuus kuuluu vahvasti yrityksen strategiaan ja pyrkii avoimeen kommunikaatioon sijoittajien kanssa. Tämä näkyy jopa raportointiohjeistuksessa, minkä mukaan yritys rakentaa raporttinsa.

7.6 Ympäristövastuullisuus

Mäkelän (2017) tutkimuksen mukaan suomalaisissa metsäteollisuuden yrityksissä ympäristösuorituskyvyn mittarien määrän on laskenut raportoinnissa. Ylempänä olleen taulukko 5 mukaan PwC oli määrittellyt mitattaviksi teemoiksi hiilidioksidipäästöt, jäte ja saastuminen, luonnon monimuotoisuuden edistäminen, veden niukkuus ja kestävä toimitusketju. Mäkelän määrittämät yleisimmät teemat olivat energia, ilman saastuminen, veden saastuminen, jäte sekä puu raaka-aineena. PwC määrittelemät on helpompi yhdistää kohdeyritysten nykyisiin mitattaviin ympäristövastuullisuusteemoihin. Tehty tutkimus siis eroaa Mäkelän näkemyksestä. Ylempänä olevaan taulukko 7 on koostettu kohdeyritysten ympäristösuorituskyvyn mittarit. Yleisimmät teemat kohdeyritysten raporttien pohjalta ovat päästöt ilmaan, hiilidioksidipäästöt; luonnon monimuotoisuus; metsä, maan käyttö, puu raaka-aineena; sivuvirrat. Kohdeyrityksistä Kotkamills oli ainut yritys, joka ei mitannut yrityksen ympäristövastuullisuutta vuosien 2018 ja 2019 aikana. Kohdeyritysten ympäristövastuullisuusmittareiden välissä huomattiin eroja. Vaikka monen tavoitteen aikataulu oli yhteinen vuodelle 2030, vertailuvuodet vaihtelivat. Yleisimmät vertailuvuodet olivat 2010, 2011, 2015 ja 2019. CGI (2020) mukaan eri vertailupisteet muovaavat omanlaiset käsitykset nykytilasta. Nämä vähentävät tulosten vertailukykyä, jolloin yritysten kokonaisuuksien tarkastelu eli ole tasavertaista. Suorituskyvyn mittaaminen on siis kasvamassa, sitä tukee kansainväliset direktiivit ja raportointistandardit.

Ulkoisen lainsäädäntö ohjaa yritysten toimintaa (Kok ym., 2014) ja nykyistä tiukempi lainsäädäntö ohjaisi yritysten toimintaa kestävämmäksi (Pucker, 2021). Tilanne on muuttumassa Euroopan komission asettaman kestävyysraportointidirektiivin myötä, joka

vaikuttaa myös pienempiin yrityksiin. Tutkimuksessa huomattiin myös kansainvälisten sopimusten, esimerkiksi Pariisin ilmastopöytäkirjan ja Agenda 2030 -toimintaohjelman, vaikuttavan ympäristövastuullisuustavoitteiden asetantaan ja toteutumiseen. UPM mainitsi raportissaan Pariisin sopimuksen mukaista 1,5 asteen ilmastotavoitetta toteutettavan yhtiön vastuullisuusstrategian kautta. Kohdeyritysten raporteissa kerrotaan vastuullisuusohjelmien ja -tavoitteiden olevan aikataulutettu vuoteen 2030 Agenda 2030 mukaisesti. Tämä tukee Kokin näkemystä ulkoisen lainsäädännön vaikutuksesta. Mikkilän ja Toppisen (2008) mukaan myös maakohtaisten ympäristölakien on tunnistettu vaikuttavan yritysten ympäristömittaamiseen.

Kok ym (2014) toteaa metsäteollisuuden yritysten noudattavan sääntöjä sillä, liiketoiminta on täysin riippuvainen luonnonvaroista. Luonnon monimuotoisuus onkin huomioituna neljän kohdeyrityksen ympäristövastuullisuustavoitteessa, mikä kertoo sen tärkeydestä liiketoiminnan kannalta. UPM on todennut monimuotoisuuden turvaavan yrityksen liiketoiminnan jatkuvuuden. KMPG:n (2022a) kysely todentaa raportoinnin luonnon monimuotoisuudesta kasvaneen metsäteollisuuden yritysten keskuudessa kahden vuoden aikana yli 40 %. Huomioita tukee Stora Enson toiminta, missä monimuotoisuus on määritelty yhdeksi yhtiön muutoksen mahdollistajaksi - vastuullisuusteemaksi.

7.7 Suositukset jatkotutkimukselle

Tutkimus keskittyi vuosien 2018–2021 aikana julkaistuihin raportteihin ja artikkeleihin. Tutkimuksessa tuotiin esille kahden eri direktiivin astuvan voimaan vuonna 2022. Näin ollen vastuullisuusraportointi on kehittynyt tai tulee kehittymään kohde yrityksissä lähivuosien aikana. Jatkotutkimuksena voisi pitää uusien raportointivaatimusten eli Taksonomia-luokituksen ja kestävyysraportointidirektiivin vaikutusta metsäteollisuuden yritysten vastuullisuusraportointiin.

Stora Enso oli jo uusinnut ja tarkentanut vastuullisuustavoitteensa kohti vuotta 2030 tarkasteltavan ajanjakson aikana. Metsäteollisuuden yritysten ympäristövastuullisuustavoitteiden muuttumista tai kehittymistä voisi seurata, jotta muodostuisi pitkäaikainen kuva yritysten toiminnan vaikutuksesta luontoon. Samalla näkyisi, jos yritys uusii vastuullisuusstrategiaansa Agenda 2030 -toimintaohjelman mukaisemmaksi.

Tutkimuksessa mainittiin Stora Enson ja Tornatorin saaneen kansallisia vastuullisuusraportointi-palkintoja. Kohdeyritykset olivat myös maininneet voittamiaan kansainvälisiä palkintoa tai luokituksia vastuullisuusraportillaan. Aihetta voisi tutkia tarkemmin, selvittäen mitkä tekijät ovat mahdollistaneet voitot tai miten raportit eroavat toisistaan tuoden etuaseman. Myös palkitsemisorganisaatioiden välisiä eroja voisi tutkia: toimivatko ne vain tietyllä maantieteellisellä alueella tai huomioidaanko kilpailuissa vain tietyt toimialat tai tietyn kokoiset yritykset.

8 YHTEENVETO

Tutkimuksen kohdeyrityksistä ei noussut yllättäviä uutisia tai artikkeleita esiin mediakeskustelun kautta. Mediatutkimus loi yrityksen toiminnasta yleiskuvan, vaikkakin uutiset Kotkamills:stä jäivät niukaksi. Metsäteollisuuden kohdeyritysten raportteja tutkiessa huomioitiin luonnon monimuotoisuus -teeman kasvava määrä raportoinnissa. Teema myös huomioidaan kestävä kehityksen tavoitteiden kautta yrityksen toiminnassa. Mediakeskustelun avartamana yritysten toiminta kuitenkin poikkesi raportoinnista. Tutkimuksessa kohdattiin siis viherpesua. Viherpesuun viittaa vat tapaukset nousivat esiin Metsä Groupin ja UPM:n liittyvien artikkeleiden ja yhtiöiden omien raporttien välillä. Metsä Groupin ympäristövastuullisuusteemat eivät vastaa yrityksen uuden biotuotantotehtaan seurauksena muuttuvaa raaka-aine kysyntää. Kasvava raaka-ainetarve pienentää hiilinielukapasiteettia Suomessa, vähentää luonnon hyvinvointia sekä sen monimuotoisuutta. Nämä molemmat ovat Metsä Groupin vastuullisuustavoitteita vastaan. UPM haluaisi kasvattaa vuosittaisia hakkuumääriä, jolloin määrä olisi sallitun hakkuumäärän ylärajoilla. Yhtiö kertoo edistävänsä metsää ja luonnon monimuotoisuutta sekä tukevansa kestävä kehityksen tavoitetta 15. *Maanpäällinen elämä*. UPM kertoo kompensoivansa hakkuumääriä uusilla kasvatuksilla, mutta määrä ei todellisuudessa korvaa hakattua metsää. Tämä herättääkin epäilyksen todellista toimista. Metsäteollisuuden yritysten liiketoiminta on kasvavassa määrin riippuvainen luonnosta, jolloin epäsuotuisa toiminta voi kääntyä heitä vastaan tulevaisuudessa.

Kestävä kehityksen tavoitteet oli huomioitu aineistoon kuuluvissa raporteissa. Yritykset mainitsivat näistä tavoitteista, mutta tietoa kestävä kehityksen tavoitteiden edistymisestä ei jaettu vuosittain. Yritykset keskittyivät omiin vuoden 2030 tavoitteisiin. Tutkimuksesta herääkin kysymys, onko kestävä kehityksen tavoitteilla todellista merkitystä vai merkkäako vastuullisuustavoitteet vuodelle 2030 enemmän. Saavatko yritykset kestävä kehityksen tavoitteiden linkittämisestä osaksi omia ympäristövastuullisuustavoitteita todellista tukea. Ottavatko yritykset nämä kestävä kehityksen tavoitteet yhtä tosissaan mitä YK:n jäsenmaat ottavat. Jäsenmaiden vuosittaista edistymistä kuitenkin seurataan vuositasolla.

Kohdeyritykset tarkensivat raportointiviitekehysillä, mitä sidosryhmää yritys haluaa puhutella julkaistavan raportin kautta. Tutkimuksessa huomattiin ESG-teemojen olevan

osalle yrityksistä tärkeä osa raporttia. Toimialakohtaisten raportointiviitekehysten ja ympäristövastuullisuusmittareiden kehittäminen auttaisi yrityksiä näiden tietojen raportoimisessa. Yritykset pystyisivät mittaamaan relevantteja asioita ja kansainvälisten ilmastotavoitteiden saavuttaminen ”me” hengessä mahdollistuisi. Panostusta vaaditaan siis yritysten lisäksi raportointiviitekehysorganisaatioilta tai jopa kansainvälisiltä elimiltä ja yhteistyöjärjestöiltä.

Tutkimus osoitti metsäteollisuuden kohdistuvien toimialakohtaisten mittareiden tai ohjeistuksen olevan vähäinen. Tämä näkyy myös raportointitietojen vertailun haastavuutena. Raportointiviitekehysorganisaatiot tai taksonomia luokittelun mukana tulevien pakollisten vaatimusten tulisi kehittyä, jotta eri kokoisten metsäteollisuuden yritysten vastuullisuusraporttiedot olisivat yhtenäiset. Tämä auttaisi myös sidosryhmiä yritysten vertailussa: mittareiden ja mittausteemojen yhtenäisyys helpottaisi vertailua. Tällä hetkellä kohdeyritysten välillä oli isoja eroja tiedonjakamisen suhteen. Tutkimuksessa huomattiin kasvihuonepäästöjen raportoinnin vaihtelevan hyvin tarkasta tiedosta tilanteeseen, missä päästoluokan tietoja ei ole saatavilla. Päästoluokka 3 päästöjen tiedetään olevan vaikea laskea, mutta yleensä siitä syntyy isoimmat päästöt. Tarkasteltavan ajankohdan aikana yritykset pystyivät olla ilmoittamatta päästoluokka 3 päästöjä ja piilottaa todelliset luvut. Tämä(kin) on helppo rako viherpesulle, missä viestitään sidosryhmille väärää tietoa.

Ulkoisen lainsäädännön vaikutus tulee varmasti kasvamaan ja tiukentumaan: se muovaa vastuullisuusraportteja sekä yritysten toimintaa. Vapaaehtoisesta pakolliseksi muuttuva vastuullisuusraportointi tulee ehkäisemään viherpesua enemmän. Yrityksen tulee siis itse päättää toimivatko he jatkossa lainsäädännön mukaisesti vai mahdollisesti ympäristölupien määrittelemien rajojen reunoilla. Jotta luonnon monimuotoisuuden ylläpidossa onnistutaan, tulisi yritysten keskittyä metsähakkuumäärän kasvattamisen sijaan metsien suojeluun. Vain muutama yritys raportoi kestävästä metsänhoidosta tai sen kasvattamisesta.

LÄHDELUETTELO

Aalto-yliopisto, 2022. Suomen parhaat kestävyysraportit ovat korkealaatuisia [verkkodokumentti]. STT-info. Saatavissa: [https://www.sttinfo.fi/tiedote/embargo-16112022-klo-1600-suomen-parhaat-kesta-vyysraportit-ovat-
korkealaatuisia?publisherId=37936456&releaseId=69957156](https://www.sttinfo.fi/tiedote/embargo-16112022-klo-1600-suomen-parhaat-kesta-vyysraportit-ovat-korkealaatuisia?publisherId=37936456&releaseId=69957156) [Viitattu 13.02.2023].

Adams, C., 2017. The Sustainable Development Goals, integrated thinking and the integrated report [verkkodokumentti]. IIRC & ICAS.

Adams, C., Druckman, P., Picot, R., 2020. Sustainable Development Goal Disclosure [verkkodokumentti]. SDGD. ACCA, Chartered Accountants ANZ, ICAS, IFAC, IIRC & WBA.

Afolabi, H., Ram, R. & Rimmel, G., 2022. Harmonization of sustainability reporting regulation: analysis of a contested arena. *Sustainability*, 14(9).

Agudelo, M. a. L., Johansdottir, L. & Davidsdottir, B., 2019. A literature review of the history and evolution of corporate social responsibility. *International Journal of Corporate Social Responsibility*, 4(1).

Alasuutari, P., 2011. Laadullinen tutkimus 2.0 [verkkokirja]. 4. uud. p. Vastapaino.

Alatalo, T., 2016. Vastuuraportoinnin kehittyminen kaivos-, metsä- ja öljyteollisuudessa [verkkodokumentti]. Pro gradu -tutkielma. LUT-yliopisto. Saatavissa: <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2016101725323> [Viitattu 7.4.2023].

Alpenberg, J., Wnuk-Pel, T., Adamsson, P. & Petersson, J., 2019. The use of environmental performance indicators in “the greenest city in Europe”. *Baltic journal of management*, 14(1), 122-140.

Antolin-Lopez, R., Delgado-Ceballos, J. & Montiel, I., 2016. Deconstructing corporate sustainability: a comparison of different stakeholder metrics. *Journal of Cleaner Production*, 136, 5–17.

Antonic, M., 2019. Why sustainability? Because risk evolves and risk management should too. *Journal of risk management in financial institutions*, 12(3), s. 206-216.

Aras, G. & Williams, P., 2022. Integrated reporting and integrated thinking: Proposing a reporting model that induces more responsible use of corporate power. *Sustainability*, 14(6).

Bento, N. & Gianfrate, G., 2020. Determinants of internal carbon pricing. *Energy Policy*, 143, 111499.

Beretta, V., Demartini, M. C. & Sotti, F., 2023). Board composition and textual attributes of non-financial disclosure in the banking sector: Evidence from the Italian setting after directive 2014/95/EU. *Journal of cleaner production*, 385, 135561.

Bolton, P. & Kacperczyk, M., 2021. Do investors care about carbon risk? *Journal of Financial Economics*, 142(2), 517–549.

Boto-Álvarez, A. & García-Fernández, R., 2020. Implementation of the 2030 Agenda Sustainable Development Goals in Spain. *Sustainability*, 12(6), 2546.

Carroll, A. B., Lipartito, K., Post, J. E., Werhane, P. H. & Goodpaster, K. E. 2012. *Corporate responsibility: The American experience* [verkkokirja]. Cambridge University Press.

Chartered Governance Institute (CGI), 2020. An overview of integrated reporting for Chartered Secretaries and Chartered Governance Professionals [verkkodokumentti]. Saatavissa: <https://www.integratedreporting.org/wp-content/uploads/2020/03/IR-A-guide-for-CSCGP.10.03.20FINAL.pdf> [viitattu 16.3.2023].

Demaria, S. & Rigot, S., 2021. Corporate environmental reporting: Are French firms compliant with the Task Force on Climate Financial Disclosures' recommendations? *Business strategy and the environment*, 30(1), 721-738.

Dobbs, S. & van Staden, C., 2016. Motivations for corporate social and environmental reporting: New Zealand evidence. *Sustainability accounting, management and policy journal*, 7(3), 449-472.

Earth Charter in Action, 2023. Earth Charter – mikä se on? [verkkodokumentti]
Saatavissa:

Eng, L. L., Fikru, M. & Vichitsarawong, T., 2022. Comparing the informativeness of sustainability disclosures versus ESG disclosure ratings. Sustainability accounting, management and policy journal (Print), 13(2), 494-518.

Eriksson, P. & Kovalainen, A., 2008. Qualitative methods in business research. SAGE.

EUR-Lex, 2023. Green paper [verkkodokumentti]. Saatavissa: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=LEGISSUM:green_paper [Viitattu 4.5.2023].

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2020/852, annettu 18 päivänä kesäkuuta 2020, kestävästä sijoittamista helpottavasta kehyksestä ja asetuksen (EU) 2019/2088 muuttamisesta. [2020] Saatavissa: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/852/oj>

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/95/EU, annettu 22 päivänä lokakuuta 2014, neuvoston direktiivin 2013/34/EU muuttamisesta tietyiltä suurilta yrityksiltä ja konserneilta edellytettävien muiden kuin taloudellisten tietojen ja monimuotoisuutta koskevien tietojen julkistamisen osalta. [2014] Saatavissa: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/95/oj>

Euroopan parlamentti ja komissio. Viimeisin tarkastusajankohta 17.05.2019. Tiivistelmä asiakirjasta Direktiivi 2014/95/EU [verkkodokumentti]. Saatavissa: <https://eur-lex.europa.eu/FI/legal-content/summary/disclosure-of-non-financial-and-diversity-information-by-large-companies-and-groups.html> [Viitattu 10.2.2023].

Euroopan parlamentti ja neuvoston direktiivi (EU) 2022/2464, annettu 14 päivänä joulukuuta 2022, asetuksen (EU) N:o 537/2014, direktiivin 2004/109/EY, direktiivin 2006/43/EY ja direktiivin 2013/34/EU muuttamisesta yritysten kestävyysraportoinnin osalta. [2022] Saatavissa: <http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2464/oj>

European Commission, 2023a. EU Emissions Trading System (EU ETS) [verkkodokumentti]. Saatavissa: https://climate.ec.europa.eu/eu-action/eu-emissions-trading-system-eu-ets_en#sectors--gases-covered [Viitattu 14.3.2023].

European Commission, 2023b. EU taxonomy for sustainable activities [verkkodokumentti]. Saatavissa: https://finance.ec.europa.eu/sustainable-finance/tools-and-standards/eu-taxonomy-sustainable-activities_en [Viitattu 27.2.2023].

European Parliament, 2022. Sustainable economy: Parliament adopts new reporting rules for multinationals. [verkkolehti]. 11.10.2022. Saatavissa: <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20221107IPR49611/sustainable-economy-parliament-adopts-new-reporting-rules-for-multinationals> [Viitattu 22.2.2023].

Ferreira Quilice, T., Oranges Cezarino, L., Fernandes Rodrigues Alves, M., Bartocci Liboni, L. & Ferreira Caldana, A. C., 2018. Positive and negative aspects of GRI reporting as perceived by Brazilian organizations. *Environmental Quality Management*, 27(3), 19-30.

Fiechter, P., Hitz, J.M. & Lehmann, N., 2022. Real Effects of a Widespread CSR Reporting Mandate: Evidence from the European Union's CSR Directive. *Journal of Accounting Research*, 60(4), 1499–1549.

Gallego-Sosa, C., Gutiérrez-Fernández, M., Fernández-Torres, Y. & Nevado-Gil, M. T., 2021. Corporate Social Responsibility in the European Banking Sector: Commitment to the 2030 Agenda and Its Relationship with Gender Diversity. *Sustainability*, 13(4), 1731.

Gatti, L., Seele, P. & Rademacher, L., 2019. Grey zone in – greenwash out. A review of greenwashing research and implications for the voluntary-mandatory transition of CSR. *International Journal of Corporate Social Responsibility*, 4(1).

Greenhouse Gas Protocol, 2023. About Us [verkkodokumentti]. Saatavissa: <https://ghgprotocol.org/about-us> [Viitattu 10.2.2023].

Greenhouse Gas Protocol, 2011. Corporate Value Chain (Scope 3) Accounting and Reporting Standard [verkkodokumentti]. Saatavissa: https://ghgprotocol.org/sites/default/files/standards/Corporate-Value-Chain-Accounting-Reporting-Standard-EReader_041613_0.pdf [viitattu 4.3.2023].

Haji, A.A., Coram, P. & Troshani, I., 2023. Consequences of CSR reporting regulations worldwide: a review and research agenda. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 36(1), 177–208.

Hamilton, I., Kennard, H., McGushin, A., Höglund-Isaksson, L., Kiesewetter, G., Lott, M. C., Milner, J., Purohit, P., Rafaj, P., Sharma, R., Springmann, M., Woodcock, J. & Watts, N., 2021. The public health implications of the Paris Agreement: a modelling study. *The Lancet Planetary Health*, 5(2), 74–83.

Harmaala, M. & Jallinoja, N., 2012. *Yritysvastuu ja menestyvä liiketoiminta*. Sanoma Pro.

Hellström, E. & Parkkonen, P., 2022. Vastuullinen tulevaisuus. Miten vastuullisuus kohtaa kestävyden ja vaikuttavuuden [verkkodokumentti]. Sitran selvityksiä 214: Punamusta Oy.

Hickmann, T., 2017. Voluntary global business initiatives and the international climate negotiations: A case study of the Greenhouse Gas Protocol. *Journal of cleaner production*, 169, s. 94-104.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P., 2016. *Tutki ja kirjoita 21.*, uud. p. Tammi.

Hoang, H. & Trotman, K., 2021. Why investors want to see more CSR reporting from companies [verkkodokumentti]. UNSW, BusinessThink [verkkolehti]. 21.8.2021. Saatavissa: <https://www.businessthink.unsw.edu.au/articles/investors-csr-reporting> [Viitattu 15.2.2023].

Holma, K., 2021. Suomesta yritys vastuu edelläkävijä? [verkkodokumentti] Pro gradu - tutkielma. Helsingin yliopisto. Saatavissa: <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/329841> [Viitattu 7.4.2023].

HSEQ, 2023. HSEQ - Palvelu toimittajien arviointi [verkkodokumentti]. HSEQ. Saatavissa: <https://www.hseq.fi/index.php?p=Klusteri> [Viitattu 7.2.2023].

https://web.archive.org/web/20100404061946/http://www.earthchartersuomi.org/suomi/what_is.html [Viitattu 27.2.2023].

Hyrskke, A., Lönnroth, M., Savilaakso, A. & Sievänen, R., 2020. Vastuullinen sijoittaja. Kauppakamari.

International Financial Reporting Standards (IFSB), 2022a. Appendix B – Industry-based disclosure requirements. Volume B43-Pulp & Paper Products [verkkodokumentti]. Saatavissa: <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/project/climate-related-disclosures/industry/issb-exposure-draft-2022-2-b43-pulp-and-paper-products.pdf> [viitattu 9.3.2023].

International Financial Reporting Standards (IFSB), 2022b. Appendix B Industry-based disclosure requirements. Volume B41-Forestry Management [verkkodokumentti]. Saatavissa: <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/project/climate-related-disclosures/industry/issb-exposure-draft-2022-2-b41-forestry-management.pdf> [viitattu 9.3.2023].

Jalkanen, A., 2007. Yhteiskuntavastuu Suomen metsäteollisuudessa [verkkodokumentti]. Pro gradu -tutkielma. LUT-yliopisto. Saatavissa: <http://lutpub.lut.fi/handle/10024/30765> [Viitattu 7.4.2023].

Janicka, M. & Sajnóg, A., 2022). The ESG Reporting of EU Public Companies—Does the Company’s Capitalisation Matter? Sustainability (Basel, Switzerland), 14(7).

Jeremic, V & Sachs, J., 2014. The United Nations in the Age of Sustainable Development [verkkodokumentti]. The Economic and Social Review 45(2), 161–188.

Jounila, H., Reiman, A., Laine, J. & Kauppila, O., 2020. HSEQ at shared industrial workplaces - Experiences from collaboration on supplier audits. International Journal for Quality Research, 14(1), 65-78.

Kaplan, R. S., 2022. We Need Better Carbon Accounting. Here’s How to Get There. Harvard Business Review [verkkolehti]. 12.4.2022. Saatavissa: <https://hbr.org/2022/04/we-need-better-carbon-accounting-heres-how-to-get-there> [Viitattu 27.2.2023].

Karwowski, M. & Raulinajtyś-Grzybek, M., 2021. The application of corporate social responsibility (CSR) actions for mitigation of environmental, social, corporate

governance (ESG) and reputational risk in integrated reports. *Corporate social-responsibility and environmental management*, 28(4), 1270-1284.

Kauppila, O., Jounila, H. & Reiman, A., 2021. Networking for supplier development; evidence from a Finnish industrial cluster. *International Journal of Occupational and Environmental Safety*, 4(2), 22-36.

Kok, M., Alkemade, R., Bakkenes, M., Boelee, E., Christensen, V., Van Eerdt, M., Van Der Esch, S., Janse, J., Karlsson-Vinkhuyzen, S., Kram, Tom., Lazarova, T., Linderhof, V., Lucas, P., Mandryk, M., Meijer, J., Van Oorschot, M., Teh, L., Van Hoof, L., Westhoek, H. & Zagt, R., 2014. How sectors can contribute to sustainable use and conservation of biodiversity [verkkodokumentti]. CBD Technical Series No 79. PBL Netherlands Environmental Assessment Agency. Saatavissa: <https://www.cbd.int/doc/publications/cbd-ts-79-en.pdf> [viitattu 20.3.2023].

KOM(2001) 366 lopullinen. Vihreä kirja yritysten sosiaalisen vastuun eurooppalaisten puitteiden edistämisestä. [2001]. Saatavissa: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52001DC0366>

KOM(2011) 681 lopullinen. Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, euroopan talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle. Yritysten yhteiskuntavastuuta koskeva uudistettu EU:n strategia vuoksi 2011-2014. [2011] Saatavissa: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52011DC0681>

Korkki, J., 2022. Metsäteollisuuden ohjaksiin hypännyt Paula Lehtomäki uskoo, että Suomi elää metsästä myös jatkossa – ”Uusiutuva puukuitu auttaa pääsemään eroon fossiilisista raaka-aineista”. *Kauppalehti* [verkkolehti]. 17.12.2022. Saatavissa: <https://www.kauppalehti.fi/uutiset/metsateollisuuden-ohjaksiin-hypannyt-paula-lehtomaki-uskoo-etta-suomi-elaa-metsasta-myos-jatkossa- uusiutuva-puukuitu-auttaa-paasemaan-eroon-fossiilisista-raaka-aineista/82038209-44be-4ad9-a273-ce381c5ef106> [Viitattu 3.2.2023].

KPMG International., 2020. *The Time Has Come: The KPMG Survey of Sustainability Reporting 2020* [verkkodokumentti]. Saatavissa:

https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/be/pdf/2020/12/The_Time_Has_Come_KP MG_Survey_of_Sustainability_Reporting_2020.pdf [viitattu 20.2.2023].

KPMG International., 2022a. Big shifts, small steps: Survey of Sustainability Reporting 2022 [verkkodokumentti]. Saatavissa:

<https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/xx/pdf/2022/10/ssr-small-steps-big-shifts.pdf> [viitattu 20.2.2023].

KPMG International., 2022b. Sustainability reporting – New on the Horizon [verkkodokumentti]. Saatavissa:

<https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/xx/pdf/2022/04/sustainability-reporting-proposals-noth.pdf> [viitattu 20.2.2023].

Kupila, S., 2022. EU:n ehdotus luonnon ennallistamistoimista herättää kritiikkiä elinkeinoelämän etujärjestöiltä, luonnonsuojeluliitto kiittelee – ”Pinta-alat ja rahasummat ovat valtavia”, sanoo MTK:n puheenjohtaja. Kauppalehti [verkkolehti]. 23.6.2022.

Saatavissa: <https://www.kauppalehti.fi/uutiset/eun-ehdotus-luonnon-ennallistamistoimista-herattaa-kritiikkiä-elinkeinoelaman-etujarjestoilta-luonnonsuojeluliitto-kiittelee-pinta-alat-ja-rahassummat-ovat-valtavia-sanoo-mtkn-puheenjohtaja/b7c5c72d-b864-40d0-b8a9-6dc9f73a447c> [Viitattu 3.2.2023].

Laki Pariisin sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta 11.11.2016 (SopS 926/2016) [2016]

Landrum, N. E. & Ohsowski, B., 2018. Identifying Worldviews on Corporate Sustainability: A Content Analysis of Corporate Sustainability Reports. *Business strategy and the environment*, 27(1), s. 128-151.

Lee, H. C. B., Cruz, J. M. & Shankar, R., 2018. Corporate Social Responsibility (CSR) Issues in Supply Chain Competition: Should Greenwashing Be Regulated? *Decision sciences*, 49(6), 1088-1115.

Lempiäinen, M., 2012. CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY from theory into financial statement: UPM-Kymmene Oyj [verkkodokumentti]. Pro gradu -tutkielma. LUT-yliopisto. Saatavissa: <https://lutpub.lut.fi/handle/10024/77273> [Viitattu 7.4.2023].

Liukkonen, I., 2016. Tutkimuksessa tarkastellaan konseptuaalista imagon ja identiteetin rakennusta Stora Enson vuosiraporteissa vuosina 1999–2014 [verkkodokumentti]. Pro gradu -tutkielma. Helsingfors universitet. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:hulib-201611283109> [Viitattu 7.4.2023].

Lober, D. J., Bynum, D., Campbell, E. & Jacques, M., 1997. The 100 plus corporate environmental report study: A survey of an evolving environmental management tool. *Business strategy and the environment*, 6(2), 57-73.

Marshall, R. S. & Brown, D., 2003. Corporate environmental reporting: what's in a metric? *Business Strategy and the Environment*, 12(2), s. 87–106.

Mensah, J., (2019). Sustainable development: Meaning, history, principles, pillars, and implications for human action: Literature review. *Cogent social sciences*, 5(1).

Mikkilä, M. & Toppinen, A., 2008. Corporate responsibility reporting by large pulp and paper companies. *Forest Policy and Economics*, 10(7–8), 500–506.

Mpabanga, D. & Sesa, L., 2020. Imperatives: The Five P's: People, Planet, Prosperity, Peace and Partnerships and Sustainable Development Goals-The Need to Transform Public Administration and Management. *African Journal of Public Administration and Management*, 17(2), 44-58.

Mäkelä, M., 2017. Trends in environmental performance reporting in the Finnish forest industry. *Journal of cleaner production*, 142, 1333-1346.

Naumanen, M., Heimonen, M., Koljonen, T., Lamminkoski, H., Maidell, M., Ojala, E., Sajeva, M., Salminen, V., Toivanen, M., Valonen, M. & Wessberg, N., 2019. Kestävän kehityksen innovaatiot Katsaus YK:n Agenda 2030 kehitystavoitteisiin ja vastaaviin suomalaisiin innovaatioihin. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2019:62. 190.

Parfitt, C., (2022). A foundation for 'ethical capital': The Sustainability Accounting Standards Board and Integrated Reporting. *Critical perspectives on accounting*.

Patchell, J., 2018. Can the implications of the GHG Protocol's scope 3 standard be realized? *Journal of Cleaner Production*, 185, 941–958.

Pelli, P., 2023. ”Emme voi loputtomasti suojella itseämme eteenpäin” – Näin asiantuntijat arvoivat Marinin hallituksen ympäristösaldoa. *Helsingin Sanomat*[verkkolehti]. 12.4.2023. Saatavissa: <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000009514070.html> [Viitattu 6.5.2023].

Pérez, L., Hunt, V., Samandari, H., Nuttall, R. & Biniek, K., 2022. Does ESG really matter—and why? [verkkodokumentti]. *The McKinsey Quarterly*.

Pigou, A., C., 1924. *The economics of welfare*. Macmillan.

Prado-Lorenzo, J., Rodríguez-Domínguez, L., Gallego-Álvarez, I. & García-Sánchez, I., 2009. Factors influencing the disclosure of greenhouse gas emissions in companies world-wide. *Management decision*, 47(7), 1133-1157.

Pucker, K., 2021). Overselling sustainability reporting. *Harvard Business Review*, May-June, 134–143.

Pulkkinen, S., 2016. *Kannolta kaupan hyllylle : Sidosryhmäyhteistyön kehittäminen Metsä Groupissa* [verkkodokumentti]. Opinnäytetyöt. Tampereen ammattikorkeakoulu]. Saatavissa: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2016053010681> [Viitattu 7.4.2023].

PwC., 2022. The importance of ESG measurement and Canada's opportunity for improvement [verkkodokumentti]. Saatavissa: <https://www.pwc.com/ca/en/environmental-social-and-governance/publications/the-importance-of-esg-measurement-en.pdf> [viitattu 17.2.2023].

Rajgopal, S., 2022. What Are The Limitations Of The GHG Protocol? *Forbes* [verkkolehti]. 8.7.2022. Saatavissa: <https://www.forbes.com/sites/shivaramrajgopal/2022/07/08/what-are-the-limitations-of-the-ghg-protocol/?sh=347a31236910> [Viitattu 10.3.2023].

Ryan, J. & Tiller, D., 2022. A Recent Survey of GHG Emissions Reporting and Assurance. *Australian accounting review*, 32(2), 181-187.

Sachs, J., 2015. The Age of Sustainable Development [verkkokirja]. Columbia University Press.

Sachs, J., Kroll, C., Lafortune, G., Fuller, G. & Woelm, F., 2021. The Decade of Action for the Sustainable Development Goals. Sustainable Development Report 2021 [verkkodokumentti]. Cambridge: Cambridge University Press.

Sachs, J., Lafortune, G., Kroll, C., Fuller, G. & Woelmet, F., 2022. From Crisis to Sustainable Development: the SDGs as Roadmap to 2030 and Beyond. Sustainable Development Report 2022 [verkkodokumentti]. Cambridge: Cambridge University Press.

Sachs, J., Schmidt-Traub, G., Kroll, C., Durand-Delacore, D. & Teksoz, K., 2016. SDG Index and Dashboards - Global Report 2016 [verkkodokumentti]. New York: Bertelsmann Stiftung and Sustainable Development Solutions Network (SDSN).

Sachs, J., Schmidt-Traub, G., Kroll, C., Durand-Delacore, D. & Teksoz, K., 2017. SDG Index and Dashboards Report 2017 [verkkodokumentti]. New York: Bertelsmann Stiftung and Sustainable Development Solutions Network (SDSN).

Sachs, J., Schmidt-Traub, G., Kroll, C., Lafortune, G. & Fuller, G., 2018. SDG Index and Dashboards Report 2018 [verkkodokumentti]. New York: Bertelsmann Stiftung and Sustainable Development Solutions Network (SDSN).

Sachs, J., Schmidt-Traub, G., Kroll, C., Lafortune, G. & Fuller, G., 2019. Sustainable Development Report 2019 [verkkodokumentti]. New York: Bertelsmann Stiftung and Sustainable Development Solutions Network (SDSN).

Sachs, J., Schmidt-Traub, G., Kroll, C., Lafortune, G., Fuller, G. & Woelm, F., 2020) The Sustainable Development Goals and COVID-19. Sustainable Development Report 2020 [verkkodokumentti]. Cambridge: Cambridge University Press.

Saunders, M., Lewis, P. & Thornhill, A., 2016. Research methods for business students [verkkokirja]. Seventh edition. Pearson Education.

Seymour, F. & Busch, J., 2016. Why Forests? Why Now?: The Science, Economics, and Politics of Tropical Forests and Climate Change [verkkodokumentti].

Siljala, E., 2009. Development of corporate social responsibility in Finnish forest industry [verkkodokumentti]. Pro gradu -tutkielma. LUT-yliopisto. Saatavissa: <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe200908242059> [Viitattu 23.2.2023].

Silvennoinen, M., 2018. Environmentally friendly forest industry? : Motives and strategies for environmental responsibility [verkkodokumentti]. Pro gradu -tutkielma. Turun yliopisto. Saatavissa: <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2018092136373> [Viitattu 7.4.2023].

Sitra, 2023. Tulevaisuussanasto – Päästökauppa [verkkodokumentti]. Suomen YK-liitto. Saatavissa: <https://www.sitra.fi/tulevaisuussanasto/paastokauppa/> [Viitattu 14.3.2023].

Sorsa, K., 2010. Itsesääntely ja yhteiskuntavastuu: Kilpailukyky 45/2010 [verkkodokumentti]. Työ- ja elinkeinoministeriö. Saatavissa: <https://tem.fi/documents/1410877/2869440/Itses%C3%A4%C3%A4ntely+ja+yhteiskuntavastuu.pdf/4283142a-3faa-4d2e-82da-5c9af1a15482/Itses%C3%A4%C3%A4ntely+ja+yhteiskuntavastuu.pdf> [viitattu 27.3.2023].

Stobierski, T., 2021. Types of Corporate Social responsibility to BE Aware Of. Harvard Business School Online [verkkolehti]. 8.4.2021. Saatavissa: <https://online.hbs.edu/blog/post/types-of-corporate-social-responsibility> [Viitattu 6.5.2023].

Sundin, H. & Ranganathan, J., 2002. Managing Business Greenhouse Gas Emissions: The Greenhouse Gas Protocol – A Strategic and Operational Tool. Corporate environmental strategy, 9(2), 137-144.

Suomen YK-liitto, 2016. Kioton pöytäkirja [verkkodokumentti]. Suomen YK-liitto. <https://www.globalis.fi/view/content/2812/full/1/1958> [Viitattu 21.2.2023].

Suomen YK-liitto, 2023a. Ilmastopimus -aikajana [verkkodokumentti]. Suomen YK-liitto. Saatavissa: <https://www.ykliitto.fi/yk-teemat/kestava-kehitys/ilmastopimus-aikajana> [Viitattu 27.2.2023].

Suomen YK-liitto, 2023b. Ilmastotekoja [verkkodokumentti]. Suomen YK-liitto. Saatavissa: <https://www.ykliitto.fi/node/4578> [Viitattu 10.2.2023].

Suomen YK-liitto, 2023c. Yritysvastuun sanasto [verkkodokumentti]. Suomen YK-liitto. Saatavissa: https://www.ykliitto.fi/sites/ykliitto.fi/files/yritysvastuun_sanakirja.pdf [Viitattu 25.2.2023].

Suomisanakirja, 2023. Kapitalismi [verkkodokumentti]. Saatavissa: <https://www.suomisanakirja.fi/kapitalismi> [Viitattu 4.5.2023].

Sustainable Development Commission, 2023. History of SD [verkkodokumentti]. Sustainable Development Commission .Saatavissa: https://www.sd-commission.org.uk/pages/history_sd.html [Viitattu 21.2.2023]

Sustainable Development Solutions Network, 2023. About Us [verkkodokumentti]. Sustainable Development Solutions Network. Saatavissa: <https://www.unsdsn.org/about-us> [Viitattu 1.4.2023].

Toppinen, A., Li, N., Tuppur, A. & Xiong, Y., 2012. Corporate responsibility and strategic groups in the forest-based industry: exploratory analysis based on the Global Reporting Initiative (GRI) framework. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 19(4), 191-205.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi [verkkokirja]. Uudistettu laitos. Kustannusosakeyhtiö Tammi.

UNFCCC, 2023a. The Paris Agreement [verkkodokumentti]. UNFCCC. Saatavissa: <https://unfccc.int/process-and-meetings/the-paris-agreement> [Viitattu 27.2.2023].

UNFCCC, 2023b. Mechanisms under the Kyoto Protocol [verkkodokumentti]. UNFCCC. Saatavissa: <https://unfccc.int/process/the-kyoto-protocol/mechanisms> [Viitattu 14.3.2023].

UNFCCC, 2023c. What is the United Nations Framework Convention on Climate Change [verkkodokumentti]. UNFCCC. Saatavissa: <https://unfccc.int/process-and->

meetings/what-is-the-united-nations-framework-convention-on-climate-change [Viitattu 27.2.2023].

United Nations Environment Programme, 2000 [verkkodokumentti]. The Global Reporters. Saatavissa <https://wedocs.unep.org/20.500.11822/30390> [Viitattu 17.2.2023].

United Nations Environment Programme, 2019. Background to Sustainability Reporting - Enhancing the Uptake and Impact of Corporate Sustainability Reporting: A Handbook and Toolkit for Policymakers and Relevant Stakeholders Section A – Handbook [verkkodokumentti].

United Nations Environment Programme, 2021a. Measuring Progress; environment & SDGs [verkkodokumentti]. UNEP. Saatavissa: <https://www.unep.org/interactive/measuring-progress-environment-sdgs/> [Viitattu 7.2.2023].

United Nations Environment Programme, 2021b. Measuring Progress: Environment and the SDG [verkkodokumentti]. Nairobi. Saatavissa: <https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/35968/SDGMP.pdf> [viitattu 7.2.2023].

United Nations Environment Programme, 2022. Emissions Gap Report 2022: The Closing Window — Climate crisis calls for rapid transformation of societies [verkkodokumentti]. UNEP. Nairobi. Saatavissa: <https://www.unep.org/emissions-gap-report-202> [Viitattu 7.2.2023].

United Nations Environment Programme, 2022. Making good on the Glasgow Climate Pact: a call to action to achieve one gigaton of emissions reductions from forests by 2025 [verkkodokumentti]. Nairobi. Saatavissa: https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/41131/Glasgow_climate_pact.pdf?sequence=1&isAllowed=y [viitattu 13.4.2023].

United Nations Global Compact, 2017. 2017 United Nations Global Compact Progress Report: Business Solutions to Sustainable Development [verkkodokumentti]. Nairobi. Saatavissa:

https://d306pr3pise04h.cloudfront.net/docs/publications%2FUN+Impact+Brochure_Concept-FINAL.pdf [viitattu 15.3.2023].

United Nations, 1992. Agenda 21. Department of Economic and Social Affairs, Sustainable Development, United Nations [verkkodokumentti]. Saatavissa: <https://sdgs.un.org/publications/agenda21> [viitattu 5.2.2023].

United Nations, 2023. Make The SDGs A Reality [verkkodokumentti]. Department of Economic and Social Affairs, Sustainable Development, United Nations. Saatavissa: https://sdgs.un.org/#goal_section [Viitattu 10.2.2023].

UN-REDD Programme, 2022. Linking REDD+, the Paris Agreement, Nationally Determined Contributions and the sustainable development goals [verkkodokumentti]. Saatavissa: <https://www.un-redd.org/sites/default/files/2022-03/NDC%20Final.pdf> [viitattu 12.2.2023].

Vitolla, F., Raimo, N. & Rubino, M., 2019. Appreciations, criticisms, determinants, and effects of integrated reporting: A systematic literature review. *Corporate social-responsibility and environmental management*, 26(2), 518-528.

Ympäristöministeriö, 2023. Pariisin ilmastopimus [verkkodokumentti]. Ympäristöministeriö. Saatavissa: <https://ym.fi/pariisin-ilmastopimus> [Viitattu 21.2.2023].

Julkaisija ja lyhenne	Nimi	Linkki aineistoon
UPM / UPM21	Vaikutamme kestäväillä valinnoilla - vuosikertomus 2021	https://ml-eu.globenewswire.com/Resource/Download/481aeec-0ab4-40cd-81be-d62a116b6e2f
UPM/ UPM20	Luomme biotalouteen perustuvaa tulevaisuutta – vuosikertomus 2020	https://www.upm.com/siteassets/asset/investors/2020/upm-vuosikertomus-2020.pdf
UPM/ UPM19	Vuosikertomus 2019	https://www.upm.com/siteassets/asset/investors/2019/upm-vuosikertomus-2019.pdf
UPM/ UPM18	Vuosikertomus 2018	https://www.upm.com/siteassets/asset/investors/2018/upm_ar18_fi_190227_web_secured.pdf
Tornator /TO21	Vuosikertomus 2021	https://www.tornator.fi/wp-content/uploads/2022/03/Tornator_AR2021_FI_Web.pdf
Tornator/ TO20	Vuosikertomus 2020 – Metsiltä meille	https://www.tornator.fi/wp-content/uploads/sitedoc_file/1076__Tornator_VSK2020_FI_Web.pdf
Tornator/ TO19	Vuosikertomus 2019	https://www.tornator.fi/wp-content/uploads/sitedoc_file/1018__Tornator_AR2019_FI_Web.pdf
Tornator/ TO18	Vuosikertomus 2018	https://www.tornator.fi/wp-content/uploads/sitedoc_file/941__Tornator_VSK2018_FI.pdf

Kotkamills (osana Mayr- Mehnhof Katron AG)/ KM21	Growing together – Annual Report 2021	https://kotkamills.com/wp-content/uploads/MM_Annual_Report_2021.pdf
Kotkamills/K M20	Edistämme muutosta kestävään ja ympäristöystävälliseen elämään – Vastuullisuusraportti 2020	https://kotkamills.com/wp-content/uploads/Kotkamills_Vastuullisuusraportti_2020_final.pdf
Kotkamills/K M19	Vastuullisuusraportti 2019	https://kotkamills.com/wp-content/uploads/Kotkamills_vastuullisuusraportti_2019_WEB.pdf
Kotkamills/K M18	Vastuullisuusraportti 2018	https://kotkamills.com/wp-content/uploads/kotkamills_sustainability-report_FIN_20190828.pdf
Metsä Group/ MG21a	Vastuullisuusraportti 2021	https://www.metsagroup.com/globalassets/metsa-group/documents/sustainability-reports/metsa-group-vastuullisuusraportti-2021.pdf
Metsä Group/ MG20a	Sustainability Report 2020	https://www.metsagroup.com/globalassets/metsa-group/documents/sustainability-reports/Metsa-Group-sustainability-report-2020.pdf
Metsä Group/ MG19a	Sustainability Report 2019	https://www.metsagroup.com/globalassets/metsa-group/documents/sustainability-reports/metsa-group-sustainability-report-2019.pdf

Metsä Group/ MG18a	Sustainability Report 2018a	https://www.metsagroup.com/globalassets/metsa-group/documents/sustainability-reports/metsa-group-sustainability-report-2018.pdf
Metsä Group/ MG21b	Annual Review 2021	https://www.metsagroup.com/globalassets/metsa-group/documents/investors/financial-reporting/vuosikatsaus-en/metsa-group-annual-review-2021.pdf
Metsä Group/ MG20b	Vuosikatsaus 2020	https://www.metsagroup.com/globalassets/metsa-group/documents/investors/financial-reporting/vuosikatsaus-fi/metsa-group-vuosikatsaus-2020.pdf
Metsä Group/ MG19b	Vuosikatsaus 2019	https://www.metsagroup.com/globalassets/metsa-group/documents/investors/financial-reporting/vuosikatsaus-fi/metsa-group-vuosikatsaus-2019.pdf
Metsä Group/ MG18b	Vuosikatsaus 2018	https://www.metsagroup.com/globalassets/metsa-group/documents/investors/financial-reporting/vuosikatsaus-fi/metsa-group-tilinpaatos-2018.pdf
Metsä Board/ MB21	Vuosikertomus ja vastuullisuusraportti 2021	https://www.metsagroup.com/globalassets/metsa-board/documents/investors/annual-report/2021/metsa-board-vuosikertomus-ja-vastuullisuusraportti-2021.pdf

Stora Enso/ SE21	Annual Report 2021	https://www.storaenso.com/-/media/documents/download-center/documents/annual-reports/2021/storaenso_annual_report_2021.pdf
Stora Enso/ SE20	Annual Report 2020	https://www.storaenso.com/-/media/documents/download-center/documents/annual-reports/2020/storaenso_annual_report_2020.pdf
Stora Enso/ SE19	Annual Report 2019	https://www.storaenso.com/-/media/documents/download-center/documents/annual-reports/2019/storaenso_annual_report_2019.pdf
Stora Enso/ SE18	Annual Report 2018	https://www.storaenso.com/-/media/documents/download-center/documents/annual-reports/2018/storaenso_annual_report_2018.pdf
Helsingin Sanomat/ HS1	Metsäyhtiöt tekivät täyskäännöksen jatkuvan metsäkasvatuksen kanssa – UPM luopuu täysin avohakkuusta rehevissä ojitetuissa korpimetsissä	https://www.hs.fi/talous/art-2000008295210.html
Helsingin Sanomat/ HS2	UPM:n Jussi Pesosen mielestä vihreän kasvun ajatus näyttää kääntyneen EU:ssa ”rajoita, kiellä ja verota -ajatteluksi”	https://www.hs.fi/talous/art-2000008143081.html
Helsingin Sanomat/ HS3	Miten metsäyhtiöt vastaavat vaatimuksiin vastuullisuudesta? Miten sijoittaja ottaa kestävän kehityksen huomioon?	https://www.hs.fi/talous/art-2000008327378.html

Helsingin Sanomat/ HS4	Viimeiset rippeet	https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000008432026.html
Kauppalehti/ KL1	Professori iski luvut Jussi Halla-aholle, Annika Saarikolle ja Sanna Marinille – ”Kukaan ei ole vaatinut, että Suomessa kaikki metsät suojeltaisiin”	https://www.kauppalehti.fi/uutiset/professori-iski-luvut-jussi-halla-aholle-annika-saarikolle-ja-sanna-marinille-kukaan-ei-ole-vaatinut-etta-suomessa-kaikki-metsat-suojeltaisiin/7c09ca5a-c283-43f2-973b-35e908ca2686
Kauppalehti/ KL2	Metsänomistaja päätti ennallistaa liian karun suon ja Itä-Suomeen syntyy nyt 350 hehtaarin hiilinielu: ”Kohteita löytyy kaikilta metsänomistajilta”	https://www.kauppalehti.fi/uutiset/metsanomistaja-paatti-ennallistaa-liian-karun-suon-ja-ita-suomeen-syntyy-nyt-350-hehtaarin-hiilinielu-kohteita-loytyy-kaikilta-metsanomistajilta/9b432c55-4adb-4034-94cc-948906650d26
Kauppalehti/ KL3	Moni puhuu luontokadosta, liian harva tekee tarpeeksi – Esg-asiantuntijat selvittävät nyt yritysten ympäristöriskiä, joka voi painaa sijoitussalkussa	https://www.kauppalehti.fi/uutiset/moni-puhuu-luontokadosta-liian-harva-tekee-tarpeeksi-esg-asiantuntijat-selvittavat-nyt-yritysten-ymparistoriskia-joka-voi-painaa-sijoitussalkussa/6ac3d628-213d-4d4d-a7fb-b42aaa4286cd
Kauppalehti/ KL4	KL selvitti: Pörssin suuryhtiöt leikkasivat päästöjään viime vuonna – Nesteen vastuullisuusjohtaja: ”Nyt tuntuu,	https://www.kauppalehti.fi/uutiset/kl-selvitti-porssin-suuryhtiot-leikkasivat-paastojaan-viime-vuonna

	että ihan oikeasti on käynnistynyt sellainen muutos, jota ei enää kukaan voi sivuuttaa”	nesteen-vastuullisuusjohtajantuntuu-etta-ihan-oikeasti-on-kaynnistynyt-sellainen-muutos-jota-ei-enaakukaan-voi-sivuuttaa/d8b6cddd-e211-42e2-bd31-2970ef7eef0a
Kauppalehti/ KL5	Monimuotoisuus on tullut kuutioiden, hehtaarien ja eurojen kylkeen – Metsä Group: ”Kannustamme jatkuvapitteisen kasvatuksen menetelmiin turvemailla useammin kuin ennen	https://www.kauppalehti.fi/uutiset/monimuotoisuus-on-tullut-kuutioiden-hehtaarien-ja-eurojen-kylkeen-metsa-group-kannustamme-jatkuvapitteisen-kasvatuksen-menetelmiin-turvemailla-useammin-kuin-ennen/226ebec0-bcc2-43eabf72-bb77401b397b
Kauppalehti/ KL6	Luonto on monimutkainen systeemi, jota ei voi säätää optimaaliseksi – Monimuotoisuuden kriisi ratkotaan talousmetsissä	https://www.kauppalehti.fi/uutiset/luonto-on-monimutkainen-systeemi-jota-ei-voi-saataa-optimaaliseksi-monimuotoisuuden-kriisi-ratkotaan-talousmetsissa/1fc2b6ee-0cad-4b15-acf8-00541b607446
Kauppalehti/ KL7	”Taloudellisesti järjetöntä touhua” – suurmetsänomistajaksi kivunnut Ilkka Herlin kummastelee avohakkuita ja muuttaa metsiään jatkuvan kasvatuksen malliin	https://www.kauppalehti.fi/uutiset/taloudellisesti-jarjetonta-touhua-suurmetsanomistajaksi-kivunnut-ilkka-herlin-kummastelee-avohakkuita-ja-muuttaa-metsiaan-jatkuvan-kasvatuksen-malliin/875dd930-8716-49f6-8989-a8d6a4a1b4e0

Kauppalehti/ KL8	Monimuotoisuus on tullut kuutioiden, hehtaarien ja eurojen kylkeen – Metsä Group: ”Kannustamme jatkuvapitteisen kasvatuksen menetelmiin turvemailla useammin kuin ennen”	https://www.kauppalehti.fi/uutiset/monimuotoisuus-on-tullut-kuutioiden-hehtaarien-ja-eurojen-kylkeen-metsa-group-kannustamme-jatkuvapitteisen-kasvatuksen-menetelmiin-turvemailla-useammin-kuin-ennen/226ebec0-bcc2-43eabf72-bb77401b397b
Kauppalehti/ KL9	Selluhankkeita turha kytkeä hiilinieluihin	https://www.kauppalehti.fi/uutiset/selluhankkeita-turha-kytkea-hiilinieluihin/b8e1f370-b12e-43ea-b5b3-81a4fd1ac5d2
Kauppalehti/ KL10	Luonnon monimuotoisuus on haaste yrityksille – Miten vastuun tulisi jakautua?	https://www.kauppalehti.fi/uutiset/luonnon-monimuotoisuus-on-haaste-yrityksille-miten-vastuun-tulisi-jakautua/874f8ee7-9bb7-4a0d-916b-0804bf5274fe
Yleisradio/ YLE1	Ennätysmäärä metsää suojeltiin viime vuonna Kaakkois-Suomessa – metsänomistajille maksettiin yli 4,4 miljoonaa euroa korvauksia	https://yle.fi/a/3-11786536
Yleisradio/ YLE2	Yrityksen vastuullisuus on myös sijoittajan etu – vastuulliset yritykset pärjäävät ja tuottavat paremmin myös koronakriisin	https://yle.fi/a/3-11651538
Yleisradio/ YLE3	Ilmastoteko vai imagotemppu? Matkailukeskus Vuokatti on mukana, kun metsästä tulee taas suo	https://yle.fi/a/3-11075510

Yleisradio/ YLE4	Metsä Groupin jättimäinen sellutehdas olisi merkittävä uusiutuvan energian tuottaja – tuottaisi sähköä enemmän kuin 200 tuulivoimalaa	https://yle.fi/a/3-10769571
---------------------	---	---